

KENZÜ'L İRFÂN

DİN VE DÜNYA SAADETİNE
ULAŞTIRAN
1001 Hadis-i Şerif

Osmanlıca ve Türkçe

Muhammed Es'ad Erbîlî
(Kuddise Sirruhu)

yasin
yayinevi

KENZÜ'L-İRFÂN

FÎ EHÂDİS-İ NEBİYYİ'R-RAHMÂN

MUHAMMED ES'AD EFENDİ

(Kuddise sırrıhu)

Arapça - Osmanlıca - Türkçe Tashih-Kontrol:

Mustafa Köseoğlu, Ahmet Yaşar Patır

Türkçe'ye Çeviren:

Murat Albayrak

MUHAMMED ES'AD EFENDİ (KUDDİSE SIRRUHU) (1847-1931)

Hüseyin Vassaf Sefine-i Evliyâ isimli eserinde Es'ad Efendi hakkında şu bilgileri verir;

Es'ad Efendi uzuna yakın boylu, beyaz sakallı, süzme gözlü, esmer tenli, şişmana yakın cüsseli, güler yüzlü, tatlı sözlü, vakur bir zat idi. Çok kuvvetli bir hafızaya sahipti. Senelerce evvel görüştüğü zatı hemen tanır, konuştuğları mevzuyu derhal hatırlardı.

Musul'un Erbil kasabasında 1264/1847 yılında doğdu. Baba ve anne tarafından seyyiddir. Babası Erbil'de bulunan Halidî tekkesi şeyhi M. Saîd Efendidir. Babası tarafından dedesi Şeyh Hidâyetullah Efendi ise Mevlana Halid el-Bağdadi' nin Erbil'de yaptırdığı tekkeye tayin ettiği halifesidir.

Es'ad Efendi, ilk tahsiline dair malumatı kendileri şöyle ifade eder; "İbtidayı tahsilim pederimin hankâh (büyük tekke) ve medresesinde ve muallim-i mahsûsum (hususî hocam) Mehmed efendiden olup, ahîren (sonrasında) ulûm-ı âliyeyi ulemayı benâmdan (meşhur alimlerden) Davûd Efendi merhumdan bi'l ikmâl (tamamladım) bin iki yüz seksen yedi (1287/1870) tarihinde icâzet dahî o zât-ı muhteremdendir." Bu ifadeden anlaşıldığı üzere Es'ad Efendi, Erbil ve Deyr'deki Ulemâdan yirmi üç yaşında iken 1287/1870 yılında ikmalî nush etmiş ve ilmî icazetini almıştır.

Es'ad Efendi zahîrî ilimleri ikmal ettikten sonra manevî bir işaretle Nakşi-Halidî şeyhi Taha'l-Hariri'ye (ö 1294/1875) 1287 yılında intisab etti. Beş yılda seyru sulûkunu ikmal ile 1875 yılında hilafet aldı. 1292/1875 yılında Hac vazîfesini ifa etmek için Hicaz'a gitti. Hacda iken şeyhinin vefatını öğrenmesi üzerine ma'nevî bir işaretle İstanbul'a geldi.

Fatih Cami-i Şerîfinde "Hafız Divânı" nı okuttu. Daha sonra Mevlana Molla Camî Hazretlerinin "Lüccetü'l-Esrâr" isimli meşhur eserini okuttu. Her hafta Salı günleri okuttuğu derslere ilim, irfan ve aşk ehli pek çok zevat iştirak eder ve hatta Bâyezid dersiamlarından Yektâ Efendi gibi birçok zevât onu bu derslerinden tanıyarak ona intisap ederler.

Kısa zamanda şöhreti İstanbul'u tuttu ve Sultanın damadı olan Derviş-paşa-zade Halid Paşa kendisini saraya davet ederek ondan bir buçuk sene kadar arapça ve dini ilimler tahsil etti. Sultan ikinci Abdülhamit Han tarafından da Meclis-i Meşâyih azalığına tayin olundu. Bu esnada Es'ad Efendi, Abdülkadir Geylanî hazretlerinin neslinden Bağdad'da bulunan Kadirî âsitanesi Şeyhi Seyyid Abdülhamid Rifkânî'den 1303/1883 yılında Kadirîlik icâzetini alır. Bu icazetnâmesi ile Fındıkzâde Macuncu civarındaki Şehremîni Odabaşı semtindeki Kelâmî Dergâhı şeyhliğine ta'yin olunur. Es'ad Efendi 1332/1913 senesinde Meclis-i Meşâyih reisiğine getirilmiştir. 4 Şubat 1931 yılında 83 yaşında hapishanede zehirlenerek şehid edilmiştir.

Toplantı günleri meclise, ders günleri Fatih camiine, ara sıra da Saray'a giderdi.

Es'ad Efendi'nin nazarı keskin, sohbeti etkileyici idi. İhvan ve halifelerinden de teveccüh ve nazarı keskin insanlar vardı. Nitekim Es'ad Efendi'nin Erbil'de ziyaret maksadıyla bulunduğu sırada çevre köy ve kasabalardan ihvan akın akın geldiler. Gelenler arasındaki bir genç Es'ad Efendi'nin yanına kadar sokuldu. Efendi hazretleri ona "Okuma yazma bilip bilmediğini, tarikata girip girmediğini" sordu. O da şöyle konuştu:

- "Okumam yok. Henüz tarik da almadım. Köyümüzden bir kızı sevmiştim. Babasından istettim, vermediler. Muhtar beni askere gönderdi. Ben askerde iken o kızı oğluna almış. Şimdi ben onlardan birini öldürüp intikamımı almadıkça tarikata girmeyeceğim.

Es'ad Efendi, gencin söylediklerine hayretle "ya öyle mi?" diye mukabele etti. Bu arada halifelerinden Şemseddin Efendiye bu gençle meşgul olmasını işaret etti ve abdest tazelemek için dışarı çıktı. Dönüşünde bu genci değneğini at yapmış koşarken gördü, o haliyle biraz koşuştuktan sonra kalabalığı yarararak geldi. Şemseddin Efendi'nin teveccühüyle önce meczûb bir tavır sergileyen bu delikanlı daha sonra Es'ad Efendi'ye gelip: "Bana tarik ver" dedi. Es'ad Efendi:

"Hani sen adam öldürecektin" dedi. Genç, "o hal geçti" karşılığını verdi. Tekrar tarik isteyince Es'ad Efendi "Senin Şeyhin Şemseddin Efendidir" dedi. Fakat o genç "Hayır, hayır o değil, ben biliyorum sensin" karşılığını

verdi. Es'ad Efendi, bununla birlikte meczûb tabiatlı olmaktan çok, temkin ehli olmayı tavsiye eder. "Bize serinkanlı insan lazım" derdi.

Esad Efendi, "Ümmetimin şereflipleri Kur'an hamilleridir." hadisini "Kur'an tilavetine müdavim, ahkâmıyla âmil, teheccüt namazı ve zikirle geceleri ihya edenlerdir" diye yorumlardı. Yoksa bazılarının dediği gibi sadece Kur'an hafızları demek değildir. Kur'an ahkâmına itaatkar olmayan ve namaz bile kılmayan hafızlar neye yarar? Nitekim Kuranda öyleleri hakkında: "Kendilerine Tevrat yükletilip de onu taşımayan; emirlerini tutmayanların durumu kitaplar taşıyan eşeğin durumu gibidir" (el-Cuma, 62/5) buyrulmuştur. Sirtında kitap taşıyan merkebe taşıdığıının ne faydası vardır?

Muhammed Es'ad Erbili, meşayihın ulemasından olması sebebiyle daha sağlığında büyük bir şöhrete ve halk tarafından hüsn-i kabule mazhar olmuştur. Nitekim onun yakınlarından bir meczûb derviş, daha Erbil'de iken şöyle bir rüya görür: "Es'ad Efendi'nin iki kolu, İstanbul merkez olmak üzere, Erbil'den Balkanlara kadar olan geniş bölgeyi ihata etmektedir. Önce bir rüyadan ibaret olan bu hal, elli sene sonra hakikat olmuş ve Es ad Efendi'nin Anadolu'dan Arnavutluk, Bulgaristan ve Sırbistan'a kadar uzanan alanda pek çok müridi bulunmuştur.

Esad Efendi, Muhammedi meşrebde ve îsar ve infak doygunluğunda bir gönül sultanıydı. Nitekim vefatına yakın şunları söylemişti: İntisabımın ilk yıllarında gönlüme: Ya Rabbi, huzur-i ilahiyene çıplak olarak geleyim. Şayan-ı kabul amelim varsa onları günahkâr kullarına bağışlayayım şeklinde bir duygu gelmişti. Şimdi aynı duygularla doluyum.

Es'ad Efendi buyururlardı ki iki mes'ele hakkında şüphem vardı. İmam Rabbanî hazretlerinin mektûbatını okuyunca bu şüphelerim zail oldu:

a) Tarikatte asıl olan tam anlamıyla sünnete bağlanmak olduğuna göre, bazı tarikatlarda riyazat yapmadan manevî yükseliş nasıl olabilir?

Bu sorunun cevabını İmâm-ı Rabbanî'nin Mektûbat'ında buldum. "Karnın, temiz ve helal yiyeceklerle doyarsa fikirde havatır olmaz. Zikir, fikir, rahat ve huzurlu olur. Fakat nefsin hakkı verilmezse huzûra mani olabilir".

b) "Fena-yı kalbden sonra kalbe havatır nasıl gelebilir?"

Bunun cevabını da "Kalb fena bulduktan sonra kalbe gelen havadır kalbe zarar vermez, aksine kalb vazifesini yapmaya devam eder." Hükümünde buldum.

Esad Efendi, İbadet ve ahlak gibi çeşitli konulardaki hadislerden derlediği "Kenzü'l-İrfan" adlı eserini neşrettiğinde onun bu eseri büyük hüsn-i kabüle mazhar oldu.

O'nun Türkçeyi kullanmaktaki liyakati ve şiirlerindeki başarısını Necip Fazıl şöyle ifade etmektedir: "Esad Efendinin Kenzü'l-İrfan isimli eserinde asli metne ve Osmanlıca'ya büyük bir sadakat ve hâkimiyet müşahede ettiğimizi belirtmek borcundayız..."

Ana dili Türkçe olmakla beraber aynı kuvvetle Arapça, Farsça ve Kürtçe de bilirdi. Divanı ve diğer eserleri buna delildir. Türkçeyi kullanmaktaki mahareti Hüseyin Vassaf Bey' in ifadesiyle "selika-i kalemîyyesi ve tarz-ı ma'nadaki tevcihi kendisinin sahife-i edebiyatta sername-i mübahat eyliyecek derecededir."

Esad Efendi'nin birçok halifeleri vardır. Onun, halifeleri arasında en meşhuru ise Adanalı Ramazanoğlu Mahmud Sami Efendi hazretleridir.

Eserleri:

1-Kenzü'l-İrfan: Ahlak, ibadet ve takva gibi muhtelif konularda derlenmiş 1001 hadis-i şerifin tercüme ve izahından ibarettir. Eser Osmanlıca olarak Mahmud Bey Matbaasında iki defa neşredildi. (İstanbul, 1317, 1327)

2-Mektubat: Bilhassa Erbil' de bulunduğu sırada muhib ve müridlerine yazdığı tasavvufi mahiyette yüzelli dört mektubtan müteşekkildir. Tamamına yakını Türkçe olmakla beraber birkaç arapça ve farsça mektup da vardır. Osmanlıca olarak Evkaf 1338/1919 ve Kâmil bey Matbaalarında 1341/1922 neşredilmiştir.

3-Dîvan: Türkçe ve Farsça şiirlerinin toplandığı eserdir. Aruz vezni büyük bir ustalikle kullanan Es'ad Efendi, zaman zaman tasavvuf halk edebiyatı şairleri gibi şiirler ve onlara tahmisler de yazmıştır.

4- Risale-i Es'adiyye: Tasavvuf ve tarikatın lüzumu ve faziletiyle seyr u sülukün usul ve adabından bahseden küçük bir risaledir. İstanbulda Ahmed Kamil Matbaasında 1341/1922 ve 1343/1924 tarihlerinde basılmıştır.

5- Risâle-i Ehadiyye/Tevhîd Risalesi Tercümesi: Muhyiddin İbn Arabî Hazretlerine nisbet edilen eser "Men arafe nefsehû fekad arafe rabbehû" isimli risâlenin Türkçe tercüme ve şerhidir. Bu risale İbn Arabî'ye değil Evhadid-din Balyani'ye aiddir. İstanbulda 1337/1918 Arapça ve Türkçe şerhiyle Ali Kadri tarafından basılmıştır.

6- Fatiha-i Şerife Tercümesi:

Fatiha süresinin tefsiri bir tercemesidir. Osmanlıca olarak müstakil olarak, latin harfleriyle Risale-i Es'adiyye ile birlikte yayınlanmıştır.

7- Makâleleri :

Es'ad Efendinin Tasavvuf, Mekârim-i Ahlâk ve Beyânü'l Hak dergilerinde çeşitli yazıları yayınlanmıştır. Bu yazıların bir kısmı Mektubat isimli eserindedir.

KENZÜ'L-İRFÂN FÎ EHÂDİS-İ NEBİYYİ'R-RAHMÂN MUKADDİME

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

El-hamdulillahi rabbi'l-âlemin, ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidina Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn

Şu bedâyi'-h

âne-i âlemde [**Eşsiz güzelliklerin sergilendiği Kâinât hânesinde**] cevher-i insaniyeti şa'şaadâr eyleyen [**insanın özüne parlaklık veren**] ne kadar ahlâk-ı hamîde [**övlmeye değer huylar**] ve evsâf-ı cemîle [**güzel sıfatlar**] varsa, cümlesi umman-ı irfan [**ilim ve marifet denizi**] olan Peygamber-i zî-şân Efendimiz hazretlerinden alınmış ve tercemelerle bütün cihana dağılmışken, meârif-i islâmiyeden [**islâmi bilgilerden**] bi-behre [**nasipsiz**] kalan nev-reside-gân-ı zamandan [**zamanın yeni yetme gençlerinden**] bazılarının güya menba-ı mearif [**ilim ve marifet kaynakları**] ecânipteymiş [**yabancılardaymış**] zu'm-i fâsidine [**bozuk zannına**] düştüklerini [**kapıldıklarını**] vakit vakit işitir, müteessir olur-
dum.

Bir gün şu zehâb-ı bâtlı [**yanlış kanaati**] iki genç lisanından bizzat dahi işitmekle, ol babdaki teessürâtım [**üzüntülerim**] arttı. Binaenaleyh nihayeti vahim olan bu gibi efkâr-ı sakîmeden [**yanlış düşüncelerden**] ihvân-ı dinimizi [**din kardeşlerimizi**] kurtarmak üzere, Nebiy-i müşâ-

runileyh Efendimiz hazretleri'nin ehâdis-i şerifelerinden, saadet-i diniye ve dünyeviyeyi **[din ve dünya saadetini]** müştemil **[kapsayıcı]** ve müstekmil **[tamamlayan]** bin bir kadarını cem' ve tercemeye başladım.

Ümid ederim ki (Kenzü'l-İrfan) ser-levhasıyla **[başlığıyla]**, tab' ve neşredilen şu eser-i âcizânemi mütalaa edenler, artık ahlâk-ı hamîdenin **[güzel ahlakın]** menbaı **[kaynağı]** ve ulûm-ı mearifin mecmaı **[marifet ilimlerinin toplanıp birleştiği yer,]** din-i mübin-i İslam olduğunu tasdik ve her türlü hallerini, iradât-ı ilham-ğâyât-ı Cenab-ı Risalet-penahi'ye **[vahiy ve ilhama mazhar olan Risalet Sahibi Peygamberimiz'in iradesine]** tatbik ile ilmen ve amelen saadet-i dâreyne **[iki dünya saadetine]** vâsil olurlar.

Ve mina'llahi't-tevfik **[Başarı ve yardım Allâh'tandır].**

Ahd-i cedid-i meşrutiyetin padişah-ı nev-câhı **[Meşrutiyet döneminin yeni padişahı]** ve hanedân-ı âl-i Osman'ın vâris-i bî-iştibahı **[Osmanlı hanedanının şüphesiz mirasçısı]** bulunan Sultan Mehmed Hân-ı Hâmis hazretlerinin zaman-ı sa'd-iktiran-ı hilafet-penâhîlerinde **[saadetli hilafet zamanlarında]** en evvel tab' ve neşri tahakkuk eden **[gerçekleşen]** iş bu kitab-ı şerifin hakk-ı ehakk-ı şâhânelerinde bâdi-i enva-ı mes'adet **[halifemiz hakkında her çeşit saadetin başlangıcı]** ve vesile-i enhâ-ı yümn ü bereket **[her tür uğur ve berekete vesile]** olmasını Cenab-ı Rabbu'l-İzzet hazretleri'nden tazarru' ve istirham eylerim.

Rabbi yessir ve lâ-tu'assir **[Rabbim kolaylaştır, zorlaştırma].**

* * *

İş bu risalede cem' edilen **[toplanan]** ehâdis-i şerifenin nihayetlerine mevzû' **[konulmuş olan]** işaretlerden "جا" Camiu's-Sağir, "م" Münâvi, "ن" Nevadiru'l-Usûl nam kütüb-i mu'tebereden **[muteber kitaplardan]** me'huz **[alınmış]** olduklarına alâmettir. Dûçar-ı iştibah olanların **[şüpheye düşenlerin]** kütüb-i mezkureye **[adı geçen kitaplara]** müracaat etmeleri arz olunur.

1. BAB: BESMELENİN FAZİLETİ

1. Bi'l-cümle **[bütün]** kütüb-i semâviyenin **[semâvi kitapların]** miftahı **[anahtarı]** besmele-i şerifedir.
2. Umûr-ı meşrûanın **[meşrû işlerin]** herhangi biri olursa olsun, besmele-i şerife ile bed' olunmaz **[başlanmaz]** ise, behresizdir **[nasipsizdir]**.
3. Bir vartaya **[sıkıntıya]** düştüğün vakit,

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ)

“Bismillahirrahmanirrahim, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi'l-'aliyyi'l-azîm” e devam etmeli; zira Cenab-ı Allâh bunların şerefiyle bela ve mesâibin **[musibetlerin]** envanı **[her çeşidini]** def eder.

4. Cehennemden başlıca me'murları bulunan on dokuz zebâninin ta'zibinden **[azap etmesinden]** necat **[kurtuluş]** bulmasını arzu eden kimse, besmele-i şerifeye devam etsin.
5. Sizden bir kimse evine girmek murad edince, bir şeytan o hâneye girmek için kendisini takip eder. Lâkin hâneye girerken, besmele-i şerifeyi okursa, şeytan: (Benim için bu haneye medhal **[giriş]** yoktur) diye me'yûsen avdet eder **[ümidini keserek geri döner]**.

2. BAB: “EL-HAMDU LİLLAH” SÖZÜNÜN FAZİLETİ

6. Umûr-ı meşrûaya **[meşru işlere]** الحمد لله “El-hamdulillah” ile ibtida edilmezse **[başlanmazsa]** hayır ve bereketi maktû' **[kesik]** olur.
7. Cenab-ı Hakk'ın in'âmına **[nimetlerine]** hamd ü sena, insanı nimetin zevâlinde **[kaybedilmesinden]** mahfûz eder **[korur]**.
8. الحمد لله “El-hamdulillah” demek şükürlerin başıdır. Hamd ü sena etmeyen kimse, Hakk'a şükretmemiş olur.

Luğis.

9. Cenab-ı Hakk'ı sena için الحمد لله "El-hamdulillah" demek zikirlerin efdalidir **[en faziletli olanıdır]** .

3. BAB: HZ. PEYGAMBERE SALÂT VE SELÂM GETİRME- NİN FAZİLETİ

10. Bir kimse nezdinde **[yanında]** ismim zikrolunduğu halde, bana salât u selâm göndersin; tahkiken **[Muhakkak ki]** bana bir kere salât gönderenlere, Cenab-ı Allâh on defa rahmet eder.

11. Efdal-i kâinat efendimiz'e salât u selâm getirmek abd **[köle]** azad etmekten efdaldir.

12. Cenab-ı Allâh'a râziyen mülâki olmak **[O'na razı olarak kavuşmak]** arzusunda bulunanlar, bana çokça salât göndersinler.

13. Tahkiken, sizden bana en yakın olan kimse, beni çokça salât u selâm ile yâd edenlerdir.

14. Bana salât gönderenlere Cenab-ı Hak, Sırat Köprüsü üzerinde bir nûr ihsan eder. Ehl-i nûr ise ehl-i nârdan olmayacağı bedihidir **[Nûr sahibi olanların, ateş sahibi olanlardan olmayacağı çok açıktır]**.

15. Sizden Cennette en ziyade **[en çok]** huri kazanan kimse, bana çokça salât u selâm gönderenlerdir.

16. Bir kere bana salât gönderenlere Cenab-ı Allâh on defa rahmet eder.

17. Husûl-i matlabında, dûçar-ı 'usret olan kimse **[İstek ve arzularına erişmekte zorluk çeken kimse]** bana çokça salât u selâm göndersin. Tahkiken, salât u selâm izâle-i ğumûm **[üzüntüleri giderme]** ve teksir-i erzak **[rızkâ bereket]** ve hall-i müşkilat **[sorunları çözmek]** için yegâne **[en kuvvetli]** bir vesiledir.

4. BAB: İMAN VE İSLAM

18. İslamiyet, kelime-i şehâdet ile edâ-yı savm u salât [**oruç ve namazı edâ etmek**] ve erbâb-ı servet [**servet sahipleri için**] için ifâ-yı hacc u zekâttan [**hac ve zekat ibadetlerini yerine getirmekten**] ibarettir.

19. Hukuk-i ibâd [**kul hakları**] müstesna olduğu halde, din-i İslam, zaman-ı küfürdeki [**Kişinin islamdan önceki küfür zamanlarındaki**] ma'siyeti [**günahları**] imha eder.

20. İman-ı kâmil; kalp ile marifet [**kalb ile bilmek, ya'ni kalb ile inanmak ve tasdik etmek**], lisan ile ikrâr [**dil ile söylemek**], cevârih ve a'zâ [**uzuvlar**] ile amel eylemekten ibarettir.

21. Kadere iman etmek, hüznün ve kederi giderir.

22. İman-ı kâmil, haramdan ve tama'dan müberradır [**Olgun iman sahibi haramdan ve açgözlü olmaktan uzaktır**].

23. İman ile amel yekdiğeriyle mütekarin [**yakın olarak birlikte bulunur**] ve mütelâzimidir [**biri ötekini gerektirir**]. Binaenaleyh iman, amelsiz; yahut amel, imansız bir işe yaramaz.

24. İman ne temenna [**temenni**] ve arzuyla; ne de zâhirde kendini kavlen ve fi'len [**sözle ve fiillerde**] evliyaullahâ benzetmekle olur. Ve lakin müminin imanı öyle bir şeydir ki, kalbinde yer tutmuş ola ve amel ve ibadeti de onu tasdik ede.

25. İman kalp ile bilip, lisan ile ikrar ve a'zâ ve cevarihle [**uzuvlarla**] amel ve ibadet eylemektir.

26. İman, kavî [**söz**] ve ameldir. Zâid ve nâkıs [**fazla ve eksik**] olabilir. Yani herkesin imanı amel ve ibadeti nisbetindedir.

27. Cenab-ı Allâh amelsiz imanı ve imansız ameli kabul buyurmaz.

5. BAB: NİYET HAKKINDA

28. Amel ve ibadetle me'cûr olmak [**sevap kazanmak**] hulûs-i niyete [**halis niyete**] mütevakıftır [**bağlıdır**].

29. Bir kimse teheccüd namazına kalkmak niyetiyle yatağına yatıp, sonra nevm [**uyku**] galebe ederek uyanamazsa, niyeti nisbetinde me'cur [**mükâfat**] olur. Uykusu ise Cenab-ı Hak tarafından kendisine bir tasadduk [**sadaka**] olur.

30. Müminlerin niyetleri amellerinden ve münafıkların da amelleri niyetlerinden hayırlıdır.

31. Saadet-i uhreviye [**ahiret mutluluğu**] için ibâdât ve tââtte bulunanların [**Allaha ibadet ve itaat edenler**], Cenabı Hak saadet-i dünyeviye-sini de [**dünya mutluluğunu da**] ihsan buyurur.

32. Nice oruç tutan kimse vardır ki, açlıktan başka bir şey istifade edemez ve nice kâim [**gece namaz kılan**] kimseler vardır ki, uykusuzluktan gayri bir menfaat bulamaz. Yani amel, hüsn-i niyete tâbi olmalıdır.

33. Cenab-ı Allâh'ın tahsil-i rızası [**rızasını kazanmak**] için beslenen niyet-i hasene [**güzel niyet**], sahibini cennete dâhil eyler [**girdirir**].

6. BAB: AMELDE DOĞRULUK VE İHLÂSLI OLMAK

34. Amel ve ibadetinizi riyadan [**gösterişten**], sivâdan [**Allâh rızası dışındaki her şeyden**] hâlis ediniz. Yoksa Cenab-ı Hak kabul buyurmaz.

35. Tahkîken [**muhakkak ki**] bir kul namazını gerek alenen [**açıktan**] ve gerekse sıran [**gizlice**] edâ eylediği esnada, âdab ve erkânını sünen-i seniyeve tevfiik ederse [**edeblerini, farz ve şartlarını ve peygamberimizin yüce sünnetine uygun yaparsa**], Cenab-ı Allâh : (Hakkâ ki [**gerçekten**] bu benim kulumdur) buyurur.

36. Tahkîken; doğru söylemek, insanı hayra; hayır ise cennete isâl eder [**ulaştırır**]. İnsan doğruyu iltizam ettikçe [**doğruluğa bağlı kaldıkça**] indallah [**Allâh'ın yanında**] "siddîk" olur. Kezâlik [**aynı şekilde**] kizb

[yalan] insanı fıskâ [günaha]; fısk ise nâra [cehenneme] isâl eder [ulaştırır]. İnsan kizbi iltizam edince [yalana bağlı olduğunda] indallah "kezzab" [yalancı] yazılır.

37. Ecir ve mesûbâtın [mükâfat ve sevapların] mükemmeli, halvette [yalnızken] yapılan ibadete dahi, nâs [insanlar] içinde yapılan ibadet gibi i'tina [özen] ve dikkat eylemektir.

38. Bir kimse zâhir ve bâtını [içini ve dışını] tanzîf ve tathîrle [temiz ve pâk tutmakla,] kırk gün hâlisen [ihlasla] Cenab-ı Allâh için amel ve ibadet ederse; kalbi menba-ı hikmet [hikmet pınarı] olup, lisanından zülâl-i marifet cereyana [dilinden ilim ve hikmetin tatlı suları akmaya] başlar.

39. İbadetini riya ve garaz ve ivazdan [gösteriş, düşmanlık ve karşılık beklemekten] hâlis et [arıt]. O halde az bir amel, senin için kâfidir.

40. Tahkîken, Cenab-ı Allâh, amel ve ibadeti kabul buyurmaz; riya ile garaz ve ivazdan [gösteriş, düşmanlık ve karşılık beklemekten] hâlis [saf] olmadıkça.

41. İhsan, yani en güzel bir hizmet, Cenab-ı Allâh'ı görür gibi kemâl-ı teeddüle [tam bir edeple] ibadette bulunmağıdır. Eğerçi [şayet] sen onu görmüyorsan, muhakkaktır ki o seni görüyor.

42. Lisan ile kalp bir olmadıkça, hiçbir kul mümin-i kâmil olamaz.

43. Riyadan vâreste [uzak] olduğu cihetle, sırran [gizlice] vuku bulan amel ve ibadetin eciri; cehren [açıktan] yapılandan yetmiş kat ziyadedir.

7. BAB: TEMİZLİK VE DİŞ TEMİZLİĞİNİN FAZİLETİ

44. Misvak isti'mali [kullanımı] fesâhati [güzel konuşmayı] tezyit [ziyade] eder.

45. Misvakla edâ olunan namazın [kılanan namazın], misvaksız kılınan namaz üzerine fazlı pek çoktur, demektir.

46. Misvak ağzın rayihasını **[kokusunu]** tatyib **[hoş]** ettiği gibi, Cenab-ı Allâh'ın dahi rızasını mucip **[gerektirici]** olur.

47. Nezâfete **[temizliğe]** riayet ve müdâvemet **[devam etmek]** insanı, kemal-i imana davet eder.

8. BAB: ABDEST HAKKINDA

48. Sizden, yani müminlerden bir kimse daima abdestli bulunmak niyetiyle abdest alırsa, abdesti bozulmadıkça namazda bulunmuş gibi me'cûr olur **[mükâfat kazanmış olur]**.

49. Abdest alırken vesâvis-i şeytaniyeden **[şeytanın vesveselerinden]** Cenab-ı Hakk'a sığınınız. Yani vesveseyi takip etmeyiniz **[Şeytanın fısıltılarına kulak vermeyiniz]**.

50. Sünnet-i seniyye tebean **[sünnete uyarak,]** abdesti olduğu halde tekrar abdest alan kimseye on hasenât **[iyilik sevabı]** verilir.

51. Abdest üzerine abdest almak, nûr üzerine nûr kabîlindedir **[karşılığındadır]**.

9. BAB: FARZ NAMAZLAR, BUNLARIN TERKİ VE CEMAATİN FAZİLETİ

52. Her şeyin bir alameti vardır. İmanın alameti ise namazdır.

53. Yevm-i kıyamette muhasebe-i ibâd **[kulların hesabı]** namazdan bed' olunur **[başlanır]**. Bu hesap doğru verilirse, a'mâl-i sâirenin **[diğer amel-lerin]** de kabulüne yardımcı olur. Aksi takdirde kazıye ber-aks olur **[hüküm yukardakinin tersi olur]**. **[Namazın hesabı verilemezse, başka amellerin hesabını vermek de güçleşir]**.

54. Nâr-ı cahîm, müstehakk-i azap **[Cehennem azabı bu azabı hak etmiş]** olan müminlerin vücudunu yakar; fakat Cenab-ı Hakk'a secde ederken yere müsâdif **[değmiş]** olan a'zâya dokunamaz.

55. İnsan ile küfür beyninde **[arasında,]** yalnız terk-i salât **[namazı terk etmek]** vardır. Yani namazı terk etmek insanı küfre yaklaştırır.

56. Cemaatle edâ olunan namazın ecri, münferiden **[tek başına]** kılınan namazın ecrinden yirmi beş derece efdaldır.

57. Cemaate devam etmeyenler nedâmet **[pişmanlık]** etmezlerse, elbette evlerini yakarım. Yani harîk **[yangın,]** terk-i cemaat edenlere dünyada bir ceza-yı âcildir **[Hemen verilen bir cezadır].**

Bu hadis-i şerifin bir mu'cize-i bâhire **[parlak bir mucize]** olduğu herkesçe müsellem olsa **[kabul edilse]** gerektir. Zira zamanımızda camii ve cemaati terk edenler çoğaldığından, harîk vukuu **[yangın çıkması]** da hemen o nisbette çoğalıyor.

58. Bir kimse yatsı namazını cemaatle kılsa, o gecenin nisfını **[yarısını]** ibadetle geçirmiş; kezaik **[aynı şekilde]** sabah namazını cemaatle kılsa, geceyi kâmilen namazla ihya etmiş gibi olur.

59. Bir kimsenin kıldığı namaz, kendisini menhiyattan **[dinimizce yasak olan şeylerden]** men' etmezse, o kimse için Cenab-ı Allâh'ın rahmetinden uzaklaşmaktan başka bir fayda vermez.

60. Taam **[yemek]** hazır olduğu bir zamanda edâ edilen namaz nâkısdır **[eksiktir]**. Meğerki vaktin fevtinden korkula **[Vaktin çıkacağından endişe olursa müstesna].**

61. Kuvvet bulmak için din-i İslâmın, cemaate olan ihtiyacı; sevap almak **[için]** müminlerin cemaate olan ihtiyacından ziyadedir.

62. Abd **[kul]** ile şirk beyninde **[arasında]** terk-i salât **[namazı terketme]** vardır. Yani salât terk edilince abd **[kul]** müşrik gibi olur.

63. Namazını terk eden kimse vefat edince, Cenab-ı Allâh'ı gazap sıfatıyla bulur.

64. Cennetin vasatında **[tam orta yerinde]** oturmasını arzu eden kimse, cemaat namazından ayrılmasın.

65. Namaz kılmayan kimse, hiçbir din ihtiyar etmemiş **[dinsiz]** gibidir.

10. BAB: SÜNNET NAMAZLARI

66. Ferâizden [**Farz namazlardan**] sonra namazların efdali [**en faziletlisi,**] geceleri kılınan teheccüd namazıdır.
67. Salât-ı duhâya [**Kuşluk namazına**] devam edenin, günah-ı sağıresi [**küçük günahları**] mağfur olur velev ki deniz köpüğü kadar çok olsun.
68. Bir gün bir gecede on iki rek'at sünnet-i müekkedeye devam eden kimse için, Cenab-ı Allâh cennette bir köşk halk eder [**yaratır**].
69. İkinci namazından mukaddem [**önce**] dört rekat sünnet namazına devam edenleri, Cenab-ı Allâh nâr [**ateş**] ile muazzeb [**azap**] etmez.
70. Akşam namazından sonra, kable't-tekellüm [**konuşmadan,**] altı rek'at sünnet kılmaya devam edenlerin elli senelik günah-ı sağıresi [**küçük günahı**] mağfur [**bağışlanır**] olur.
71. Sünnetimi terk eden kimse, indallah hâsirîn guruhundan [**hüsrana düşen topluluk arasında**] olur.

11. BAB: RAMAZAN VE ORUCUN FAZİLETİ

72. Ramazan-ı şerifte nafakalarınızı vüs'atlandırınız [**sadaka ve yedirip içirmelerinizi çoğaltınız**] zira bu tevsi' [**genişlik**], mevki-i muharebede [**harp meydanında, siperde**] aç kalan gazileri doyurmak kadar câlib-i ecr ü sevaptır [**Mükâfat ve sevabı size çeker**].
73. Ramazan-ı şerifin duhuluyla [**girmesiyle,**] nuzul-i rahmet [**rahmetin inmesi**] için cennet kapıları güşad [**açık**] ve menâhîden içtinab [**yasaklardan kaçınma**] sebebiyle ebvab-ı cehennem mesdûd [**cehennem kapıları kapatılmış**] olduğu gibi; şeytanlar da zincirler ile bağlı ve mahpus olurlar. Şurası da şayan-ı beyandır ki fezâil-i mezkure [**bu faziletler**] oruçlanrı, şer'-i şerife tatbik eden [**Dinin emirlerine göre oruç tutan**] hürler içindir. Yoksa nefse esir olanlar, velev ki şeyâtîn mahpus olsun [**her ne kadar şeytanlar hapis edilmiş olsalar da**], yine mazhar-ı hayr [**hayra nail**] olamazlar.

74. Ayların efdali Ramazan-ı şerif ve ziyade muhteremi ise Zilhiccedir.

75. Receb-i şerifin birinci gününde oruç tutmak, üç senelik ve ikinci günü sâim **[oruçlu]** olmak iki senelik ve yine şehri mezkurun **[zikri geçen Recep ayının]** üçüncü günü oruçlu bulunmak, bir senelik günah-ı sağıre **[küçük günahlara]** keffâre olur. Bunlardan sonra beher **[her bir]** günü, bir aylık sağır **[küçük]** günahın afv ve mağfiretine medar **[sebeb]** olur.

76. Yevm-i arefede **[Arefe günü]** oruç tutmak, mâzi ve müstakbelden **[geçmiş ve gelecekte]** birer senenin günah-ı sağıresine **[küçük günahına]** keffâre olur. Savm-ı âşura **[Aşûre orucu]** ise yalnız geçmiş olan bir senenin günahına keffâre olur.

77. Sâim **[Oruçlu]** olan kimse, bir mümini gıybet veyahut ezâ ve cefa etmedikçe; iftar edinceye kadar ibadettedir.

78. İftarda ta'cil; **[acele]** sahur için te'hir ediniz **[geçiktiriniz]**.

79. Bir kimse Ramazan-ı şerifi sâim **[oruçlu]** olup; sitte-i Şevval'i **[Şevval ayından altı günü]** dahi ona tâbi ederse, seneyi kâmilin oruç tutmuş gibi olur.

80. Ramazan-ı şerifte sıdk ve yakîn ile oruç tutanlar, namazlarını terk etmeksizin salât-ı terâvihi de edâ etseler, günah-ı sağırları **[küçük günahları]** mağfur olur.

81. Kadir gecesini sıdk ve yakîn ile ihya eden mümin-i kâmilin, günah-ı sağırları **[küçük günahları]** mağfur olur.

82. Sâim **[oruçlu]** olan kimse, hurma ile iftar etsin; bulamadığı halde, suyla iftar eylesin ki su tahûrdur. **[çok temiz ve temizleyicidir]**.

83. Savmda **[oruçta]** riya tasavvur olunmaz **[düşünülmez]**.

84. İd-i fıtrdan **[Ramazan Bayramından]** sonra altı gün oruç tutan kimse, o seneyi kâmilin oruç tutmuş gibi olur.

12. BAB: ZEKÂT VE ZEKÂT VERMEYENLER

85. İ'tâ-yı zekâtla [**zekât vermekle**], malınızı muhafaza; fukaraya tasad-duk ile hastalarınızı tedavi; dua ve tazarru ile belâ ve mesâibi red ediniz [**âfet ve felâketleri geri çeviriniz**].

86. Malının zekâtını i'tâ etmeyen [**vermeyen,**] yevm-i kıyamette nâr-ı cahimdedir [**cehennem ateşindedir**].

87. Malının zekâtını müstehikki olmayana [**dinen hak etmeyene**] veren, zekât vermemiş gibi olur.

88. İslamiyetinizin kemâli, edâ-yı zekâta mütevakkıftır [**zekâtı vermeye bağlıdır**].

89. Re'sûlmaldan [**sermayeden**] zekâtın ihracı [**ödenmesi**], serveti tenkîs etmez [**azaltmaz**]. Yani bir kimse malının zekâtını verirse, bereketini tezyid etmiş [**arttırmış**] olur.

90. Zekât vermeyenlerin boyunlarına, yevm-i kıyamette halka gibi siyah bir yılan geçirilir.

91. Zekât vermeyenlerin kıldıkları namaz şayân-ı kabul olamaz [**kabule değer bulunmaz**].

92. Cenab-ı Hak zekât vermeyenlerin iman ve salâtını kabule şâyan bu-yurmaz.

13. BAB: HAC, UMRE VE HACER-İ ESVED

93. Hac ediniz; zira zâhîrdeki kirleri su izâle ettiği [**su ile giderip temizlediği**] gibi, günahları dahi hacc-ı şerif imha eder.

94. Hüccâc-ı zevi'l-ibtihac [**Gönülleri şen hacılar**] zehâb ve iyâblarında [**gidiş ve dönüşlerinde**] Cenab-ı Allâh'ın hıfz u himayesindedir.

95. İhtilat-ı mehârimden masûn [**haramlara bulaşmaktan uzak**] kalan hacı için cennetten başka ceza [**karşılık**] yoktur.

96. Haceru'l-Esved cennetten gelmez; kardan beyaz olduğu halde, ehl-i şirkin günahından müteessiren **[etkilenererek]** siyahlanmıştır.

97. Bir kimse hacceder ve ba'dehu **[daha sonra]** kabrimi ziyaret eylerse, hayatımda beni ziyaret etmiş gibi olur.

98. Şer'-i şerife muvafık **[uygun]** olan hac, cihattan maduttur **[sayılır]**.

99. Umre, hacc-ı asğar **[küçük hac]** demektir.

100. Bir kimse haccettikten sonra, beni ziyaret etmezse bana cefa etmiş olur **[beni incitmiş, üzmüş olur]**.

14. BAB: EBU BEKİR ES-SİDDİK'İN FAZİLETİ

101. Nebî müstesna olduğu halde, Ebu Bekir herkesten efdaldir.

102. Ebu Bekir benden ve ben Ebu Bekir'denim. Ebu Bekir dünya ve âhi-rette kardeşimdir.

103. Ebu Bekir es-sıddık'a deyiniz: imam olup, nâsa **[insanlara]** namaz kıldırın.

Bu hadis-i şerif dahi Hazret-i Sıddık'ın hilafetine işaret olan hadislerdendir.

104. Ümmetimden en evvel cennete dâhil olan **[giren]** Ebu Bekir'dir.

105. Yevm-i kıyamette herkesle hesap görülür, ancak Ebu Bekir müstesnadır.

15. BAB: EBU BEKİR VE ÖMER'İN FAZİLETİ

106. Enbiya ve mürselin **[Nebiler ve Rasüller]** müstesna oldukları halde, Ebu Bekir ve Ömer cennette bulunan bil-cümle kâmillerin seyyididirler **[bütün kâmil mü'minlerin efendileridir]**.

107. Ebu Bekir ve Ömer benim için başa nisbetle sem' ve basar **[göz ve kulak]** gibi azîz ve mühimdirler.

108. İmam Ali ve Fâtıma ve Hasan ve Hüseyin benim ehlimdir. Ve Ebu Bekir ve Ömer ehlullahdır. Ehlullah ise benim ehlimden efdaldır.

109. Benden sonra gelen hulefâma [**halifelerime**] iktida ediniz [**uyunuz**]. Onlar Ebu Bekir ve Ömer'dir.

110. Cenab-ı Allâh beni Vüzera-ı Erbaa [**dört vezir**] ile müeyyed buyurdu [**destekledi**]. İki ehl-i semadan, yani Cebrâil ve Mikâil ve ikisi de ehl-i Arz'dan [**yer yüzünden**], yani Ebu Bekir ve Ömer hazerâtıdır [**hazretleridir**].

111. Ebu Bekir es-siddik ve Ömer el-faruk radiyallahu teâla anhuma efendilerimiz hazeratına [**hazretlerine**] muhabbet imandan olup, buğzları [**onlara düşmanlık**] ise küfürdür.

112. Ehl-i cennet kâmillerinin seyyidi Ebu Bekir ve Ömer hazerâtıdır. Tahkiken, Ebî Bekir cennet ehli miyanında [**arasında,**] semada Süreyya [**kutup yıldızı**] yıldızı gibi parlaktır.

113. Benden sonra makam-ı hilafetin [**halifelik makamının**], Ebu Bekir'in ve ondan sonra Ömer hazerâtına intikali [**geçmesi**] için vuku bulan [**meydana gelen**] işaretlerim kendiliğimden olmadı. Belki Cenab-ı Allâh bu iki zatı, sâirlerine [**başkalarına**] takdim buyurdu. Bunun hikmeti ise bâr-ı nübüvvet-i Muhammediyeyi [**Hz. Muhammed'in peygamberlik yükünü**] münhasıran [**sadece**] müşârun-ileyhima [**bahsi geçen**] efendilerimizin hâmil ve hâiz olması [**taşınması ve sahip olması**] ve bâr-ı nübüvvet [**peygamberlik yükü**], bâr-ı velâyetin [**velilik yükünün**] fevkinde [**üstünde**] bulunmasıdır.

114. Benden sonra makam-ı hilafet, Ebu Bekir'in ve ondan sonra Ömer'indir. Bunlardan sonra ihtilaf zuhûr eder [**ayrılıklar ortaya çıkar**].

16. BAB: ÖMER'İN FAZİLETİ

115. Cenab-ı Allâh kelime-i hakkı [**doğru sözü**] Hazreti Ömer'in lisan ve kalbinde cârî buyurdu [**Cenâbı Allâh Hak sözleri, Hazreti Ömer'in kalbine koydu ve onun lisanıyla söyledi**].

116. Hak (yahut) sıdk [**doğruluk**], Ömer ile dir; nerede olursa olsun.

117. Eğer benden sonra bir nebî olaydı, Ömer bin Hattab olurdu.

118. Hazreti Ömer'den hayırlı bir zat üzerine güneş doğmamıştır.

(Bu hadis-i şerif imam Ömer'in zaman-ı hilafetlerinde nâil olacakları makamı tebşirdir [**müjdeler**]. Yoksa hazreti Siddik'in ondan efdal olduğu ehâdis-i şerife ile müsbettir [**sabittir**].)

119. Allâhım! Din-i İslamı Ömer bin Hattab ile azîz et.

120. Cenab-ı Allâh'ın rızası, Ömer'in ve Ömer'in rızası, Cenab-ı Allâh'ın rızasıdır.

121. İmam Ömer benimledir; ben dahi onunlayım. Hak ise, her nerede olursa olsun, Ömer'den ayrılmaz.

122. Eğer içinizde ben vazife-i risâletle ba's olunmasaydım [**elçilik göreviyle gönderilmeseydim,**] bu vazife imam Ömer'e tevdi' olunurdu [**verilirdi**].

17. BAB: OSMAN'IN FAZİLETİ

123. Osman bin Affan hazretleri, dünyada ve âhirette herkesten ziyade bana karîbdir [**yakındır**].

124. İmam Osman hazretleri, ümmetimde hayâ ve sehâ [**cömertlik**] ile mevsuf [**vasıflanmış**] olanların birincisidir. İmam-ı müşarun-ileyh [**zikri geçen Hz. Osman**] yalnız kölelerinden iki bin dört yüz neferini fi-sebilillah [**Allah yolunda**] âzad buyurduğu mervidir [**rivayet edilmiştir**]. Radiyallahu anh.

125. Cennette her nebî için bir refik-i mahsus [**yakın arkadaş**] var; benim de refikim, Osman bin Affan'dır.

126. Cehenneme müstehak olanlardan yetmiş bin şahıs, hazreti Osman'ın şefaatiyle bilâ-hesap cennete dâhil olurlar.

127. İmam Osman cennette benimledir, refikimdir.

18. BAB: ALİ'NİN FAZİLETİ

128. Ben ilmin medinesiyim [**şehriyim,**] imam Ali de kapısıdır. İlmî isteyen, kapısına müracaat etsin.

Bu hadis imam Ali hazretleri'nin ulûm-i diniyede [**dini ilimlerde**] olan hazz-ı vâfirini [**yüksek nasibini**] isbat ediyor. Mesâil-i diniyeden [**dini meselelerden**] bir mesele için, hazreti Muaviye'ye müracaat olduğu sırada: "İmam Ali hazretlerine müracaat ediniz; zira benden a'lemdir [**daha bilgilidir**]" cevabını verir.

129. İmam Ali hazretlerinin fezâil ve menâkıbını [**fazilet ve başından geçenleri**] zikr eylemek yahut hakkında "radiyallahu anh" söylemek ibadettir. (Esmaulлахın maadası [**Allâh'ın isimlerinden başkası**] zikrolunmaz) diye itiraz olunmasın; zira ("Sâlihleri yâd etmek kefarettir." "Sâlihler zikrolununca rahmet iner. ") gibi ehâdis-i şerife dahi bu manayı müeyyiddir [**destekleyicidir**].

130. İmam Ali dünyada ve âhirette kardeşimdir.

131. İmam Ali'nin, bana olan nisbeti; Harun'un, Musa aleyhisselam'a olan nisbeti gibidir. Şu kadar var ki benden sonra kimse için nübüvvet [**peygamberlik**] olamaz. Bu hadis-i şeriften anlaşılan nisbet, nisbet-i nübüvvet [**peygamberlik nispeti**] ve yahut kendinden sonra intikal-i hilafet [**hilafetin geçmesi**] değildir. Zira Harun aleyhisselam, Musa aleyhisselam'dan evvel dâr-ı ukbaya [**ahiret yurduna**] teşrif buyurmuşlardır. Belki maksad-ı risâlet-penâhileri; [**risalet makamının sahibi Peygamber Efendimizin maksadı Sallallahu Aleyhi ve Sellem**] Tebük gaza-

sına teşriflerinde, imam Ali hazretlerini istihlaf buyurdukları **[yerine vekil bıraktıkları]** manadır.

132.Müminin sahife-i a'mâlinin **[amel defterinin]** alameti, imam Ali hazretleri'nin muhabbetidir.

133.Bir kimse Ali'yi severse, beni sevmiş olur ve Ali'ye buğzeden **[düşmanlık eden]**, bana buğzetmiş olur.

134.İmam Ali hazretlerinin muhabbeti öyle bir güzel şeydir ki, onun sahibine günah zarar veremez. Yani günah işlemez ki zarar versin. Binaenaleyh ahkâm-ı şeriye hilafında **[dini hükümlerin aksine]** hareket edenlerde, biliniz ki, İmam-ı müşarun-ileyh'in **[Hz. Ali'nin]** muhabbeti yoktur.

135.İmam Ali hazretleri'ne adâvet **[düşmanlık]** eden kimseye, Cenab-ı Allâh aduvv **[düşman]** olsun. Lakin içtihat üzerine olan ihtilaf-ı ashâba **[sahabenin arasındaki ayrılıklara]** "adâvet" ıtlak olunmaz **["düşmanlık" denilemez].**

136.İmam Ali hazretleriyle kavlen ve fi'len etbâ' ve ensârı **[söz ve fiille-riyle tâbileri ve yardımcıları]** olanlar; yevm-i kıyamette fâiz **[kazançlı]** ve ihsan-ı ilâhiyeyi hâizdirler **[ilâhi lütuflara nâildirler].**

137.İmam Ali hazretleri'nin vech-i şeriflerine **[şerefli çehresine]** bakmak, ibadet makamına kaimdir. **[ibadet yerine geçer]**

19. BAB: HASAN VE HÜSEYİN'İN FAZİLETİ

138.Bir melek semadan, birinci defa olarak bana gelip selâm verdi. Hasan ile Hüseyin şebâb-ı ehl-i cennetin **[cennet gençlerinin]** seyyidleri **[efendileri]** ve Fâtımatüzzehra, nisâ-ı ehl-i cennetin **[cennet kadınlarının]** seyyidesi **[hanım efendisi]** olduğunu tebşir eyledi **[müjdeledi].**

139.Ehl-i beytim miyanında **[arasında]** ziyade sevdiğim Hasan ve Hüseyin'dir.

140.Tahkîken, benim bu mahdumum **[oğlum]**, yani Hasan radiyallahu anh büyük bir zattır. Me'mul ederim ki **[Ümit ederim ki,]** Cenab-ı Hak

iki azîm ordu içinde tekevvün edecek olan münazaayı bununla ıslah buyursun [**Cenab-ı Hak Müslümanlardan iki büyük ordunun arasında çıkacak savaşı bununla ortadan kaldırsın**].

Vâkıa [**gerçekte**] İmam-ı müşarun-ileyh hazretleri'nin zaman-ı hilafetlerinde ve taht-ı kumandasında [**kumandası altında**] bulunan kırk elli bin kadar asker ile hazreti Muaviye'ye tâbi olan asâkir-i kesîre [**pek çok asker**] arasında muharebe vukuuna ramak kalmışken, imam Hasan radiyallahu anh efendimiz uhdesindeki [**üzerindeki**] hilafeti, hazreti Muaviye'ye terk ederek, ateş-i fitneyi itfâya [**fitne ateşini söndürmeye**] inayet buyurmuşlardır.

141. Hazreti Hasan ile hazreti Hüseyin'i seven, tahkîken, beni sevmiş ve onlara buğzeden, muhakkak bana buğzetmiş olur.

142. Hasan ve Hüseyin'i seven kimse, muhakkak beni sevmiş olur.

20. BAB: FATİMATÜZZEHRA'NIN FAZİLETİ

143. Ehl-i beytim miyanında [**arasında**] en ziyade sevdiğim, Fâtıma'dır.

144. Cennet hanımlarının ekâbiri [**en büyükleri**] dördtür. Onlar Meryem ve Fâtıma ve Hatice ve Âsiye hazeratıdır [**hazretleridir**].

145. Fâtimatüzzehra benden bir cüzdür [**parçadır**]. Onu gazaplandırان beni gazaplandırmış olur.

146. Hazreti Meryem müstesna olduğu halde Fâtimatüzzehra cennet kadınlarının büyüğüdür.

21. BAB: ÂİŞE'NİN FAZİLETİ

147. Nisvân [**kadınlar**] içinde ziyade sevdiğim Âişe, ricâlden [**erkeklerden**] ise pederi olan hazreti Sıddîk'tır.

148. Nâsın bana en ziyade sevgilisi Âişe-i siddîka'dır.

149. Âişe-i siddîka cennette refikamdır [**eşimdir, arkadaşımıdır**].

22. BAB: ASHAB VE ASHÂRA [HZ PEYGAMBERİMİZİN AKRABASINA] SAYGI VE ONLARIN HAKKINDA NASIL KONUŞULACAĞI

150. Sahabemi bana terk ediniz. Nefsim kendi yedinde **[elinde]** olan Cenab-ı Allâh'a kâsem **[yemin]** ederim ki; fakara ve zuafaya **[fakir ve zayıflara]** cebel-i Uhud sikletinde **[Uhud Dağı ağırlığında]** altın infak etseniz, onların amelinin sevabı gibi bir sevaba nâil olamazsınız.

151. Ashab ve ashârımı **[akrabamı]** bana terk ediniz. Onların aleyhinde itâle-i lisan **[dil uzatmak]** ile bana eziyet verenleri, yevm-i kıyamette cenab-ı Allâh muazzeb buyursun. **[azap etsin]**

152. Şehidlerin büyüğü, hazreti Hamza bin Abdülmuttalip'tir.

153. Şühedanın **[şehitlerin]** büyüğü, İmam Ali hazretleri'nin biraderi olan Cafer bin Ebi Talip'tir.

154. Ashabımdan birine seb ve şetm edene **[sövene]** cenab-ı Hak la'net etsin.

155. Ashabımdan birini seb ve şetm edenlere **[sövüp sayanlara]**, Cenabı Allâh ile melâike-i kirâm ve cemî'i nâsın **[bütün insanların]** la'neti olsun.

156. Ümmetim miyanında **[arasında]** en sahî **[cömert]** olan Muaviye'dir. Yâ Rabbi! Muaviye'yi hâdî ve mehdî **[hidâyet edici ve hidâyete erişmiş]** kıl.

157. Yâ Rabbi! İlm-i hesap ve kitâbı **[hesap ve yazı ilmini]** Muaviye'ye ta'lim **[öğret]** ve kendisini azab-ı âhiretten **[cehennem azabından]** muhafaza buyur.

158. Tahkîken **[muhakkak ki]**, ümmetimin en ziyade **[en fazla]** edepsizi, ashab-ı kirâmımın aleyhinde itâle-i lisana **[dil uzatmaya]** cür'et ve cesaret eden eşîrrâdır **[şerlilerdir]**.

159. Ashâbımda kadr u haysiyetimi [**değer ve şerefimi**] muhafaza edenleri, Cenab-ı Hak muhafaza buyursun. Yani onlara isnad edilen şeref, benden muktebes [**alınmış**] bulunmakla, hakikatte bana isnad [**nisbet**] eylemektir. Kezâlik [**aynı şekilde**] onları ta'n u teşnî' eylemek [**tenkit ve kötülemek**] dahi mâ'nen bana âiddir [**bana yapılmış olur**].

160. Damatlarımla, kayınpeder ve kayınbiraderlerim gibi zevcâtıma [**eşlerime**] karâbeti [**akrabalığı**] bulunanların; cennete duhülleri [**girmeleri**] için, Cenab-ı Hakk'a tazarru [**yakarış**] ve niyaz eyledim; Cenab-ı Hak dahi kabulüyle beni mesrur eyledi. [**sevindirdi**]

161. Ümmetimin en edepsizi, ashâb-ı kiramımın aleyhinde itâle-i lisana [**ileri geri konuşmaya**] cür'et eden eşîrâdir [**şerlilerdir**].

162. Şefaati ümmetimden her birine şâmildir [**kapsayıcıdır**] ; yalnız ashabımı seb ve şetm [**küfür ve kötü söz**] edenler mahrumdur.

163. Ashabıma ihtiramla [**hürmetle**], şan ve şerefimi muhafaza eden kimse; cennetteki havuzumdan su içer. Yani etmeyen, içmez. Zira dinimizin esası bulunan âyât-ı kerime ve ehâdis-i şerife; onlardan rivayet olduğu cihetle; onlara isnad-ı fîsk [**fasıklık nisbet etmek**], ancak din-i mübînin iptaline teşne olan [**sağlam dinimizin yıkılmasına can atan**] bir zındıktan beklenilir.

164. Nâr-ı cahîm [**cehennem ateşi**] dokunmaz şol bir Müslime ki; [**öyle bir müslümana ki**] beni görmüş, yahut beni göreni görmüş ola.

23. BAB: SULTANI TA'ZİM HAKKINDA

165. Padişah, yeryüzünde Cenab-ı Allâh'ın zıllıdır [**gölgesidir**]. Evâmirine [**emirlerine**] itaat ve inkiyad edeni [**boyun eğeni**] Cenab-ı Allâh aziz [**izzetli**] ve hilafı [**aykırı**] halinde bulunanları zelil eyler [**kendisine karşı gelenleri alçaltır**].

166. Cenab-ı Allâh'ın sultanını iclâl edeni [**yücelteni**], Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette iclâl ve i'lâ eder [**değer verir ve makamını yükseltir**].

167. Sultan-ı İslama hürmet etmeyi, Cenab-ı Allâh zelil **[alçak]** eyler.

168. Padişah, fakara ve zuafanın **[fakirlerin ve zayıfların]** âsâyiş **[güvenlik]** ve istirahatı için, Cenab-ı Hakk'ın yeryüzünde sâyesidir **[gölgesidir]**. Ona hile ve hıyanet **[hainlik]** eden dalalette kalır **[Hak yoldan sapmış olur]**.

169. Tahkîken, yevm-i kıyamette, indallah, efdâl-i ibâd **[kulların en faziletlisi]** refik ve şefik **[yumuşak huylu ve şefkatli]** olan imam-ı âdildir.

170. Padişah-ı İslamın muvaffakiyet ve muzafferiyeti **[başarı ve zaferi]** için dua etmek, sebab-i mağfirettir **[bağışlanma sebebidir]**.

171. Emîrül-mü'minîne itaat eden kimse, tahkîken **[muhakkak ki]**, bana itaat ve ona masiyet **[isyan]** eden kimse bana isyan etmiş olur.

24. BAB: VERA' VE TAKVANIN FAZİLETİ VE BUNLARIN EHLİ OLANLAR

172. Dünya muhabbetini kalbinden çıkar ki, Cenab-ı Allâh'ın mahbubu **[sevgilisi]** olasın. Nâsın **[insanların]** elindeki emvâlden **[mallardan]** tama'ını kes **[aç gözlülük yapma]** ki, nâs seni sevsin.

173. İndallah, nâsın **[Allah katında, insanların]** mükerrem **[değerli olan]** ve muhteremi; **[saygıya değer olanı]** takva ve taati çok olan kimse dir.

174. Ğına **[zenginlik]** ve servet, ve takva ve taat, ve rıfk **[yumuşak huyluluk]** ve şefkat gibi evsâf-ı cemileyi **[güzel sıfatları]** câmi' olan **[kendinde toplayan]** ibâdını **[kullarını]** Cenab-ı Hak sever.

175. Cenab-ı Allâh kendine muti' **[itaatkâr]** olan kimseyi, her şeyden mahfûz eder **[korur]**.

176. Aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz, kalb-i şeriflerine işaretle "Takva buradadır" buyurmuşlar.

177. A'mâl-i sâlihâdan [**sâlih amellerden**] ayrılmayan kimsenin, iki rek'at namazı; a'mâl-i mahiûta ashabının [**amelleri dünya ile karışık olan kişilerin**] bin rekât namazından efdaldır.

178. Kavim ve kabilesi olmadığı halde, izzet ve rif'at [**yükselmek**] arzu edenler; takva ve taata devam etsinler.

179. Cenab-ı Allâh'a mutî' ve muttaki [**itaatli ve takva sahibi**] olandan başka kimse âkıl değildir [**Akıllı kişiler sadece Allâha itaatkâr olan takva sahipleridir**].

25. BAB: HZ. PEYGAMBER'İN ÜMMETİNİN FAZİLETİ

180. Mümin-i kâmilin [**kâmil mü'minin**] firasetinden hazer ediniz [**sakininiz;**] zira kalbindeki nûr-ı ilâhi ile esrârınızı [**sırlarınızı**] keşfedeceği ağıleb [**yüksek**] ihtimaldir.

181. Ümmetimin mübarek bir ümmettir. Ashâb-ı kiram, tâbiîn [**Ashab-ı Kiram efendilerimizi görenler**] ve tebe-i tâbiîn [**Ashab-ı Kiram efendilerimizi görenleri görenler**] müstesna olduğu halde, ricâl-i ümmetin [**ümmetin fertlerinin**] eslâf ve ahlâfından [**önceki ve sonrakilerin**] hangisi hayırlı olduğu bilinemez. Yani velâyet ve uluvv-i derecâtı [**velilik ve yüksek dereceleri**] sadr-ı evvelde [**ilk dönemde yaşamış**] bulunan evliya-ı kirama hasr [**kısıtlama**] câiz olamaz. Çünkü Cenab-ı Hak hiçbir zamanda füyuzatını [**feyiz ve bereketini**] kulları üzerinden eksik eylemez.

182. Yevm-i kıyamette Sırat Köprüsü'nden geçilirken, nâr-ı cahim [**cehennem ateşi**] (geç yâ mümin; zira senin nurun, benim ateşimi söndürüyor) diyerek; mümin-i kâmile hitap eder.

183. Ümmetimin kümmelîni [**kâmil kişileri**] yağmur gibidir. Evvelinden mi âhirinden mi; nâs [**insanların**] hangisinden ziyade müstefid olacağı [**daha fazla istifade edeceği**] malum [**belli**] değildir.

184. Mümin-i kâmil olan kimse, indallah [**Allah katında**] bazı melâikeden efdaldır [**meleklerden üstündür**].

185. İslamiyet dâima âli **[yüksekte]** ve galiptir; mağlup olmaz.

186. Müminlerin ömrü uzadıkça hakkında hayırlı olur.

187. Bir kimse din kardeşine ikram ederse, Cenab-ı Hakk'a ikram etmiş olur.

26. BAB: ULEMÂNIN FAZİLETİ

188. Ulemâ-ı âmilîne iktidâ ediniz **[ilmiyle amel eden âlimlere uyunuz]**. Zira teayyüş-ü dünyevî **[dünyevî geçim]** ve necât-ı uhreviyeniz **[uhrevî kurtuluş]** için sülûk ettiğiniz tarîkin münevviridirler **[yürüdüğünüz yolu aydınlatanlar onlardır]**.

189. Ulemâ-ı âmilîne ikrâm ve i'zâz ediniz **[maddi ikramlarla yemekler yediriniz]** Zira onlar tebliğ-i ahkâm-ı ilâhi **[ilahi hükümleri bildirmek]** hususunda, verese-i enbiyâdirlar **[peygamberlere varistirler]**. Onlara ikram eden, Cenab-ı Allâh ve resulüne ikrâm etmiş olur.

190. Âlim-i âmilin, âbid **[ibadet eden]** cahil üzerine yetmiş derece fazıl ve meziyeti vardır.

191. Nâsdan **[insanlardan]** iki sınıf vardır ki salâhları **[iyi olmaları]**, salâh-ı âmmeyi **[halkın iyiliğini]** ve fesatları, fesad-ı âmmeyi **[halkın kötülüğünü]** mucip olur **[gerektirir]**. Onların biri ulemâ **[âlimler]**, diğeri umerâdir **[yöneticilerdir]**.

192. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]**, âbid **[ibadet eden]** üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** benim ümmetim üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

193. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]**, âbid üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** on dört gecelik ayın, yıldızlar üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

194. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]** sâirleri **[başkaları]** üzerine olan fazlı, nebinin ümmeti üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

195. Umûr-ı hayriyeyi [**hayırlı işleri,**] nâsa talim [**insanlara öğreterek**] ve nefsinı unutup [**kendini unutarak**] mahrum eden âlim bir muma benzer ki kendini yakıp âlemi tenvir eder [**aydınladır**].

196. İlminden istifade olunan bir âlim, bin âbiddin hayırlıdır.

197. Âlim-i âmilin [**ilmiyle amel eden âlimin**] avâm [**halk**] üzerine olan fazıl ve meziyeti, Ebu Bekir'in ümmetim üzerine olan fazıl [**üstünlüğü**] ve meziyeti [**fazileti**] gibidir.

198. Bir âlim-i âmili ta'zîm ve tevkîr [**saygı ve hürmet**] eden mümin, Cenab-ı Hakk'ı tevkîr [**büyüklemiş, ta'zim**] etmiş olur.

199. Âlimin uykusu, sıhhat ve ibâdetine medâr [**sebep**] olmak niyetiyle olduğu için ibadet ve nefesi tesbihtir.

200. Âlim-i âmilin yüzüne bakmak ibadet makamına kâim olur [**ibadet yerine geçer**].

201. Ümmetimin ulemasını tazim ve tevkîr [**saygı ve hürmet**] ediniz. Zira onlar yeryüzünün kevâkibidirler [**yıldızlarıdır**].

202. Tahkîken [**muhakkak ki**], ulemâ ile muhabbet ve ihtilat eden [**görüşen**] umerâyı [**yöneticileri,**] Cenab-ı Allâh sever.

27. BAB. FIKİH VE FUKAHA

203. Tahkîken, her şeyin bir esası vardır. Bu din-i mübinin esası ise ilm-i şeriattır. Binaenaleyh müteşerri' [**şeriati bilen**] bir âlimin vücudu [**varlığı,**] şeytan için bin âbidin vücudundan ağırdır.

204. Cenab-ı Allâh bir kimsenin hayrını murad ederse, o kimsesi mesâil-i şer'iyeye [**fıkhi meselelere**] âlim eder.

205. Cenab-ı Hakk'ın evâmîr ve nevâhîsini [**emir ve yasaklarını**] ulema ve fukahadan [**âlim ve fakihlerden**] öğrenmek her bir Müslime farzdır.

206. Şeytan ulûm-i şer'iyeye [**şer'î ilimlere**] âlim olan bir zattan korktuğu kadar, bin âbiddin korkmaz.

207. Mesâil-i şeriyenin **[fıkhi meselelerin]** müzakeresi **[görüşülmesi]** için teşekkül eden bir mecliste hazır bulunmak bir sene ibadet eylemekten efdaldır.

28. BAB: İLİM TALEBESİ

208. Din-i mübine hizmet maksadıyla ilmi talep ve tahsil edenler, indallah, mücahid fi sebilillahtan **[Allah yolunda cihad eden kimseden]** efdaldır. Zira onlar cihanın cemi'-i cihâtında **[her tarafında]** bulunan muhâlifini **[İslam karşıtlarını]** seyf-i manevi **[manevi bir kılıç]** ile mağlup etmeye; muharebelerdeki mücahidîn ise bir cemaat-ı mahsusayı **[sadece karşılarındaki düşmanı]** mukabeleye **[karşı çıkıp savaşmaya]** çalışmaktadır.

209. Tâlib-i ilim **[ilim talebesi]**; tâlib-i rahmettir, İslamın rüknüdür **[İlim öğrenen kimse Allâhın rahmetini istemiş olur; ilim dinin esasıdır]**. Bunlara ecr ü mesûbât **[mükâfat ve sevap]** enbiya-yı izâmla **[yüce peygamberlerle]** beraber verilir.

29. BAB: İLMİN FAZİLETİ

210. Cenab-ı Allâh Hazreti Süleyman aleyhisselam'ı mal ve mülk ve ilim beyninde **[arasında]** muhayyer buyurdu **[serbest bıraktı]**. Nebiyy-i müşârun-ileyh **[işaret olunan nebi]** hazretleri, tercihen, ilmi ihtiyar ettiği **[seçtiği]** için mülk ve mala dahi nâil oldu.

211. Her şeye vusûl **[erişmek]** için bir tarîk **[yol]** vardır. Cennetin tarîki **[yolu]** ise ulûm-i diniyedir **[dini ilimlerdir]**.

212. İlim ve irfan, müminin gâib olmuş metaidir **[malıdır]**; nerde bulursa alır.

213. İlim hazinedir; anahtarı ise sualdir.

30. BAB: İLİM ÖĞRENMEK VE ÖĞRETMEK

214. Ulûm-i diniyeyi teallüm ettikten [**öğrendikten**] sonra, din kardeşlerini dahi talim etmek [**öğretmek**] sadakâtın [**sadakalarının**] efdalidir [**en faziletlisidir**].

215. İman ve İslâmın erkân ve şerâitini [**esaslarını ve şartlarını**] ve Cenab-ı Hakk'ın evâmîr ve nevâhîsini [**emir ve yasaklarını**] öğrenmek her bir Müslime farzdır.

216. Allah için ilmi talep edenlerin rızıklarını, Cenab-ı Allâh me'mûl olmadık [**umulmadık**] mahallerden [**yerlerden vereceğini**] tekeffül etmiştir [**üzerine almıştır**].

217. İlmullahtan [**Dini ilimlerden**] bir kelimenin istimali [**dinlenmesi,**] insan için bir sene ibadetten efdaldır [**daha faziletlidir**].

218. Fahr u mübâhât [**iftihar ve öğünmek**] için bir ilmi teallüm eden [**öğrenen**] kimseyi, Cenab-ı Hak cehenneme dâhil eder [**girdirir**].

219. Ulûm-i diniyeye tâlip olan kimseye, cennet tâlip olur.

220. İhtiyarlar, umûr-i diniyelerini [**dini vazifeleri**] öğrenmek için fâzil [**faziletli**] olan gençlerin huzurunda oturmaktan sıkılsınlar.

221. İhtiyarlar yemekten sıkılmadıkları gibi, teallüm-i ilimden [**ilim öğrenmekten**] dahi sıkılsınlar.

31. BAB: KÖTÜ ÂLİMLER HAKKINDA

222. Yevm-i kıyamette, eşedd-i azâb [**en çetin azap**] ile muazzep olan [**azap çeken**], ilmiyle müntefi' [**ilmiyle istifadesi**] olmayan âlimdir.

223. Ulûm-i diniyeyi [**dini ilimleri**] muhtaç olandan saklayan ulemaya [**âlimlere**]; denizdeki balıklara, semadaki kuşlara varıncaya kadar her şey la'net okur.

224. Bir kimse ilmini tezyid eder de [**arttırır da**] zühd ve kanaati tezyide [**arttırmaya**] gayret etmezse Cenab-ı Hakk'a uzak kalmaktan başka bir şeyi kazanamaz.

225. Kendisinden sual edilen bir meseleyi ehkinden ketmedip [**gizleyip,**] cevabını vermeyen âlimin ağzına nâr-ı cahimden [**cehennem ateşinden**] bir gem vurulur.

32. BAB: BİLMEYEN FETVA VE HÜKÜM VERMEK

226. Sizden nâr-ı cahime [**cehennem ateşine**] en ziyade cesur olan kimse ilm-i yakîni [**kesin bilgisi**] olmaksızın, mesâil-i şer'iyeyi [**fikhi soruları**] iftâya [**cevaplamaya**] cür'et eyleyendir.

227. İlmî olmayan kâdı ile [**hâkim**], ilmî olduğu halde ilmîyle amel etmeyen kâdı, ikisi de cehennemde; ilmîyle beraber haktan ayrılmayan kâdı dahi cennettedir.

228. Mesâil-i şer'iyeye ilmî lâhık [**dinî meselelere dair yeterli bilgisi**] olmadıkça, bir meselede kendiliğinden fetva veren kimseye semâvât ve arazinde [**göklerde ve yerlerde**] mevcut olan melâike la'net eder.

229. Bilâ-îlim [**ilimsiz**] mesâil-i şer'iyeye [**dinî meselelere**] fetva veren kimseye melâike la'net okur.

33. BAB: KUR'AN KIRAATİ VE VE KUR'AN'IN FAZİLETİ

230. Kelâm-ı kadîmî [**Ezeli Kelâm olan Kur'an-ı Kerim'i**] kıraat edenlerin ahşeni [**okuyanların en güzeli,**] esna-ı kıraatinde [**okuma esnasında**] Cenab-ı Hak'tan havf ve haşyetini [**korku ve ürpermesini**] gördüğün kimsedir.

231. Tilâvet-i Kurânî; tertîl-i hurûf [**harflerini tane tane okuyarak**] ve tefekkür-i mana [**âyetlerin manalarını düşünerek**] ve terfîk-i asvât ile [**sesinizi ona katarak**] tezyin ediniz [**süsleyiniz**]. (Mana ale'l-kalbidir. [**Hadis metninin lafız olarak çevirisi: "Seslerinizi, Kur'an'la süsleyiniz"**] şeklindedir. Halbuki anlam tersinedir. Kur'an-ı Kerim'i

seslerinize süsleyiniz, anlamı kastedilmektedir] Beş hadis sonraya müracaat oluna.) **[237. Hadise bakınız]**

232. Sizden birisi Cenab-ı Hak'la münâcât ve mükâlemeyi **[O'na yalvarıp ve O'nunla konuşmayı]** severse, huzûr-ı kalp **[kalp huzuru]** ile Kur'an okusun.

233. Ümmetimin eşrefi **[en şerefli]** Kur'an'ın ahkâm-ı celîlesiyle âmil ve tilâvetine muvâzıb **[yüce hükümleri ile amel ve okumasına devam edici]** olan huffâz **[hâfızlar]** ile; salât-ı teheccüd **[gece namazı]** ve zikir için geceleri ihya edenlerdir.

234. Lisandan câri olan **[dilden dökülen]** bil-cümle **[bütün]** sözlerin efdali Kur'an-ı şerif'tir.

235. Ümmetimin efdal ibadeti; Mushaf-ı şerife bakarak, tilâvet-i Kur'an eden **[Kur'an tilavet eden]** kimse **[nin ibadeti]**dir.

236. Kur'an-ı şerif'in evâmir ve nevâhîsi ile âmil olarak **[emir ve yasaklarıyla amel ederek]** Kur'an'ı tilâvet et. Yoksa tilâvet etmemiş olursun.

237. Hüsn-i savt **[Güzel ses]** Kur'an'ın bir nevi zinetidir **[süsüdür]** ki, te'sirini tezyid eyler **[etkisini artırır].**

238. Kur'an-ı azîmuşşân'ın, sâir kelâm **[diğer sözler]** üzerine olan fazileti; Hâlik'in, mahlûku üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

239. Âyât-ı Kur'aniye'den bir gecede yüz âyet okuyan kimse, gâfilin güruhundan **[gafiller topluluğundan]** mâ'dud **[sayılan]** olmaz.

240. Her gece Yâsin-i şerifi kiraat eden mümin-i kâmilin, günah-ı sağâiri **[küçük günahları]** mağfur olur **[bağışlanır].**

241. İhlâs-ı şerifi bin defa kiraat eden **[okuyan]** mümin-i kâmil, nefsini nâr-i cahimden **[cehennem ateşinden]** kurtarmış olur.

242. Yâsin-i şerifi her gece kiraate devam eden kimse, vefat ederken şehid olarak vefat eder.

243. Her gece "izâ vaka'a" [Vâkıa] Suresi'ni tilavet eden [okuyan] kimseye, fakr-ı hal [yoksulluk] teveccüh etmez [yönelmez].

244. Uyku için yatağa yatarken evvela [önce] Fâtiha, sâniyen [ikinci olarak] İhlâs-ı şerifi okuduğun halde mevttten [ölümden] başka her şeyden emin olursun.

245. Tebâreke Suresi'nin kıraatine devam eylemek, azâb-ı kabirden [kibir azabından] emin olmaklığı istilzâm eder [gerektirir].

34. BAB: BAZI ZİKİR VE VİRDLER HAKKINDA

246. (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ) ["Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah"] zikrini çok ediniz. Zira cennet hazinesinin mücevherâtındandır.

247. Edâ-yı deyn [borç ödemek] için:

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

["Allâhümme'kfinî bihelâlîke 'an harâmîke ve eġnînî bifadlike 'ammen sivâke."]

"İlâhî mâl-ı helâl [Allahım helal mal] ile beni haramdan ve mahz-ı fazlınla mâsivâdan müstaġni buyur" [sadece senin lutuf ve kereminle senden başkalarına muhtaç olmaktan koru].

Bu hadis-i şerife devam eden kimse ne kadar borcu olursa olsun, tesviyesine [ödemesine] muvaffak olur. Meġerki Cenab-ı Hakk'ın âsî ve mücrim [suçlu ve günahkâr] kullarından olsun.

248. Kuvvet-i iman ve ikân [kuvvetli ve şüphesiz bir iman] ile bu zikri şerifin:

حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ["Hasbiyallahu ve ni'mel-vekil"] tekrar ve tilavetine [okunmaya] devam olursa; mal ve can üzerine nüzulu melhuz olan

mesâib ve mehâlikten [**mal ve cana gelebilecek musibet ve tehlike-lerden**] insanı mahfuz eder [**korur**].

249. Bir kimse bu istiğfarı

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ
مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي
فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

[“Allahümme ente Rabbi, Lâ ilâhe illâ ente, halakteni ve ene abduke, ve ene alâ ahdi ke ve va’dike mesteta’tü, eûzu bike min şerri mâ sana’tu, ebûu leke bi-ni’metike aleyye ve ebûu bi-zenbî fağfir li, feinnehu lâ yağfiruzzunûbe illâ ente.”]

sıdk ve îkân [**şüphesiz bir iman ve samimiyetle**] ile sabah okuyup gününde vefat ederse ve yahut akşam üstü okuyup, gecesi vefat eylerse; tahkîken [**gerçekten**], ehl-i cennettir.

250. Bu zikr-i şerife

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ
السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

[“Lâ ilâhe illallahu'l-halîmu'l-kerîm. Lâ ilâhe illallahu'l-alîyyu'l-azîm. Lâ ilâhe illallahu rabbu's-semâvâti's-seb'i ve rabbu'l-arşı'l-kerîm”]

müdâvemet olunursa [**devamlı okunursa,**] bi-iznillahi teâlâ [**Allah'u Teâlâ'nın izniyle**], şedâid ve mesâib [**zorluklar ve musibetler**] ferah ve ferece [**neşe ve sevince**] mübeddel olur [**çevrilir**].

251. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ [“Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah”]

Bu kelime-i tayyibe [**hoş kelime,**] doksan dokuz illete [**hastalığa**] deva olur ki en hafifi hü zün ve kederdir.

252. Uyku için yatağa girildikte, bu zikr-i şerifi

بِسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي فَأَغْفِرْ لِي ذَنْبِي [“Bismike Rabbî vada’tu cenbî, fağfirlî zenbî”] vird eylemek [sürekli okumak] sünnet-i seniye dir [Peygamber efendimizin sünnetidir].

35. BAB: ZİKİR VE TEFEKKÜRÜN FAZİLETİ

253. Cennet bahçesine uğradığınız halde fevâkihinden [meyvelerinden] tenavül ediniz [yiyiniz]. buyurulmasıyla; cennet bahçesinden maksat ne idiği [ne olduğu], sahabe-i kiram tarafından istifzâh olundukta [açıklama istendiğinde,] zikrullah için teşekkül eden halka [oluşturulan zikir halkası] olduğu beyan buyurulmuştur.

254. Tarîka-i aliyyede [yüce tarikatte] mer’iyu’l-icrâ bulunan [tatbik edilmekte olan] zikirlerden “murâkabe-i ma’iy” namıyla marûf olan [ismiyle bilinen] zikre işaret buyrulan iş bu hadis-i şerifin manası: “İmanın efdali, her nerede olursa olsun Cenab-ı Allâh seninle hâzır [birlikte] ve her haline nâzır bulunduğunu [nazar ettiğini] bilmendir.”

255. Kelime-i tevhid, asl-ı imanı tevliid eylediği [imanın aslını doğurduğu] için, zikirlerin ekme li [en mükemmeli] ve Cenab-ı Hakk’ı tahmid [Allaha hamdetmek], niam-ı samedaniyeyi [ilâhi nimetleri] tezyide medar olduğu [arttırmaya sebep olduğu] için duaların efdalidir.

256. Yevm-i kıyamette, indallah, efdal-i ibâd [en faziletli kul] olan kimse, Cenab-ı Hakk’ı dünyada çok zikretmiş olandır.

257. Cenab-ı Hakk’ın kesret-i zikriyle [çok zikretmekle] o derece mest ve medhûş olunuz [hayretle kendinizden geçiniz] ki, münâfikîn [münafıklar] sizi mecnun [deli] zannetsinler.

258. Tahkîken [şüphesiz], her şeye cila verecek bir âlet var. Kalbin cilası ise zikrullahtır. Azaptan necat [kurtuluş] için zikrullah gibi bir şey olamaz velev ki seyfin [kılıcın] kırılıncaya kadar fî-sebilillah [Allah yolunda] muharebe edesin.

259. Benim gözlerim uyur, lâkin kalbim uyumaz. Yani zikrullahtan bir lahza **[an]** gâfil olmaz.

260. Zikirlerin ekmeli **[en mükemmeli]** hafî **[gizli]** ve rızkın efdali mikdar-ı kâfi **[yeterli miktarda]** olandır. Buradaki zikir-i hafiden maksat, zikir-i kalbîdir **[kalbin zikridir]**. Zira (iki kişiyi geçen her sır yayılır.) mâsadakınca **[gereğince]**, lisanen olunan bir zikir hiç olmasa insanın sağ ve solunda bulunan meleklerle, mülâzemetindeki **[ondan ayrılmayan]** şeytan tarafından işitileceğinden zikir-i hafî **[gizli zikir]** değildir.

261. Kalpte, Cenab-ı Hak'ı zikir; haset, riya, kibir gibi emrâz-ı kalbiyeyi **[kalp hastalıklarını]** izâle **[kaldırmak]** için ayn-ı **[tam]** şifâdır.

262. Zikir sadakadan efdaldir **[daha faziletlidir]**.

263. Şeytan, benî Âdem'in kalbine icra-yı nüfuz **[sızmak]** için istila eder **[ele geçirir]**. Lâkin kalb Cenab-ı Allâh'ı zikredince me'yûsen **[ümidini keserek]** geri çekilir. Nisyan ederse **[Allah'ı unutursa]** istila eder **[kaptar]**.

264. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Ey benî Âdem **[insanoğlu]**, beni zikrettikçe şükürümü ifâ etmiş **[yerine getirmiş]** ve beni unuttukça hakkımı unutmuş olursun.

265. Hiç bir cemaat zikrullah için cem' olup **[toplanıp]** dağılmadı ki, zikirlerine sebep Cenab-ı Hak tarafından af ve mağfiret ile tebşir **[müjde]** olunmasın.

266. Kesret-i muhabbetten **[Allah sevgisinin çokluğundan]** nâşi **[dolayı,]** Cenab-ı Allâh'ı kalbinden çıkarmayan kimse nifaktan **[münafıklıktan]** kurtulur.

267. Çok zikreden kimseyi Cenab-ı Allâh sever.

268. Zikir, farz olmayan oruçtan efdaldir.

269. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Bir kul benim zikrimle iştigal eylemesinden **[meşgul olmasından]** dolayı kendi ihtiyâcâtının talebini **[ihtiyaç-**

larını istemeyi] unutursa; ben, o kuluma kendisi istemezden evvel in'am [**önce nimet verir]** ve ihsan ederim.

270. Cenab-ı Hakk'ın nîam-ı celîlesini [**büyük nimetlerini]** ve ahvâl-i âhireti [**âhîret hallerini]** tefekkür gibi bir ibadet olamaz.

271. Zikr-i murakabeyi [**Allah'u Teâlâ'nın her şeyi gördüğünü]** kalbiniz için âdet ittihaz ediniz [**alışkanlık haline getiriniz]**.

36. BAB: CİHAT VE NEFİSLE CİHADIN FAZİLETİ

272. Cenab-ı Allâh'ın rahmetini celb [**çekmek]** için en müessir [**etkili]** amel, cihat-fî-sebilillah'tır [**Allah'u Teâlâ yolunda cihaddır]** ki; efdaliyette [**fazilette]** ona bir şey takarrub edemez [**yaklaşamaz]**.

273. Ümmetinden en evvel deryada [**denizde]** cihad eden fırka, tahkîken [**muhakkak ki]**, cennet ve mağfireti kazandılar. Bu şerefe hazreti Muaviye mazhar olmuştur.

274. Cennet hîn-i muharebede [**savaş anında,**] guzât-ı muvahhidînin [**Müslüman gâzilerin]** isti'mal ettikleri [**kullandıkları]** kılıçların sâyesi [**gölgesi]** altındadır.

275. Hakikatte mücahid, nefs-i emmâresi [**kötülüğü emreden nefis]** ile mücahede eden kimsedir.

276. Muharebe için en ziyade lâzım olan isti'mal-i hud'adır. [**hile kullanmaktır]** Yani fenn-i harbi [**savaş sanatını]** bilmeyen kimse hasmına [**düşmanına]** mağlub olur.

277. Fi-sebilillah [**Allah yolunda]** mücahid olanları Cenab-ı Hak cennete dâhil eder.

37. BAB: VELİNİN FAZİLETİ VE ALÂMETLERİ

278. Cenab-ı Hakk'ın siyanetiyle [**korumasıyla]** bela ve musibet, âbid olan mümin-i kâmilin kalbini zikir ve fikirden men eylemez.

279. Her karnda [asırda] benim ümmetimde “sâbikûn” [öne geçenler] vardır ki bunlara “budelâ ve siddîkîn” itlak olunur [ismi verilir]. Hakla-rındaki inayet ve merhamet-i ilâhiye o kadar mebzuldur [boldur] ki sizler de o sayede yer ve içersiniz ve ehl-i arz için vukuu mütesavver olan [meydana gelmesi düşünülen] bela ve mesâib [musibetler] onlarla def‘ ve ref‘ olur [uzaklaştırılıp, kaldırılır] demektir.

280. Cenab-ı Hakk'ın velileri onlardır ki, görüldükte Allâh hatıra gelir; illa meğerki gören kimsenin dünyadan başka bir arzusu olmasın.

281. Mahlûkattan hiçbir şeye la'n [la'net] etmemek makam-ı velayette bulunan abdâlinin alâmetidir.

282. Cenab-ı Allâh'a muhabbetin alâmeti, zikrullahı sevmek ve buğzunun alâmeti, zikrullahı sevmemektir.

283. “Evvâb” şol kimselere denilir ki, Allâh ile kendi beyninde [arasında] geçmiş günahlarını tezekkürle [hatırlamakla] tevbe ve istiğfarda buluna.

284. Cenab-ı Allâh dünyaya: (Bana hizmet edenlere hizmet et) diye fer-man buyurur.

38. BAB: İYİLİKLERİ EMRETMEK, HAYIR YOLLARINI GÖSTERMEK VE ÖĞÜT VERMEK

285. Efâl-i müstahseneyi [güzel işleri] emredenler, o fiilin fâili gibi me'cur olurlar [o fiili yapan gibi mükâfatlandırılırlar].

286. Nâsın ber-güzidesi [insanların en seçkin olanı] âlemi [insanları,] ibadât ve tââta teşvik edip; o suretle ibâdî [kullarını] ma'bûduna sevdirmeye gayret eden kimsedir.

287. Umûr-i hayriyeye delâlet eden [hayır işlerinin yolunu gösteren,] kimse o hayrı işleyen gibi me'cur olur [mükâfatlandırılır].

288. Tahkiken, Cenab-ı Hakk'ın kulları içinde en ziyade sevdiği kimse, nâsa [insanlara] nasihat edenlerdir.

289. Cenab-ı Allâh'ı ibâdına **[kullarına]** sevdiniz ki, Allâh sizi sevsin. Yani Cenab-ı Hakk'ın dünyada ihsan ettiği a'za ve cevârih **[uzuv ve organlar]**, sıhhat ve âfiyet, rızık ve maişet gibi ta'dâdı adîmu'l-îmkân olan **[sayılması mümkün olmayan]** niam-ı gûnagûn **[çeşit çeşit nimetler]** ile; mevt **[ölüm]**, kabir, haşir, hesap, sırat hengâmelerinde **[zamanlarında]** müminîn için mev'ûd ve muntazar **[vaat edilip ve hazırlanmış]** olan merâhim-i celilesini **[büyük rahmetlerini]** gâfil bulunan kullarına ihtar ve tezkâr ederek **[uyararak ve hatırlatarak]** muhabbetlerini celbe **[çekmeye]** sa'y **[çalışıp]** ve gayret ediniz.

290. Cenab-ı Allâh seninle bir şahsa hidayet ederse, senin için ondan hâsıl olacak ecir ve mesûbat **[mükâfat ve sevap]** o kadar büyüktür ki, üzerine şems tulû eden **[güneş doğan]** eşyanın kâffesinden **[hepsinden]** hayırlıdır.

291. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: kulumun bana en ziyade makbul bir ibadeti hâlisân-li-vechillah **[sadece Allâh rızası için]** nâsa **[insanlara]** nasihat eylemektir.

39. BAB: TÖVBEKÂR GENCİN FAZİLETİ

292. Tahkîken, Hak Celle ve Âlâ hazretleri genç olan tövbekârları sever.

293. Tahkîken, Allâh Teâla ve Tekaddes hazretleri şol bir genci sever ki, müddet-i şebâbını **[gençlik çağını]** takva ve taat-ı Bârî **[Allah'a itaat etme]** yolunda ifnâ etmiş **[geçirmiş]** olsun.

294. Gençliklerinde ibadet eden nev-civanların **[delikanlıların,]** ihtiyarlıktan sonra ibadete başlayanlar üzerine olan fazlî; mürselinin sâir, nâs **[resullerin, başka insanlar]** üzerine olan fazlî gibidir.

295. Tahkîken, Cenab-ı Allâh ibadete devam eden gençleri, melâike-i kirama gösterip onlarla mübâhât **[öğünür;]** yani izhâr-ı meserret ve azamet eyler **[sevincini gösterir].**

296. Cenab-ı Hakk'ın yanında tövbekâr olan gençlerden sevgili bir şey yoktur.

40. BAB: ŞEHİDLERİN FAZİLETİ

297. Berren mücahede edip [**Karada cihad ederek,**] şehadet şerbetini nûş edenlerin [**içenlerin**] günahı, duyûnât ve emânât [**borçlar ve emanetler**] gibi hukûk-i nâs [**kul hakkı**] müstesna olduğu halde mağfur olur [**bağışlanır**]. Gazâ-yı bahrîde [**Deniz savaşında**] şehid olanlara gelince, zimmeterinde olan hukûk-i nâs [**kul hakları**] dahi af ve mağfiret olunarak; onu, Cenab-ı Hak hazine-i gaybdan [**kendi hazinesinden**] îfâ ve ihsan eder.

298. Bahren [**Denizde**] şehid olanların ecir ve mesûbâtı [**sevapları**], berren [**karada**] şehid olanların ecir ve mesûbâtının [**sevaplarının**] iki katıdır.

299. Tâûn ile vefat eden her bir Müslim şehittir.

300. Zulmen âlât-ı cârihayla katil ve tâûn ve ebniyenin hedmi, sibân ekli, gark ve hark, ishal, zatulcenb hastalıkları, bunların kâffesi vesile-i şehadettir. [**Kesici âletlerle öldürülme, veba, binaların üzerine yıkılması, yırtıcı hayvanların parçalaması, boğulma, yangında ölme, ishal, akciğer iltihabı gibi hastalıklardan ölenlerin tamamı şehid sayılırlar.**] Yani bunların biriyle vefat eden Müslim cemaat-ı şühedaya iltihak eder [**şehitler cemaatine katılır**].

301. Saff-ı harbde [**Savaş saflarında**] şehid olan kimse, maktul [**öldürülmüş**] olduğundan dolayı elem-i katli [**ölüm acısını**] duymaz. Ancak sizden birisinin a'zası parmakla sıkılırken ne kadar zahmet görürse, bu dahi o kadar zahmet hisseder.

302. Gurbette vefat edenler şehittir.

303. Batın [**Karın**] hastalığıyla olsun, mağrûken [**boğularak**] olsun vefat edenler şehittir.

304. Humma ile vefat edenler şehittir.

305. Her bir şehid, ehl-i beytinden [**âilesinden**] yetmiş kimse için şefa'at etmeye me'zundur [**izinlidir**].

306. Mazlûmen katlananların kâffe-i zünûbu mağfûr olur [**bütün günahları bağışlanır**].

41. BAB: HADİS EZBERLEMEK VE NAKLETMEK

307. Hilâf-ı şeriat [**Şeriata aykırı**] bid'atlardan [**dine sonradan sokulan şeylerden**] birinin def'i ve yahut sünnet-i seniyemden birinin icrası için; ehâdis-i şerîfemden birini ümmetime tebliğ eden zât cennettedir.

308. Tezkiye-i nefis [**ruh arınması**] ve tathîr-i kulûb-i nâsa [**insanların kalplerini temizlemeye**] mu'în [**yardımcı**] olan ehâdis-i şerîfemden; ümmetime tebliğ için kırk hadis hıfz [**ezberleyip**] ve mahallinde sarf eden [**yerli yerince söyleyen**] kimseyi; yevm-i kıyamette şefaât-i mahsûsama [**hususî şefaâtıma**] dâhil ederim.

309. Ümmetinden kırk hadis-i şerîfi hâmil ve hâfız olan kimseyi; Cenab-ı Allâh, yevm-i kıyamette fukaha-yı kiram [**fıkıh âlimleri**], ulema-yı izâm [**İslam âlimleri**] zümresinde haşreder.

310. Tahkîken, hadis-i şerîfi rivayet ederken, mana bozulmamak şartıyla kelîmâtın [**kelimelerin**] takdim ve te'hirinde beis yoktur.

42. BAB: KUR'AN VE HADİSLER HAKKINDA BİLGİSİZCE KONUŞANLAR HAKKINDA

311. Tahkîken, tefsir ve hadis gibi ulûm-i mühimme [**önemli ilimler**] üzerine mübtenei [**kurulu**] olan ahkâm-ı fer'îye-i şer'îye [**amelî fikhî hükümler**] dininizdir. Böyle bir emr-i mühimi [**mühim bir iş**] ahz edeceğiniz [**alacağınız**] kimselere dikkat ediniz. Yani kemâl-i ilim ve amel ile zâhir ve bâtını ma'mûr olmayanlara emniyet ve iktidâ [**güvenmek ve uymak**] câiz olamaz.

312. Ulûm-i arabiyede [**Arapça ilimlerinde**] âlim olmayan kimse, âyât-ı Kur'aniyeye [**Kur'an âyetlerine**] mana verirse, nâr-ı cahimden [**cehennem ateşinden**] kendisine yer hazırlasın.

313. Ulûm-i arabiyeye müstenid olmaksızın [**dayanmaksızın**] kendi re'yiyle [**görüşüyle**], Kur'an-ı Kerim'e mana veren kimse; isabet etse bile, tahkîken, hata etmiş olur.

314. Söylemediğim bir hadisi amden [**kasıtlı olarak**] bana isnad edip, rivayet eden kimse kendisine nâr-ı cahimden [**cehennem ateşinden**] yer hazırlasın.

315. Söylemediğim hadisi bana isnad [**nispet**] eden nâr-ı cahimdedir.

316. Şehâdeti [**şahitliği**] makbul, yani adâletle mevsûf olmayan [**adalet sıfatını taşımayan**] kimseden, hadis-i şerifimi ahz [**alıp**] ve kabul etmeyiniz.

317. Âyât-ı Kur'anîyeye [**Kur'an âyetlerine**] kendi re'yiyle [**görüşüyle**] mana veren kimse, cehennemden kendisine yer hazırlasın.

43. BAB: MEKKE VE MEDİNE-İ MÜNEVVERE'NİN FAZİLETİ

318. Medine-i Münevvere'de bir ramazan-ı şerifi tutmak, bilâd-ı sâirenin [**başka şehirlerin**] bin ramazanından; kezâlik bir Cuma namazını orada edâ etmek, bilâd-ı sâirenin bin cumasından efdaldir.

319. Beyt-i şerif'de [**Kâ'be'de**] edâ olunan salâtın [**namazın**] biri, mahâl-i sâiredeki [**başka yerlerdeki**] namazların yüz binine ve benim mes-cidimde kılınan namazın biri, kezâlik başka yerlerde kılınan namazların binine ve Beyt-i mukaddes'de [**Mescidi Aksa'da**] edâ edilen salâtın biri dahi, sâir [**başka**] mahallerde kılınan namazların beş yüzüne muâdildir [**eşittir**].

320. Zemzem suyu ihlâs ve yakîn ile [**hâlis niyetle, inanarak**] içilirse her derde devadır.

321. Minberim ile hânemin beyni [**arası**] cennet bahçelerinden bir bahçedir.

322. Kabrimi ziyaret eden kimseye şefaati vâcib olur.

323. Beyt-i şerifi yedi defa tavaf edip iki rek'atte namaz kılan kimse, bir köle azat etmiş gibi me'cûr olur [**mükâfat kazanır**].

324. Elli defa Beyt-i mükerrer'i [**Ka'be'i**] tavaf eden kimse, anasından yeni doğmuş gibi günahsız olur.

325. Kabe-i Muazzama'ya nazar etmek ibadettir.

326. Vefatımdan sonra kabrimi ziyaret eden mümin, hayatımda beni ziyaret etmiş gibi olur.

44. BAB: ŞEFAAT HAKKINDA

327. Enbiya-yı sâireden [**diğer peygamberlerden**] fazla olarak kendime mahsus bir şefaata var ki, ümmetimden günah-ı kebîre ashâbını [**büyük günah işleyenleri**] onunla yâd ederim. Bu şefaata, günahkârların bir kısmını duhûl-i nârdan [**ateşe girmekten**] kurtarır ve bir kısmını dahi duhûlden [**girdikten**] sonra nâr-ı cahimden halâs eyleyebilir [**cehennem ateşinden kurtarır**]. Lâkin (Benim şefaati, ashâbıma sövenlerden başkası içindir.) hadis-i şerifinden gaflet olunmaya.

328. Şefaati ümmetimin müznibi [**günah işleyeni**] içindir.

329. Şefaati mahsûsam [**Özel şefaati,**] ümmetimden ehl-i beytime muhabbet edenler içindir. Malum ola ki, ehl-i beyte muhabbet, onların amel ve ibadetlerine ittiba' eylemektir. Yoksa kavli-i mücerred [**sadece lâf**] yahut maazallah [**Allah korusun**], sâir ashâb-ı kirama adâvet [**düşmanlık**] manasına değildir. Zira şeker gibi tatlı olan muhabbet-i ehl-i beyt, süm [**zehir**] gibi muzır ve mühlük [**zararlı ve helak edici**] olan buğz-ı ashâb [**ashâba nefret**] ile karışır; şüphesiz, zarardan başka bir faydayı münticâ olamaz [**doğurmaz**].

330. Ümmetimden bir kavim cehenneme dâhil olduktan sonra, şefaati sayesinde çıkarlar ki; bu kavim, "cehennemî" tesmiye olunurlar [**onlara "cehennemlik" ismi verilir**].

331. Yevm-i kıyamette üç fırka şefaatt eder. Bunların birincisi enbiyâ aleyhimüsselâm, ikincisi ilmiyle âmil olan ulemâ-ı kiram, üçüncüsü saff-ı harbde vefat eden şühedâ-ı zevi'l-ihiramdır [**hürmete değer şehitlerdir**].

332. Tahkîken, bir kavim cehennemden şefaatt sayesinde çıkarlar.

45. BAB: DUA HAKKINDADIR

333. Müşkilât-ı azîmeye dûçar olduğunuz [**büyük sorunlarla karşılaştığınız**] zaman,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ["hasbünallahu ve ni'mel-vekil"] zikr-i cemiline devam ediniz.

334. Duâ ve tazarru' zamanında ziyade ilhâh [**çok isteyen**] ve ısrar edenleri, Cenab-ı Hak sever.

335. Eğer bir kul, Cenab-ı Hak'tan bir şey istirham eyler [**diler**] de, merâmına [**arzusuna**] nâil olmazsa, Cenab-ı Allâh onun için bir sevap yazar.

336. Bir babanın oğlu için duası, bir peygamberin ümmeti hakkındaki duası gibi makbuldür.

337. Din kardeşi hakkında giyabi olarak [**arkasından**] yapılan dua, dergâh-ı icâbetten [**kabul dergâhından**] red olunmaz.

338. Ni'met-dîdelerin [**kendilerine iyilik yapılan kimselerin**] in'âm ediciler [**iyilik yapanlar**] hakkındaki dua-yı hayrı [**hayır duaları**] red olunmaz.

339. Ezanla ikâmet beyninde [**arasındaki zamanda**] olan dua, müstecab [**kabul**] olur. O miyanda [**arada**] dua ediniz.

340. Aleyhi's-salâtu ve's-selam Efendimiz'le ehl-i beytine salât ve selâm okunmadıkça, olunan dua makâm-ı icâbete vâsıl [**kabul edilecek makama ulaşmış**] olamaz. Duanın kabulü için bir takım şartlar daha vardır

ki; dua eden kimse, duanın bidâyet ve nihâyetiyle, vasatında [**başı, sonu ve ortasında**] dahi salât u selâmi tekrar etmeli. Duadan akdem [**önce**] tasadduk ve yahut zikir ve fikir ve namaz gibi bir hayır işte bulunmalı. Cenab-ı Hakk'a hamd ü sena etmeli. Hulûs-i kalb, nezâfet [**temizlik**], tahâret, istikbal-i kible, izhâr-ı meskenet [**acizliğini ortaya koyma**], ezellül [**alçalma, küçülme**], tazarru', enbiyâ ve evliyâyâ tevessül [**onlar hürmetine Allah'u Teâlâ'dan istekte bulunma**], günahkâr ve mücrim [**şuçlu**] olduğunu itiraf ve ikrar ile tevbe ve istiğfar edip, ekl-i haramdan ictinab etmeli [**haram yemekten kaçınmalı**]. Şu suretle vâki olacak daavât-ı hayriyenin [**hayırlı duaların**] kabulü için iştibah [**şüphe**] olunamaz. Bunu da ilave edelim ki, nâsın bazısı her ne kadar Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine rıza gösterip; sükût eylemek cihetini [**susmayı**], dua üzerine tercih etmişlerse de ekser-i muhakkikîn [**araştırmacı âlimlerin büyük kısmı**] mesâlîh-i dünyeviye ve uhreviye [**dünyevi ve uhrevi faydalar**] esbâbdan müteretteb [**sebeplere bağlı**] olduğunu ve dua-yı müstecab ise sebeplerin biri bulunduğunu beyan ile; duayı terk etmek, kazaya rıza göstermek fikriyle yemek yememek, şiddet-i şitâda [**soğuk kış günlerinde**] elbise giymemek, hastalıkta ilaç, muharebede silah isti'mâl etmemek gibi bir takım harekât-ı na-meşrûayı [**doğru olmayan işleri**] irtikab [**işlemek**] kabîlinden olur, demişlerdir. Hususiyle dua izhâr-ı ihtiyaç ve Cenab-ı Hakk'a iltica olduğu için müstakillen [**bağımsız**] bir ibadet makâmına kâim olacağından [**gececeğinden;**] şu halde lisânen dua eylemek ve kalben Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine razı ve teslim olmak evlâ ve ercahtır [**daha uygun ve layıktır**].

341. Ağrıyan dişinin üzerine şehadet parmağını koyup, Yâsin-i şerifin âhirini [**sonunu**], yani

(اولم ير الانسان) [**eve-lem-yera'l-insanu**] âyet-i kerimesini nihayetine kadar okumalı. Bi-iznillahi Teâla şifâ-yâb olur [**Allah Teâla'nın izniyle şifa bulur**].

342. Sağ elini vücudundan rahatsız olan mahalle vaz edip [**koyup,**] yedi defa mesh ve her meshte **أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَحْجِدُ** [Eûzu bi-

izzeti'llahi min şerri mâ-ecidu] duasını tilavet etmeli **[okumalı]**. Bizzinillahi Teâla şifâ bulur.

343. Cenab-ı Allâh buyuruyor ki: Bir abd **[kul]** ellerini kaldırıp, benden talep etmezse ona gazap ederim. Zira bu hal, ya gafletten ve yahut kibirden ileri gelir.

344. Hazer (sakinme) kaderi def edemez. Lâkin sulehânın **[sâlihlerin]** duası, nüzul etmiş ve edecek **[meydana gelmiş ve gelecek]** olan bela ve musibeti def' u ref'e **[salmaya ve uzaklaştırmaya]** medar olur. Öyle olunca, ey Allâh'ın kulları dua ediniz.

345. Kur'an-ı azîmu'ş-şân her ne vakit hatim olursa akabinde olunan bir duâ müstecabdır **[makbuldur]**.

346. Bir kimsenin sevgilisi aleyhinde olan duâsının, adem-i kabulünü **[kabul edilmemesini]** Cenab-ı Hakk'tan istirham eyledim.

347. Bir farz namazını huşû' ile edâ eyleyen kimsenin, o namazın akabinde vâki'olacak **[sonrasında meydana gelecek]** bir duâsı müstecâb **[makbul]** olur.

46. BAB: MAZLUMUN DUASI

348. Mazlumun duasından hazer ediniz **[sakininiz]**. Zira sūr'at-i seyirde şerâre gibi sema-yı icâbete suûd eder **[Zira kıvılcım gibi süratle kabul edileceği gökyüzüne yükselir]**.

349. Mazlumun duası makbuldür velev ki fâsik olsun.

47. BAB: SADAKA HAKKINDA

350. Sadakât ile **[sadakalarla]** nâr-ı cahimden hazer ediniz **[sakininiz]**. Ve lev ki bir hurmanın nisfiyla **[yarısıyla]** olsun. Ona da mâlik değilseniz, kulûb-ı nâsı tatyîb **[insanların gönlünü hoş]** edecek bir kelime-i tayyibe **[güzel söz]** ile olsun tasadduk ve takvada bulununuz.

351. Sadakâtın efdali; vücudun sâlim, malın mahbûb, imtidâd-ı hayat me'mûl [**sağlıklı, malı sever, uzun yaşamayı ümid eder halde**] olduğu ve fakr u zarurettten korkulduğu bir zamanda; bi-lâ-te'hîr [**geciktirmeden**] tasadduk ettiğin bir maldır. Can hulkûma [**boğaza**] gelinceye kadar imhâl edip [**geciktirip**] de, ol vakit: "Falana şu kadar, filana şu kadar" deme ki; o anda ister istemez mal senin değil, gösterdiğin kimselerindir.

352. Tahkiken, tasadduk cenab-ı Hakk'ın gazabını itfâ [**söndürür**] ve insanı saadette ibkâyla [**devamlı kılmakla**] sû-i hâtimeden [**imansız ölmekten**] muhafaza eyler.

353. Yâ Bîlal! İtâ ve infâk et. [**Allah yolunda ver, harca...**] Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla, emvâline [**mallarına**] noksan ârız olacağından [**eksiklik geleceğinden**] korkma.

354. Tasadduk ediniz; zira sadaka, sizi nâr-ı cahimden fikâk [**cehennem ateşinden kurtulma**], yani halâs eder [**kurtarır**].

355. Müslim kimsenin sadakası, tezyid-i ömrü [**ömrü uzatmayı**] mûcib olduğu gibi; sû-i hâtimeden [**imansız ölmekten**] de muhafaza eder.

356. Sadaka yetmiş nev'î belâyı men' eder. Bunların hafifi, cüzzam ve baras illet-i meşhurasıdır [**meşhur hastalıklardır**].

357. Tahkiken, sadakayı, sâil [**dilenci**] ahz etmeden [**almadan önce**]; Cenab-ı Hak, yed-i kudretiyle [**kudret eliyle**] kabul edip, ahz eder [**alır**].

358. Sadaka, savmdan [**oruçtan**] efdaldir. Savm ise, insanı nâr-ı cahimden vikâye [**cehennem ateşinden korumak**] için kalkan makamındadır.

48. BAB: MÜMİNLERİ SEVİNDİRMEK

359. Edâ-yı ferâizden [**farzları yerine getirdikten**] sonra, Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, Müslim bir kimsenin kalbini mesrûr [**sevinçli**] eylemektir.

360. Bir müminin kalbini mesrûr eden [**sevindiren**] kimse, beni mesrûr etmiş [**sevindirmiş**] olur.

49. BAB: MİSAFİR AĞIRLAMANIN FAZİLETİ

361. Ziyaret maksadıyla gelen misafirlerinize ikram ediniz.

362. Bir kavme misafir geldikte, rızkıyla gelir; gittikte, o kavmin sebeb-i mağfireti [**aflarına sebeb**] olarak gider.

363. Misafire hürmet ve riâyet vâcibdir.

364. Misafir rızkıyla beraber gelir ve hâne sahibinin günahını affa vesile olarak gider.

365. Gurbetine acıyıp, garîbe ikram eden kimse için cennet vâcib olur.

366. Kalbi nâ-şâd [**hüzünlü**] olan garîbe, gülenç [**güleç**] yüz gösterenleri; Cenab-ı Hak taltif [**lütuf ve ikram**] buyurur.

367. Misafir için takat haricinde olan tekellüf menhîdir. [**Misafiri ağırlamak için gücün yettiğinden fazla zorlanmaya girmek yasaklanmıştır**].

50. BAB: CÖMERTLİK VE ELİ AÇIKLIK

368. Cenab-ı Allâh kerîmdir, kerem sahiplerini ve âlicenap [**cömert ve iyiliksever**] kimseleri sever. Denî [**bayağı**] ve alçak tabiatta bulunanlardan ikrâh eder [**hoşlanmaz**].

369. Cennet, eshiyânın [**cömertlerin**] hânesidir.

370. Cûd u kerem, Cenab-ı Allâh'ın a'zam-ı sıfâtındandır. [**Cömertlik ve kerem Allâh'ın en yüce sıfatındandır.**]

371. Ehl-i beytimden birine kavlen ve fi'len ihsan eden [**sözle ve fiille iyilikte bulunan**] kimseye, yevm-i kıyamette, mükâfat ederim.

372. Müslim kardeşinin çıplak olduğunu görüp setr ile [**örterek**] âlemden rüsvay [**rezil**] etmeyen kimsenin; Cenab-ı Allâh, yevm-i kıyamette ayıplarını setreder [**örter**].

373. Cûd u sehâ ile mevsuf [**cömert ve eli açık kimseler**] olunuz ki; Cenab-ı Allâh, hakkınızda cûd [**cömertlik**] ile muamele buyursun.

374. Sahî [**cömert**] olan bir câhil, indallah, bahîl [**cimri**] olan bir âlimden efdaldır.

375. Cenab-ı Hak buyurmuştur ki: Sen infak et, ben de sana infak edeyim.

376. Sahî [**cömert**] olan bir cahil, elbette bahîl [**cimri**] olan bir âbiddendir, indallah daha makbuldür.

377. Nâsın muhabbetini [**İnsanların sevgisini**] arzu eden kimse, malını bezledip [**cömertçe harcayıp,**] ihsan eylesin.

51. BAB: RIZIK HAKKINDA

378. Tahkîken, erzâk [**rızıklar,**] insanı ecelinden daha ziyade arar ve nerede olursa olsun sahibini bulur.

379. Rızık ecelinden ziyade sahibini arar, nerede olsa bulur.

380. Beniâdem [**insanoğlu**] ecelden kaçtığı gibi, rızıktan da kaçsa; ecel her nerede olsa onu bulduğu gibi, rızık da kendisini arar bulur.

381. Tahkîken, Cenab-ı Allâh herkesin rızıkını, tekâlîfi [**yükümlülükleri**] yani âilesinin killet ve kesreti nisbetinde [**azlık ve çokluğu oranında**] indirir.

382. Rızık, ecel gibi Cenab-ı Allâh'ın ibâdını [**kullarını**] arar. Nerede olsa bulur.

383. Sizden bir kimse rızıkından firar etse [**kaçsa**] bile; rızık, mevt [**ölüm**] gibi kendisini bulur.

52. BAB: DİLENCİLİK YAPMANIN KÖTÜLENMESİ

384. Cenab-ı Allâh, harîs [**hırslı**] ve mu'ciz [**taciz edici**] olan sâilleri **dilencilere**] buğz eder. [**Allah Teâla açgözlü ve ısrarla isteyen dilencileri sevmez.**]

385. Sâiller [**Dilenciler,**] tese'ülde [**dilenmede**] olan zül [**zillet**] ve hakareti bilselerdi, dünyada hiçbir sâil tese'ül etmezdi.

386. Fakr u ihtiyacı olmaksızın tese'ül eden [**dilenen**] kimsenin, ahz u tenavül ettiği [**alıp yediği**] şey ateştir.

387. Üç günlük kûta [**yiyeceğe**] mâlik olan kimse için dilenmek helâl olmaz.

53. BAB: CİMRİLİĞİN KÖTÜLENMESİ HAKKINDA

388. Tahkîken, seyyid [**efendi, reîs, başkan**] olan bahîl [**cimri**] olmaz. Yani buhl [**cimrilik**] ile büyüklük olamaz.

389. Bahîl olan, kable'l-azab [**Cimri olan, azap çekmeden**] cennete dâhil olamaz.

390. Bahîllerin [**cimrilerin**] bi-lâ-azab [**azapsız olarak**] cennete giremeyeceklerine, Cenab-ı Allâh yemin etmiştir.

391. Buhl ve kizb [**Cimrilik ve yalancılık**] sıfatları, imanla cem' olmaz [**bir arada olmaz**]. Yani bu sıfatlar mümin-i kâmilde bulunmaz.

392. Tahkîken, hal-i sıhhat ve hayatında [**sağlıklı zamanında**] bahîl [**cimri**] olup da, maraz-ı mevtinde [**ölüm hastalığında**] sehâvet [**cömertlik**] gösterenlere Cenab-ı Allâh buğzeder.

393. Bahîl [**cimri**] kimse, bi-lâ-azab [**azab görmeden**] cennete duhûl edemez [**giremez**].

394. İman-ı kâmil ile buhl [**cimrilik**], bir kimsenin kalbinde katiyen içtima eylemez [**bir araya gelmez**].

54. BAB: BAZI NASİHATLER

395. Bana elçi gönderdiğiniz halde, hilkatî [**çehresi**] güzel, ismi güzel birisini gönderiniz.

396. Bir harîk [**yangın**] vukuunu gördüğünüz halde, "Allahu Ekber" diyerek, tekrar tekrar tekbir alınız. Zira harîki iffâ eder [**yangını söndürür**].

397. Pençe-i mevte [**Ölümün pençesine**] düşmezden evvel, tevbe ve istiğfar ve redd-i mezâlîm [**kul haklarını ödeme**] gibi mukaddemât [**iyilik takdimi**] ile mevte [**ölüme**] hazırlan.

398. Her zamanın padişahına itaat et ve her bir imamın arkasında namaz kıl ve ashâbımdan hiç birisini seb ve şetm etme [**kötüleme, sövme**].

399. Biliniz ki, sizden bir fert yoktur, illâ [**ancak**] vârisinin malını kendi malından ziyade sever. Hâl-i hayatında tasadduk ettiği şeyler, kendi malındır ki, ba'de'l-mevt [**ölümden sonra**] semeresini [**meyvelerini**] iktitaf edersin [**koparır, toplarsın**]. Senden sonraya terk ettiğin mal ise verese-nindir [**mirasçılarındır**].

400. Ümmetimin efdali, ruhsat-ı şer'îye ile âmil olan [**dinî ruhsatlarla amel eden**] kimsedir. Yani halka karşı ızhâr-ı salâh ve takva [**insanlara dindarlık ve iyilik göstermek**], fikr-i mücerrediyile [**düşüncesiyle**] bir takım tekâlif-i şâkkaya [**zorlu ibadetlere**] müdâvim olanlar [**devam edenler**], tehlike-i riyadan vareste [**riya tehlikesinden kurtulmuş**] olamaz.

401. Dâire-i şer'iâten harice [**İslami hükümlerin dışına**] çıkmamak şartıyla, birbirinizle muhabbet ve latife [**şaka**] ediniz. Zira dininize gîlzet ve şiddet isnadını [**başkalarının, dininiz hakkınızda "sert, katı", demesini**] sevmem.

402. Fusekâyı [**fâsıkları**] irtikab ettikleri [**işledikleri**] fisklarıyla zikrediniz ki; nâs [**insanlar,**] şer ve şeâmetlerinden içtinab etsin [**kötülük ve uğursuzluklarından kaçsın**].

403. Arslandan nasıl kaçarsanız, cüzzam illetine mübtela olmuş kimseden de öylece kaçınız.

404. Servet ve gınada mâdûnunuza [**sizden aşağıda olanlara**] nazar ediniz. Fevkinizde [**Üstünüzde**] olan ağniyaya [**zenginlere**] bakmayınız ki, içinde bulunduğunuz nimeti tasğir etmeyesiniz [**küçümsemeyesiniz**]. Yani bu yüzden dâreyinde [**iki cihanda**] muazzepe olmayasınız [**azap görmeyesiniz**].

405. Dünyanın geniş vakitlerinde; yani, sıhhat ve servet, âsaiyş ve emniyet gibi esbâb-ı istirahat [**rahatlık ve huzur sebepleri**] mükemmel olduğu bir zamanda Cenab-ı Hakk'a ibadât ve tâât ile kendini takdim et ki; muzayakalı [**sıkıntılı**] bir zamanda, seni lütufla yâd buyursun [**hatırlasın**].

406. Rûfekâ ve cülesânızın [**Arkadaş ve dostların**] hayırlısı şol kimsedir ki, rü'yeti [**görülmesi**], Cenab-ı Allâh'ı size zikir ettire [**hatırlata**]; sözleri, amel ve ibadetinizi tezyid ede [**arttır**]; fiili, yevm-i âhireti hatırıza getire.

407. Nice âbid-i cahil [**cahil abid**] var ki, şeytana maskaradır ve nice âlim-i fâsik var ki, ilmiyle muazzeptir [**azap olunur**]. Bunlardan hazer ediniz [**sakınınız**].

408. Sefer ediniz, sıhhatinizi mucibdir [**gerektirir**].

409. Ahlâk-ı hamîde [**Güzel ahlâk**] sahibi olan ağniya-yı şâkirîn [**şükreden zenginler**] ile sefer ediniz.

Bundan maksad-ı nebevi [**Hazreti peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem efendimizin bundan maksadı**], hâl-i seferde, insan-ı kâmile lazım olan bil-cümle [**bütün**] hal ve harekâtı öğrenmek içindir.

410. Cenab-ı Allâh'a mufti [**itaatkâr**] ol ki, "âkıl" [**akıllı**] denmeye şâyân [**lâyık**] olasın ve Cenab-ı Allâh'a masiyette bulunma ki, "câhil" tesmiye olunmayasın [**"cahil" ismini almayasın**].

411. Dünyada garîp [**gurbette olan kişi**] yahut bir yolcu gibi ol. Nefsini ehl-i kubûrdan [**kabirde yatanlar arasında**] say.

412. Fâsıka ikram eden kimse, İslamiyetin hedmine [**yıkılmasına**] muâvenet [**yardım**] etmiş olur.

413. Ümmetimin cümlesi cennete dâhil olur, ancak bana itaat etmeyenler... Yani onlar itaatsizlikleriyle mütenâsip [**uygun**] bir zaman için nâr-ı cahim ile muazzep [**azap**] olurlar.

414. Bir kimse üç evlat defnederse, Cenab-ı Allâh azab-ı cahimi [**cehennem azabını**] ona haram eder.

415. Safî ipekten ma'mul [**imal edilmiş**] libas giyenler âhirette onu giyemezler.

416. Oturulacak mahallerin ahseni [**en güzeli**] şol bir mahaldir ki, insanı kibleye teveccüh etsin.

417. Vaaz için, ihtiyarlık kâfidir.

418. Satranç oynayanlar, Allâh'ın rahmetinden mahrumdur.

419. Nerd [**Tavla**] ile laib eden [**oynayan**] Cenab-ı Allâh ile Resulüne isyan etmiş olur.

420. Bir Müslimin, bir Müslim ile terk-i tekellümü [**görüşmeyi kesmesi**] kanını dökmek gibidir.

421. Bir mümin için din kardeşiyle, üç günden ziyade terk-i tekellüm [**konuşmaması**] helâl olmaz.

422. Bir gün icrâ-yı adalet [**adaleti icra**] etmek, altmış senelik ibadetten hayırlıdır.

423. Ümmetimin fukarası [**fakirleri**], ağniyasından [**zenginlerinden**] yetmiş sene mukaddem [**önce**] dâhil-i cennet olur.

424. Bir gecenin humması [**sıtma, ateşli hastalık**], bir senenin günah-ı sağırine [**küçük günahına**] keffâredir.

55. BAB: ÜMMETİN İHTİLAFI VE İTTİFAKI

425. Fukaha ve müçtehidîn-i izâm miyanındaki ihtilaf [**Fakihler ve büyük müçtehitler arasındaki görüş ayrılıkları;**] tevsî'-i dâire-i şeriata [**şeriat dairesini genişletmeye**] ve teshîl-i muâmelât-ı ümmete [**ümme-tin işlerini kolaylaştırmaya**] medar [**sebep**] olduğundan mahz-ı rahmettir [**ancak rahmet sayılır**].

426. Ashâbım beynindeki [**arasındaki**] ihtilaf rahmettir.

427. Ulemâ-ı ümmetim [**ümmetimin âlimleri**] hak olmayan bir şeyde ittifak etmez.

56. BAB: BÜYÜKLERE SAYGI GÖSTERMEK

428. Size kavmin ehl-i salah ve takvasından bir zat geldikte, ona ikram ediniz.

429. Büyüklerinize ta'zîmen [**hürmeten**] kıyam ediniz [**ayağa kalkınız**].

430. Sinni [**yaşı**] kemâle ermiş bir mümini ikram etmek, Cenab-ı Hakk'ı ta'zîm etmektir.

57. BAB: ANA BABAYA İYİLİK ETMEK

431. Vâlideyne [**ana babaya**] hizmet ve itaat ve ihsan sebebiyle, Cenab-ı Allâh insanın ömrünü müzdad [**ziyade**] buyurur. Yani vücuduna sıhhat, kalbine vüs'at [**genişlik**] ihsan eder de enfâs-ı ma'dûdesini [**sayılı olan nefeslerini**] az bir zamanda ikmal eylemez [**bitirmez**].

432. Vâlideyne kavlen ve fiilen ihsan eylemek, fi- sebिलillah [**Allah yolunda**] cihatta bulunma kadar faydayı mucip olur [**gerektirir**].

433. Vâlideyne ihsan, ömrü tezyîd [**artırır**]; kizb [**yalancılık**], rızkı tenkîs [**azaltır**]; dua-i hayr [**hayır dua,**] kazaları red eder [**geri çevirir**].

434. Üç şey vardır ki onlarla [**beraber olunca, hiçbir**] amel ve ibadet müfid [**faydalı**] olamaz. Birincisi, Cenab-ı Allâh'a şirk; ikincisi, mümin olan ebeveynine isyan; üçüncüsü, saff-ı harbden [**savaştan**] firardır.

435. Cennete duhûl [**girmek**] vâlidelere tevazu ve itaat ve istihsal-i rızaları [**rızalarını kazanmak**] için hâk-paylerine [**ayaklarına**] kapanmakla olur.

436. Cenab-ı Allâh'ın rızası, ebeveynin rızasında; gazabı da, gazaplarındadır.

437. Bir kimse vâlideyninin mahzuniyetini mucip [**üzüntüsünü gerektirir**] harekette bulunursa, günah-ı kebire [**büyük günah**] sahibi olur.

438. Ebeveynine ve hâlıkına muftî olan abd [**Anne babasına ve yaratıcısına itaatkâr olan kul**], cennet-i a'lâ-yı illiyindedir [**en yüksek cennettir**].

439. Ebeveynine muhabbetle nazar etmek [**bakmak**], evlat için ibadet makamındadır.

58. BAB: ANNE BABA ÜZERİNDEKİ EVLAT HAKLARI

440. Cenab-ı Hakk'tan korkunuz, in'am ve ihsan hususunda evladınız beyninde [**arasında**] adalet ediniz.

441. Evlatlarınızı peygamberinize ve ehl-i beytine ve kıraat-i Kur'an'a muhabbet gibi; üç hasletle terbiye ediniz.

442. Bir kimsenin üç mahdumu [**oğlan çocuğu**] olur da, birisini olsun Muhammed ism-i şerifiyle tesmiye etmezse [**isimlendirmezse**] cehalet etmiş olur.

443. [**Bu hadis-i şerifin anlamı**] Veledin [**Çocukların**] kokusu, cennette bulunan reyhan kokusunu andırır, demektir.

444. Cenab-ı Allâh şol pedere merhamet buyursun ki, evladına umûr-i hayriye için [**hayırlı işlerinde**] muâvenet [**yardım**] eder.

445. Evladın pederleri üzerindeki hakları: güzel bir isimle tevsîm [**isimlendirme**] ve âdâb-ı islamiye ile kendilerini te'dîb [**edeblendirme**] ve ta'lim [**eğitim**] etmektir.

59. BAB: AİLE REİSİNİN AİLESİNE HARCAMA YAPMASI

446. Bir kimse tasadduk niyet-i hayriyesiyle [**hayırlı niyetiyle**], israf etmeksizin, ehl ü iyâline [**ailesine**] infak ederse, niyeti nisbetinde me'cur olur [**mükâfatlandırılır**].

447. Kulların mizan-ı hasenâtına [**iyilik terazisine**] en evvel vaz' olunan [**konulan**] şey, ehl ü iyâline verdiği nafakadır.

448. Nâsın [**İnsanların**] fenası iktidarı olduğu halde, ehl ü iyâlinin maişetini tazyîk eden [**kısan**] kimsedir.

449. Cenab-ı Allâh vûsat-i rızık [**geniş rızık**] ihsan ettikten sonra, iyâlini tazyîk ile iâşe eden [**ailesinin geçimini kısan**] kimse ümmet-i kâmilemizden değildir.

450. Bir insanın kendi ehl ü iyâline [**aile fertlerine**] verdiği nafakası sadaka makamındadır.

60. BAB: AKRABA HAKLARI

451. Biraderlerin dînen ve ilmen büyük olanı, peder makamındadır.

452. Zevcine [**Kocana**] ettiği hizmet sadakadır. Bu hadis-i şerif, fakr-ı halinden [**yoksulluktan**] dolayı sadaka vermediği için dîl-hûn [**kalbi kırık**] ve mahzun olan bir hatuna hitaben îrâd buyurulmuştur [**söylemişlerdir**].

453. Pederi olmayan bir çocuk için, dayısı peder makamındadır [**yerindedir**].

454. "Hâle", yani vâlidenin hemşiresi [**annenin kız kardeşi**], insanın vâlidesi [**annesini**] makamındadır.

455. Vâlidenin ve pederin hemşireleri [**kız kardeşleri**], vâlide makamındadır.

456. İnsanın amcası, pederi makamındadır.

61. BAB: KOMŞU HAKLARI HAKKINDA

457. Komşunun komşu üzerinde azîm [**büyük**] hakkı vardır.

458. Allah'a ve yevm-i kıyamete imanı olan kimse komşusuna ihsan etsin.

459. Komşuların haddi [**sayısı**] kırk hânedir. Yani bunun hâricine [**dışın-dakilere**] "komşu" denilemez.

460. Komşusu aç ve kendisi tok olan bir merhametsiz mümin-i kâmil olmaz.

461. Komşusunun yiyecek bulamayıp da aç olarak yattığını bildiği halde, muâvenette [**yardımda**] bulunmayan bir ganî [**zengin,**] kemâl-i imanla mevsuf [**gerçek mümin**] değildir, demektir.

62. BAB: MÜMİN KARDEŞLERİNİN İHTİYAÇLARINI GÖREN VE ONLARA HİZMET EDENLER HAKKINDA

462. Din kardeşinin dünyevî ve uhrevî bir müşkülünü [**meselesini**] halleden kimse için, hac ve umre gibi bir sevap yazılır.

463. Şol bir kimse ki din kardeşinin ihtiyacını def' eyler [**görür**], Cenab-ı Allâh'da o kimsenin hâcâtını reva eder. [**ihtiyaçlarını giderir**]

464. Bir kul din kardeşinin muâvenetinde [**yardımında**] buldukça, Cenab-ı Allâh'da o kula muâvenet [**yardım**] buyurur.

465. Kavmin hâdimi, sevap âlmak için cümlesinin fevkindedir. [**Bir topluma hizmet eden kimse, o topluluğun içinde mükâfatı en çok olandır.**]

466. Kendisine iltica edenlerin recâsını kat' eyleyenin, recâsını Cenab-ı Allâh terviç eylemez. [**Kendisinden yardım ümit edenleri geri çeviren kimselerin ümitlerini Allâh boşa çıkarır.**]

63. BAB: YEMEK YEDİRMEK HAKKINDA

467. Bir kimse aç bir mümini doyursa, Cenab-ı Allâh'da ol kimseyi cennet meyveleriyle doyurur.

468. Tahkiken, Müslimi it'âm [**doyurmak**] mağfireti istilzâm eder. [**bağışlanmaya sebep olur.**]

469. Sizin ber-güzideniz [**şerefliiniz**] it'âm-ı taâm eden [**yemek yediren**] kimsedir.

470. Sehînin taâmı deva, bahîlin ise dâ'dır. [**Cömertin yemeği âfiyet verir, cimrininki ise hastalığa sebep olur.**]

471. Aç bir karnı doyurmaktan efdal bir amel ve ibadet olamaz.

472. Misafirîne ikrâmen [**ikram olarak**] bir koyun zebheden [**kesen**] mümin için, o koyun nârdan fidy-e-i necat [**ateşten kurtuluş fidyesi**] olur.

473. İhvânla ekledilen taâm [**Din kardeşleriyle yenilen yemek**] için, yevm-i kıyamette insan ile hesap görülmez.

474. Ramazan-ı şerif müstesna olmak üzere, nice oruç olmayan kimse vardır ki, fukarayı it'âm [**doyurmak**] ve zuefâyı [**zayıflara**] infak sebebiyle; gündüz sâim [**oruçlu**] ve gece kâim [**namazlı**] olan âbidlerden ziyade me'cur [**sevaplı**] olur.

64. BAB: BAZI EDEP KURALLARI

475. Nâsa [**İnsanlara**] hal ve şanlarıyla mütenasip mahaller gösteriniz. Yani mecâlis ve mahâfilde [**meclisler ve mahfeller**] olsun, meşy u harekette [**yürüyüş ve tavırlarda**] bulunsun, efâzılın [**faziletli büyüklerin**] haklarını kaybetmeyiniz. Herkese layık olan muameleyi icrâ ediniz.

476. Musâfaha ediniz. Kalplerinizdeki buğz ve adâveti [**nefret ve soğukluğu**] giderir. (Musafaha, hîn-i mülakatta [**karşılaşma anında**] yekdiğerinin elini tutup öpmek ve yahut hafifçe sıkmak demektir.)

477. Aklın başı, nâsla mülâyemet ve hüsn-i muâşeretir. [**Nazik ve yumuşak tavırlı olarak, insanlarla güzelce geçinmek aklın gereğidir.**]

478. Hafî [**Gizli**] olan amel ve ibadet, celî [**açık**] olandan efdaldir. Lâkin nâs [**insanlar**], onu görüp iktida etsinler [**uysunlar**] fikriyle alenen yapılan ibadet daha efdaldir.

479. Vaad [**söz**], borç gibidir.

480. Niyet eylediğin bir iş için, kalbinde havf [**korku**] ve tereddüt olursa, o işi yapmamalı.

481. Kavlen ve fi'len nâsla [**söz ve fiille insanlarla**] hoş geçinmek ve mülâtafe eylemek [**lütufkâr davranmak**] sadakadır.

482. Pederinin ahbabını ziyaret hasenâttandır.

483. Mecâliste [**Meclislerde, toplantılarda**] cereyan eden [**konusulan**] sözler mektûm [**saklı, gizli**] tutulmalıdır.

484. İhvân-ı dine karşı tebessüm ve izhâr-ı ferah eylemek [**neşeli görünmek**] sadakadır.

485. Eş'âr-ı arabiyeyi [**Arapça şiirleri**] ve belki şiir için lazım olan şeyleri teallüm ediniz [**öğreniniz**]. Zira inşâd-ı şiir [**şiir okumak**] için istihsali lazım gelen mukaddimatın tahsili [**öncelikle öğrenilmesi gereken şeylerin elde edilmesi**], lisanınızı fasîh eyler, demektir.

486. İhsan sahibi olan ağniyanın [**zenginlerin,**] fukara tarafından mükâfâtı [**verilecek karşılığı**] nush u pend [**öğüt ve nasihat**] ile dua-yı hayr [**hayır dua**] eylemektir.

487. Müminin me'kûlât ve meşrûbâtından [**yiyecek ve içeceğinden**] fazla kalanı yemek ve içmek şifadır.

488. Vaad borçtur. Veyl [**Yazıklar olsun**] şol kimseye ki vaad eyler de, sonra bir mâni'-i şer'î bulunmaksızın ifâ etmez. [**dini engel bulunmaksızın yerine getirmez**]

489. Nâsa [**insanlara**] anlayabilecekleri mertebede [**düzeyde**] söz söyleyiniz, inkârlarını mucip [**gerektirecek**] olacak sözlerden sarf-ı nazar ediniz [**kaçınınız**].

490. Size iyilik edenlere mükâfât ediniz [**karşılık veriniz**].

491. Bir kimse kavim ve kabilesine muhabbet etmekle levâm olunmaz [**kınanamaz**].

65. BAB: MÜMİNLERİN SIFATLARI

492. Mümin olanlar, ehl-i imanla ülfet ederler [**yakınlaşırlar**]. Müminlerle râbita-i ülfetten münkatı' olanlarda [**ülfet bağıını koparanlarda**] hayır yoktur.

493. Müminin, nâs [**halk**] üzerinde külfet ve meşakkati [**sıkıntı ve zorluk vermesi**] az olur.

494. Vaaz ve nasihat için nâsla ihtilat edip [**insanlara karışıp,**] ezâ ve cefâlarına sabır ve tahammül eden âlim ve âbid; ihtiyar-ı inziva hasebiyle [**köşeye çekilmeyi tercih ettiği için**] kimseye faydası dokunmayan sulehâdan [**sâlihlerden**] efdaldir.

495. Mümin-i kâmil olanlar, indallah, bazı melâikeden efdaldir.

496. Mümin-i kâmil, vakûr [**ağır başlı;**] ve umûru [**işleri,**] sehl [**sade**] ve kolay olur.

497. Bir kimse kendi nefsi için arzu ettiği ecr u mesûbâtı [**mükâfat ve sevapları,**] din kardeşi için dahi arzu etmedikçe mümin-i kâmil olamaz.

498. Mümin, iman sebebiyle tatlıdır; binaenaleyh dâima tatlıya meyyaldir [**eğilimlidir**].

499. Müminin mülâyemeti [**yumuşaklığı**] o kadar ziyade olur ki, kendisini görünce ahmak zannedersin.

500. Sünnet-i seniye tebaiyet etmeyen [**uymayan**] benden değildir.

501. Lüzumsuz kavl u fiili [**söz ve tavırları**] terk eylemek, insanın hüsn-i islamiyetine [**güzel Müslüman olduğuna**] delildir.

66. BAB: ŞÜKÜR HAKKINDA

502. İman-ı kâmil iki nısıfdır [**yarımdır**]. Bunların birisi, irtikab-ı menâhîden imtina' [**yasak olan şeylerden kaçınma**] ve diğeri, imtisâl-i evâmîr [**ilahi emirleri yerine getirme**] ve itaat-i ilâhiyeden [**Allah'a itaatten**] ibaret olan şükürdedir.

503. Cenab-ı Allâh'a ziyade şükreden kimseniz, iyilik gördüğü zata ziyade şükredendir.

504. Cenab-ı Hakk'ın in'âm ve ihsanını ikrar, şükürdür. [**Cenâb-ı Hakk'ın nimet ve iyiliklerini kabul etmek ve dile getirmek şükürdür.**]

67. BAB: KANAAT, TEVEKKÛL VE RIZA

505. Cenab-ı Hakk'ın verdiği kanaat tükenmez bir maldır.

506. Cenab-ı Allâh'a hakkıyla tevekkül etseniz, kuşları merzuk ettiği [**rızık verdiği**] gibi sizi de merzuk eder [**rızıklandırır**].

507. Bir kimse Cenab-ı Hakk'ın ihsan buyurduğu az bir rızka razı olursa, Cenab-ı Hak da o kimseden az bir amel ve ibadetle razı olur.

508. Herkesten kavî [**güçlü**] olmasını arzu eden kimse, Cenab-ı Hakk'a tevekkül etsin.

509. Müminlerin sâlihi, kâni' [**kanaatkâr**] ve kötüsü tâmi' [**tamahkâr**] olandır.

510. Müminin izzet-i rif'ati, nâsdan istiğnasıdır. [**Halktan bir şey istemeyen mümin azîz ve değerli olur.**]

511. Ğına-yı hakiki, nâsın malından istiğnasıdır. [**Gerçek zenginlik, insanların elindekine göz dikmemektir.**]

512. Kanaat tükenmez bir hazinedir.

513. Cenab-ı Hakk'ın taksîmine razı olan kimse, ğına-yı kalbe [**zengin bir kalbe**] mâlik olur.

514. Cenab-ı Hakk'ın verdiği rızka kanaat eden mümin cennete dâhil olur.

515. Deveni bağla, Cenab-ı Hakk'a da mütevekkil ol. Yani emvali muhafaza [**malları muhafaza**], tevekküle hâlel [**zarar**] vermez.

68. BAB: YUMUŞAK HUYLU VE MERHAMETLİ OLMANIN FAZİLETİ

516. Yeryüzünde bulunan fakara ve zuafaya [**yoğsul ve düşkünlere**] merhamet ediniz ki; gökte olan melâike-i kirâm da size merhamet edip, hakkınızda dua-yı hayr etsinler, demektir.

517. Rıfk ve şefkat; yani nâsla mülâyemet [**yumuşak huyluluk**] ve lütuf ve merhamet eylemek; akıl ve hikmetin başıdır.

518. Cenab-ı Allâh'ın ziyade sevdiği hâne şol bir hânedir ki, onun içinde ihsan ve i'zâz [**iyilikte bulunup, üstün tutmak sureti**] ile bir yetim beslenilir. Yani bir yetimi hânesine alıp ta ikram ve i'zâz ile büyütüp besleyenleri, Cenab-ı Hak ziyade sever.

519. Kavmin muhterem ve mükerremi, Cenab-ı Allâh'ın rızası için kavmine hizmet eden kimsedir.

520. Küçüğümüze merhamet, büyüğümüze hürmet ve itaat etmeyenler ümmet-i kâmilemizden değildir.

521. Bir mümine yapılan zillet ve hakareti görüp de men'ine muktedir iken muâvenette [**yardımda**] bulunmayanları Cenab-ı Hak mahşerde zelil eder, demektir.

522. Her kim ki dualarının kabulünü ve ğumûm ve humûmunun [**gam, tasa ve kederlerinin**] def' u ref'ini [**ortadan kalkmasını**] murad ederse, sıkıntıda bulunanların imdadına yetişsin.

523. Merhamet etmeyenlere merhamet olunmaz. Yani nâsa [**insanlara**] rahm u şefkat etmeyen kimseye Cenab-ı Hak merhamet etmez.

524. Bir kalpten merhamet eksik olmaz, meğerki o kalbin sahibi şakî [**bedbaht-kötü talihli**] olsun.

525. Fukara ve zuafaya [**fakirlere ve zayıflara**] merhamet edenlere, Cenab-ı Hak merhamet eder.

526. Rifk [**yumuşak huylu olma,**] insan için müteyemmin ve mesud [**uğur ve mutluluk**] olduğu gibi; aksi olan huşûnet [**sertlik**] dahî mucib-i şeâmetidir [**uğursuzluk sebebidir**].

527. İksâ-yı libas ile [**Yoksulları giyindirerek**] din kardeşinin avretini setreden [**örten**] kimsenin avretini yevm-i kıyamette Cenab-ı Allâh setr buyurur [**örter**].

528. Nâsa merhamet etmeyenlere, Cenab-ı Hak merhamet buyurmaz.

529. Cenab-ı Allâh'a kâsem ederim ki, bir kimse bi-lâ-azap [**azapsız**] cennete giremez. İllâ ki rahîm olsun. [**Merhametli olan kimse ise azapsız cennete girebilir**]

530. Dul ve bîkes [**kimsesiz**] kadınlara muâvenette [**destek olmakta,**] zevc-i sâlih [**hayırlı koca**] gibi olunuz.

531. Yetimlere gayet rahîm ve şefîk [**merhametli ve şefkatli**] olan peder gibi olunuz demektir.

69. BAB: HİLİM [YUMUŞAK HUYLU OLMA]

532. Halîm olanlar dünya ve âhirette büyük ve muhteremdirler.

533. Yani, hilim nübüvvete karîb [**peygamberliğe yakın**] bir fazilettir.

70. BAB: HAYÂ HAKKINDA

534. Kavim ve kabilendeki bir racul-i sâlihten [**sâlih adamdan**] hayâ ettiğın gibi; her haline vâkıf olan Cenab-ı Hak'tan da hayâ ile; hafî ve celî [**gizli veya açık**] bir gûna [**bir tür**] fenalığa tecâsür [**cüret**] etmemek için sana vasiyet eylerim.

535. Hayâ ile iman-ı kâmil mütelâzımdır [**birbirlerini gerekli kılıcılarıdır**]. Yekdiğerinden ayrılmaz. Yani biri gidince öteki de kalmaz.

536. Nâsdan [**insanlardan**] hayâ etmeyen, Cenab-ı Allâh'tan da hayâ etmez.

537. Hayâ imandandır.

538. Aklın başı, ba'del-iman [**imandan sonra**] hayâ ile hüsn-i huiktur [**güzel huylu olmaktır**].

539. Hayâ ve hicâbın [**utanmanın**] azlığı, alâim-i küfürdendir [**küfür alâmetlerindedir**].

71. BAB: SÜKÛNET VE VAKAR

540. Ulûm-i şer'iyeyi [**Dinî ilimleri**] ve ona lazım olan vakârı tahsil ediniz ve ilmi ahzettığınız [**öğrendiğiniz**] zata tevazuda bulununuz. Çünkü tevazu olmadıkça ilme vüsul [**erişmek**] olamaz.

541. Serî' [**hızlı**] yürüme insanın vakarını izâle eder [**heybetini giderir**].

542. Eyyüha'n-nâs [**Ey insanlar!**] Vakar ve haysiyetinizi dâima muhafaza ediniz.

72. BAB: SABRIN FAZİLETİ VE ACELECİLİĞİN KÖTÜLÜĞÜ

543. Mesâib zamanında sabırla inâyet-i Bârî'ye intizar ibadettir. **[Felâket zamanında sabrederek, Allâh'ın yardımını beklemek ibadet hükümündedir.]**

544. Umûrda teenni **[işlerde acele etmemek]**, Cenab-ı Hak'tan ve acele ise şeytanın ilkââtındandır **[vesveselerindedir]**.

545. Teenni **[ağır ve ihtiyatlı hareket]** her şeyde güzeldir. Yalnız âhirete müteallık **[alâkalı]** amel ve ibadette müstahsen olan **[güzel görülen]** isti'caldır **[acele etmektir]**.

546. Umûr-i Hayriye **[Hayır işleri]** müstesna olduğu halde, her işte, acele eden hata eder.

547. Tahkîken, Cenab-ı Allâh sabrı, bela ve musibet nisbetinde ihsan eder.

548. Tahkîken, sabr-ı cemîl **[güzel sabır]** şol bir kimsenin sabrıdır ki, halinden kimseye şikâyet etmez.

549. Bela ve musibet üzerine sabır ve tahammül edip, Cenab-ı Hak'ın nehiy buyurduğu kavîl ü fiilî irtikab etmemek **[söz ve davranışları işle-memek]** ibadettir.

550. Sabır ve tahammül, ferec ve sürurun **[felaketten kurtuluş ve sevinmenin]** anahtarı olduğu gibi; zühd ve kanaat dahi ğına-yı ebedîdir **[sonsuz zenginliktir]**.

551. Sabır, cennet hazinelerinden bir hazinedir.

73. BAB: DÜŞÜNMEK, İSTİŞARE VE İSTİHARE

552. Bir işe başlamak istediğin zaman, âkıbetini tefekkür edip, hayır ve sevabı câlip **[çekici]** ise, devam; şer ve ikâbı **[cezayı]** mucip ise **[gerektirir]**, içtinab etmeli **[kaçınmalı]**.

553. Umûrunda [**işlerinde**] istihare edenler, hâib [**hayal kırıklığı yaşamış;**] ve istişare eyleyenler, nâdim [**pişman**] olmadıkları gibi; idare-i maişetinde [**harcamalarında**] israf etmeyip, i'tidalî iltizam edenler [**orta yolu tutanlar**] de fakr u zarurete düşmediler.

554. İstişare olunan zat mu'temendir [**güvenilir kişi olmalıdır**]. İstişare olundukta, kendi nefsi için arzu ettiği hayırları, kendisiyle istişare edenlere de söylemeli, demektir.

555. İstişare olunacak zat, emniyet-i kâmile ile mevsuf [**son derece güven duyulan biri**] olmalıdır, demektir.

556. Müminlerin güzel gördüğü şey, indallah [**Allah katında da**] güzeldir.

557. Füseka [**Fâsıklar**] ile istişare etmeyiniz. Zira onlar musîb [**isabetli**] bir re'ye [**fikre**] mâlik değillerdir.

74. BAB: EMANET HAKKINDA

558. Nezdinde [**Yanına**] emanet bırakılan eşyayı sahibine îade et. Sana hıyanet eden kimseye de hıyanet etme.

559. Emanet, ayn-ı ğınadır. [**Güvenilir, emîn olmak bir tür zenginliktir.**] Yani emanetle [**emin olmakla**] mevsuf [**vasıflı**] olan zat, servet-i itibara [**itibarlı olma servetine**] mâliktir.

560. Nâsın malında ve ırzında emanete mâlik olmak, vûsat-i rızık [**rızık bolluğu;**] ve hıyanet ise bilakis fakr u ihtiyacı celbeder [**fakirliği ve yoksulluluğu çeker**].

561. Emanete hıyanet edenler, kemâl-i imandan mahrumdur.

562. Emanet, ayn-ı izzettir. [**Emin olmak, başlıbaşına şereftir.**]

75. BAB: DİLİ KORUMAK VE AZ KONUŞMAK

563. Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, lisanı mâlâyaniden, hususiyle kizb u gıybet, sebb u şetm gibi menâhiden hıfz etmektir. **[Allah'ın en çok sevdiği amel, insanın dilini boş sözlerden, özellikle de yalan, dedikodu, küfür gibi yasaklanmış şeylerden korumasıdır.]**

564. Sadakâtın efdali **[sadakaların en hayırlısı,]** mâlâyani **[faydasız]** ve haram olan sözlerden lisanı hıfz eylemektir.

565. Benî Âdemin **[Âdemoğlunun, insanların]** başına gelen günahların ekserisi lisanındandır.

566. Hikmet ondur. Dokuzu uzlette, diğer biri de samt u sükûttadır. Yani mâlâyani lisanını hıfz eylemektedir.

567. Muharremâttan içtinab eden sâimin sükûtu tesbîh, nevmi ibadet, duası makbul, amel ve ibadeti muzaaf olur. **[Haramlardan kaçman oruçlunun susması tesbih, uykusu ibadet, duası makbul, ibadetlerine ise iki kat sevap yazılır.]**

568. Mâlâyani sükût ibadetlerin efdalidir.

569. Nutka lüzum-i şer'i olmazsa sükût, ulemayı tezyîn eder ve cühelanın ayıbını örter. **[Dinen konuşmak gerekmedikçe, sükût etmek bilgili kişiyi güzelleştirir, câhillerin ise kusurlarını örter.]**

570. Sükût **[susmak]** ahlâk-ı hamîdenin **[güzel ahlakın]** başıdır.

571. Mâlâyani sükût eden zat, mehâlik-i dâreyinden necat **[dünya ve âhirette helak olmaktan kurtuluş]** buldu, demektir.

572. Selametini arzu edenler lisanlarını hıfz eylesinler **[korusunlar].**

573. Selametini isteyen kimse samt u sükûtu iltizam etsin **[suskun kalmaya devam etsin].**

76. BAB: İNSANLARI AFFETMEK VE ÖFKESİNİ YENMEK

574. Musa aleyhisselam: (Yâ Rab! Senin ind-i ulûhiyetinde e'azz-i ibâdın kimdir? [**senin katında en aziz kulun kimdir?**]) diye sual eyledikte; Cenab-ı Hak cevabında: (Kendine ezâ edenin cezasını vermeğe kudreti olduğu halde, affeyleyendir.) buyurdu.

575. Kendi gazabını def' edenlerden, Cenab-ı Allâh azabını ref' eder [**kal-dırır**].

576. İntikama kâdir olduğu halde, kendine zulmedeni affeyleyen kimseyi, Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette affeder.

577. Maktulün [**öldürülenin**] kanını affeden verese [**vârisler**] için cennetten başka bir ecir yoktur.

578. Esnâ-yı katil ve cerhinde [**öldürülme anında**] kâtilini affeden maktul [**öldürülen**] cennete dâhil olur.

579. Ümmetimin ber-güzidesi [**seçilmiş kimseleri**] şol bir hürlerdir ki, gazap ettiklerinde nefislerine esir olup fenalık yapmazlar. Allâh için gazaplarından rucû' ederler, demektir.

580. Sirke, balı ifsat ettiği [**bozduğu**] gibi; gazap dahi, imanı ifsat eyler [**bozar**]. Yani lütuf ve şefkat ve hilim gibi evsâf-ı cemilesini [**güzel sıfatlarını**] izale eder.

77. BAB: GÜZEL VE KÖTÜ HUYLAR HAKKINDA

581. İndallah, ibâdın [**kulların**] ziyade sevgilisi, ahlâk-ı hamîdeye mâlik olanıdır. [**Allah katında kulların en sevgili olanı güzel ahlaka sahip olanlardır.**]

582. Tahkîken, mümin, ahlâk-ı hamîde ve evsâf-ı ber-güzidesiyle [**seçkin vasıflarıyla**], sâimu'd-dehr [**gündüzleri oruç tutan**] ve kâimu'l-leyl [**geceleri namazda**] olan zâhidlerin makam-ı âlîsine [**yüce makamına**] nâil olur. (Şer'an ve aklen güzel olan efâlin suduru için müheyya [**işleri yapmaya elverişli**] olan kuvve-i nefsaniyeye [**nefisten gelen kuvvete**]

hüsn-i hulk [**güzel ahlak**] namı verilir. Sû'-i hulk [**kötü ahlak**] bunun aksidir.)

583. Sirke, balı ifsat ettiği gibi, sû-i hulk [**kötü ahlak**] dahi amel ve ibadeti ifsat eder [**bozar**].

584. Ahlâk-ı hasene [**güzel ahlak**] kendi sahibini cennete dâhil eder.

585. Sizlerden cennette bana refik [**arkadaş**] olan kimse, dünyada ahlâk-ı haseneye mâlik [**sahip**] olanınızdır.

586. Sû-i hulk [**kötü ahlak**] insan için şeâmeti [**uğursuzluğu**] mucip olur [**gerektirir**]. Sizin en fenanız ahlâk-ı seyyie [**kötü ahlak**] sahibidir.

587. İmanın kemali, hüsn-i hulkur [**güzel ahlaktır**].

78. BAB: TEVAZU HAKKINDA

588. Cenab-ı Allâh "tevazu ediniz" diye; bana emir buyurdu.

589. Nâs [**İnsanlar**] ile tevazu ve fukara ile mücâleset ediniz. [**yoksul kişilerle düşüp kalkınız.**] Zira indallah mükerrem [**değerli**] olduğunuz gibi, kibir sıfat-ı kabîhasından [**çirkin sıfatından**] dahi kurtulursunuz.

590. Bir kimse Allâh korkusuyla tevazu ederse, Cenab-ı Hak da onu âlî eder [**yükseltir,**] demektir.

591. Âlim olan zat halka tevazu gösterirse, kadr u haysiyetini tezyid etmiş [**değerini ve şerefini arttırmış**] olur, demektir.

592. Fukara ile mücâleset [**oturmak**] tevazudandır.

593. Mütevazi olmadıkça zâhid olamazsın.

594. Mecâlis ve mehâfilin hâiz-i şeref olmayan bir noktasında [**Meclis ve mahfellerin sıradan yerlerinde**] oturmaya razı olmak tevazudandır.

79. BAB: HÜSN-İ ZAN HAKKINDADIR

595. Müminlere hüsn-i zan, ibadetin birincilerindedir.

596. Cenab-ı Allâh buyurdu ki: Ben abdimin zannı indindeyim [**ben kulunun zannına göreyim,**] istediği gibi bana zan etsin. Hiç şüphe yoktur ki, muî' ve muhib olan kullar hüsn-i zandan ve âsî ve mücrim [**suçlu**] olanlar ise havf ve haşyetten [**korkudan**] vâreste olamazlar.

597. Hüsn-i zannın fevkinde [**üstünde**] bir ibadetle Cenab-ı Allâha ibadet olunmamıştır.

598. Şer'-i şerîf dairesinde hareket eden müminlere hüsn-i zan, insanın güzel ibadetlerindedir.

80. BAB: VAAZ VERMEK

599. Muharremâtın hazer et, nâsın a'bedi olursun. [**Haram kılınan şeylerden sakın ki, insanların en çok kulluk edeni olursun.**]

600. Velîme [**Düğün yemeği**] gibi bir cemiyet-i hayriye [**hayırlı toplanti**] için olunan davete icabet ediniz. Rüşvet nevinden olmayan bir hediye red ve Müslümanları ruhsat-ı şer'îye [**şer'î bir sebep**] olmaksızın darb etmeyiniz, demektir.

601. Cenab-ı Hakk'ın birinci sevdiği amel, vaktin hulûluyla [**girmesiyle**] beraber edâ olunan namazdır. İkincisi vâlideyne ihsan ve muhalif-i şeriat olmayan emirlerine imtisaldır. Üçüncüsü mahza [**sadece**] fî-sebilillah olan cihattır.

602. Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, dâimi bir surette edilen bir ameldir ve lev ki az olsun.

603. Nefsin için arzu ettiğin hayrı, nâs için dahi arzu et.

604. Sıfat-ı âmiriyeti hâiz olduğunuz halde, halka ihsan ve memlukünüze affla muamele ediniz. [**Yönetici konumunda olduğunuzu zaman halka iyilik yapınız; kölelerinizin kusurlarını ise affediniz.**]

605. İnsan fevt olursa [**ölürse**] amel ve ibadetin sevabı munkatı' olur [**kesilir**]. Şu kadar var ki bir mülk vakfeder yahut ulûm-i diniyeyi tadrîs ile [**dini ilimleri öğreterek**] çırak [**talebe**] yetiştirir ve yahut kendisini ed'îye-i hayriye [**hayır dualar**] ile yâd ettirir bir veled-i sâlih [**sâlih çocuk**] terk ederse; işte bunların beka ve teselsülle ecr u mesûbâtı devam ve tevâlî eder [**bunlar yaşadıkça sevapları devamlı zincirleme o kişiye de geçer**].

606. Abd [**kul**], hasta olur ve yahut seferde bulunursa; hal-i sıhhat ve ikâmetinde itiyat ettiği [**sağlıklı ve mukîm olduğu zamanlarda sürekli yaptığı**] amel ve ibadetin sevabı gibi; Cenab-ı Allâh, kendisine ecr u mesûbât [**sevap ve mükâfat**] in'âm ve ihsan eder.

607. Ümmetinden yetmiş sene yaşayan pek azdır, demektir.

608. Cenab-ı Hak, ibâdına [**kullarına**] i'tâ buyurduğu [**verdiği**] nimetlerin âsârını [**eserlerini**] görmek ister. Ulemada tadrîs [**âlimlerde eğitim**], umerâda adalet [**yöneticilerde adalet**], ağniyada tasadduk [**zenginlerde sadaka**] gibi.

609. Tahkîken [**Gerçekten**], bade'l-mevt [**ölümden sonra**] müminîne vâsıl olan [**ulaşan**] ecr u mesûbât; [**mükâfat ve sevap**] neşr-i ilminden [**ilmi yaymaktan**], veled-i sâlihinden [**salih evladından**], tevrîs ettiği [**miras olarak bıraktığı**] Mushaf-ı şeriften, yaptırmış olduğu câmiden, yollarda bina-gerdesi olan [**bina ettiği**] misafirhanelerden, câri ettiği [**yaptırıp akıtmış olduğu**] sular dan, hal-i sıhhat ve hayatında malından vermiş olduğu sadakadan ibarettir.

610. Tene'ume [**nimetlere**] dalmaktan hazer ve içtinab et [**sakın ve uzak dur**]. Zira Cenab-ı Allâh'a abd olanlar dâima mütena'im olmak [**nimet içinde yüzmek**] fikrinde bulunmazlar, demektir.

611. Gayetle kırmızı renkli libastan hazer ediniz [**sakinimiz**], zira şeytanın en ziyade sevdiği bir zinetidir.

612. Sarımsak ve pişmemiş soğan ve pırasa şeytanın itriyatındandır [**sevdiği kokulardandır**].

81. BAB: ALLAH SEVGİSİ VE KORKUSU

613. Hikmetin başı, insanı her türlü günahattan men' eden mehâfetu'llah'tır [Allah korkusudur].

614. Sure-i Hûd ile emsali beni ihtiyarlattı.

(Maksad-ı risalet-penâhileri) bu sûre-i şerîfelerde mezkur olan ehvâl-i âhiret [**âhiretteki korkulu haller**] ve ümmetin (festekim kema umirte-
[**sana emredildiği gibi dosdoğru ol**]) muktezası [**gereği**] üzere saadeti için, mevkûfun-aleyh olan [**üzerinde durulan**], emr-i istikamet [**Allah'u Teâlâ'nın istikamet emri**] hatıra geldikçe, bu yüzden hasıl olan gam ve gâile-yi azîmeyi [**büyük üzüntü ve sıkıntıyı**] takdîr ve beyandır.

[Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in bu hadis-i şeriften maksadı:

Bu sure-i şerifelerde zikredilen "Ahiretin korkulu halleri ve sana emredildiği gibi dosdoğru ol" ayeti kerimesi gereğince, ümmetin saadeti için şart olan "doğruluk" hatıra geldikçe ortaya çıkan üzüntü ve sıkıntıyı açıklamaktır.]

615. Bir kimse kesret-i muhabbetinden [**çok sevdiğinden**] dolayı, Cenab-ı Hakk'ın likâsını [**kavuşmayı**] severse; Cenab-ı Hak da, onun likâsını sever. Bu muhabbet, ekser müminler için mevte karîb [**ölüme yakın**] bir zamanda zuhûr eder [**ortaya çıkar**].

616. Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine razı olandan, Cenab-ı Hak razı olur.

617. Cenab-ı Allâh'ın sevdiği kula, günah zarar vermez. Yani o gibi kimseleri, Cenab-ı Allâh meâsîden [**isyan ve günahlardan**] muhafaza eyler ve geçmiş günahlarını da tevbe ile af ve mağfiret buyurur.

618. Tahkîken, şedâid-i uhreviyeyi [**uhrevî sıkıntıları**] teemmül [**düşünmek**] ve tefekkürle kalbi mahzun olanları Cenab-ı Allâh sever.

619. Muhabbetu'llahın alâmeti, zikrullahı sevmek olduğu gibi; buğzunun alâmeti dahi, zikrini buğz etmektir.

620. Cenab-ı Allâh kendisinden korkan mutî'lere **[itaatkârlara]**, bir heybet ihsan eder ki; her şey ondan korkar, demektir.

621. Vallahi, Cenab-ı Allâh kendi sevgilisini nâr-ı cahîme ilkâ etmez **[cehennem ateşine atmaz]**.

82. BAB: AĞLAMA, HAŞYET VE HUŞU

622. İmam Ömer Radıyallahu Teâlâ anı efendimizin kerîmesi Rukiyye'nin vefatında, cemaat-ı nisvân **[kadınlar topluluğu]** ağlamaya başlamalarıyla; imam-ı müşarun-ileyh **[adı geçen Hz. Ömer]** efendimiz, bunların men'i için darblarına **[ceza olarak döğölmelerine]** kadar bir muâmele-i şedîdede **[şiddetle muamelede]** bulunduğu aleyhi's-salâtu ve-selam efendimiz tarafından müşahede buyurulduktan : "Yâ Ömer! Dokunma ağlasınlar," buyurduktan sonra; hanımlara hitaben de : "Şeytan sayhasından **[Şeytan gibi bağırıp çağurmaktan]** hazer ediniz. Tahkiken, ağlamak gözden, kalpten olursa "rahmânî"; elden, lisandan olursa "şeytanî" olduğunu beyan buyurmuştur.

623. Bir kimse Cenab-ı Allâh'ı zikreder de, havf ve haşyetten **[korkarak, ürpererek]** gözyaşları yere dökülürse; Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette onu muazzep **[azap]** etmez.

624. Gözyaşı dökerek sadasız **[sessiz]** ağlamak ve kalben Cenab-ı Hak'tan korkmak; rahmet-i ilâhiyedir.

625. Cenab-ı Hakk'ın korkusundan sadasız ağlamak; nâr-ı cahîmden halâs ve necâtı **[kurtuluşu]** muciptir.

626. Ağlamak, rahmet-i Rahman'dan; bağırarak çağırarak ise iğva-yı şeytandandır **[şeytanın ayartmasındandır]**.

627. Vallahi, ben cümlelerinden ziyade Cenab-ı Hakk'ı bilirim ve cümlelerinden ziyade ondan korkarım.

628. Namazında huşû ve huzuru olmayan kimsenin namazı; şâyân-ı kabul **[kabule değer]** bir namaz değildir.

629. Haşyet-i ilâhiyeden **[Allah korkusundan]** ağlayan bir kimse, nâr-ı cahîme **[cehennem ateşine]** dâhil olmaz.

83. BAB: AMEL VE İBADET HAKKINDA

630. İsteddiğiniz kadar ilmi tahsil ediniz, Allâh hakkı için ameliniz olmadıkça, ilmin cem'iyile me'cur olamazsınız. **[ilim öğrenerek uhrevî mü-kâfat kazanamazsınız.]**

631. Vezâif-i ubudiyetini **[Dini görevlerini]** îfâda **[yerine getirmekte]** kusur edenleri; Cenab-ı Hak, gam ve kedere mübtela eder.

632. İman, amelsiz; amel de, imansız makbul olamaz.

633. Cenab-ı Allâh'ı güya ki **[sanki]** karşında görüyorsun gibi, kemâl-i huşû ve huzur ile ibadet et. Zira her ne kadar sen, onu göremiyorsan; mu-hakkak o, seni görüyor.

634. Yâ Muaz! İbadet et. Benim şefaataime tevekkül etme.

635. Ey müminler! İbadet ediniz. Zira her kimse cennet veya cehennemden herhangi biri için halk olunmuş **[yaratılmış]** ise, onunla mütenâsib **[ona uygun]** amelde bulunur.

636. Dünya âhiretin mezraasıdır **[tarlasıdır]**. Yani dünyada ne ekilirse âhirette o biçilir.

637. Amelin nisbetinde ceza **[karşılık]** görürsün. (El-cezâu min cinsi'l-amel **[Karşılık, işlenen amelin türündendir]**) gibidir.

638. Sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye temessük eden **[Hz. Peygamber'in sünnetine sarılan]** mümin cennete dâhil olur.

639. İlmiyle âmil olan âlime, Cenab-ı Allâh ilm-i ledünnü **[kendi katından bir ilim]** ihsan eder, demektir.

640. Yani azap şol bir kimseye ki, evâmir-i ilâhiyeyi [**ilâhî emirleri**] öğrenmez. Kezâlik, azap şol bir kimseye de olsun ki, evâmir-i ilâhiyeyi öğrenir de mucébince [**gereğince**] amel etmez.

641. Dünyada hasenâtı [**iyilikleri**] olmayan kimse için; kıyamette ecr ve sevap yoktur.

642. Günahkâr ve âsî olduğun halde, Cenab-ı Hakk'ın şeref-i likâsına [**Allah'a kavuşma şerefine**] nâil olamazsın. Meğerki fazlıyla muamele buyursun.

84. BAB: CAMİLER HAKKINDA

643. Vezâif-i ubudiyetini ifâ [**İbadet görevlerini yerine getirmek**] için kalbi, mesâcid-i şerifeye muhib ve merbût olan [**gönlü camilere muhabbetli ve bağlı**] bir zatı görürseniz; kemâl-i imanına şehadet ediniz.

644. Gece karanlığında mesâcid-i şerifeye [**camilere**] gidenleri, yevm-i kıyamette nûr-i tâm ile tebşîr ediniz. [**Nuru parlak olmakla müjdeleyiniz.**]

645. Mesâcid [**Camiler**] cennet bahçeleridir. Binaenaleyh ibadet için mesâcitte [**mescidlerde**] bulunmak cennette bulunmak demektir.

646. Hâlisân-li-vechillah [**Allah rızasını gözeterek**] bir mescid bina eden kimse için, Cenab-ı Allâh cennette bir hâne yapar.

647. Mescide komşu olan kimsenin, mescidin gayrında kıldığı namaz nâkısır [**eksiktir**].

648. Cemaate gidenler için, yollarının bu'd u mesafesi nisbetinde [**uzaklığı-yakınlığı oranında**] ecr-i azîm [**büyük mükâfat**] vardır, demektir.

649. İbâdât ve tâât için mescide ülfet eden [**Namaz, zikir gibi ibadetler için camiye alışan, ısınan**] kimse, Cenab-ı Hakk'a ülfet etmiş [**yakınlaşmış**] demektir.

650.Edâ-yı salâtı gözeten [**Namaz vaktini bekleyen**] kimse, namaza durmuş gibidir. Namazını edâ edinceye kadar sevap istimrar [**sevap devam**] eder.

651.Mescitte oturup, namaza muntazır olan [**bekleyen**] kimse; bilfiil namazda bulunmuş gibidir.

85. BAB: TEVBE VE İSTİĞFAR

652.İstiğfar, insanın sahife-i a'mâlinde [**amel defterinin sayfalarında**] nur gibi parlar.

653.Günahından tevbe eden kimse günah etmemiş gibi olur. Bir taraftan istiğfar, diğer taraftan günahında ısrar eden ise el-iyâzu-billah [**Allah saklasın**] Cenab-ı Hak ile istihza [**alay**] etmiş gibi olur.

654.Bir kimse kalben ve kâliben [**lisanla**] (استغفر الله) "estağfirullah" zikr-i şerifine devam ederse; Cenab-ı Allâh o kimsenin gamlarını feraha ve muzâyakasını vüsate [**sıkıntısını genişliğe**] tebdil ile; me'mul olunmadık [**umulmadık**] bir taraftan kendisini merzûk eder [**rızıklandırır**].

655.Tevbe ve istiğfarla günah-ı kebâir [**büyük günahlar**] af olunduğu gibi; mükerreren [**tekrar tekrar**] irtikab edilen [**işlenen**] günah-ı sağîr [**küçük günahlar**] dahi, kebîre a'dâdına [**büyük günahlar sırasına**] dâhil olur, demektir.

656.Tahkîken [**gerçekten**], ben günde yetmiş defa Cenab-ı Hakk'a tevbe ederim.

657.Tahkîken, ben günde yetmiş defa Hazret-i Allâh'tan mağfiret isterim.

658.Kalbinde nedâmet [**pişmanlık**] olmadığı halde, yalnız lisanen [**dille**] edilen istiğfar yalancılar tevbesidir.

659.Cenab-ı Hakk'a tevbe ediniz. Tahkîken, ben günde yüz defa Cenab-ı Allâh'a tevbe ederim.

660. Günde yüz defa Cenab-ı Hakk'a tevbe ve istiğfar ediniz.

661. Günahın tevbe, bir daha o günahı işlememeyi cezm **[azm]** eylemektir.

662. Cennet ve rahat şol bir kimse içindir ki, defter-i amâlinde kesretle **[amel defterinde çok çok]** (استغفر الله) "estağfirullah" zikr-i şerifini bulur.

663. Ey nâs! Mevttten mukaddem tâib ve müstağfir olunuz, demektir. **[Ey insanlar! Ölümünden önce tövbe ve istiğfar ediniz.]**

86. BAB: DÜNYANIN VE DÜNYA MALININ KÖTÜLENMESİ

664. Mâl-ı dünyayı ehline **[Dünya malını dünyacılara]** terk ediniz. Zira ondan kifayet fevkinde ahz eden **[yeterli miktarın üstünde alan]** kimse, bi-lâ-şuur **[farkına varmadan]** kendini helak etmiş olur.

665. Dünya muhabbeti her günahın başıdır.

666. Dünyadan hazer ediniz **[sakininiz]**. Zira Hârut ve Mârut'un fevkinde bir sâhiredir. **[Hârut ve Mârut'tan üstün bir sihirbaz kadındır.]**

667. Her ümmetin helakini mucip **[gerektiren]** bir fitne vardır. Benim ümmetimin sebep-i helaki ise mâl-ı dünyadır.

668. Bir kimse uykudan uyanır uyanmaz, her şeyden mukaddem **[önce]**, dünyayı düşünürse; Cenab-ı Allâh onun işini perişan edip, rahatını selb eder **[çekip alır]**.

669. Dünyadan ve zinet-i metâ'ın **[malların]**dan muhabbetinizi kat' ediniz **[kesiniz]**.

670. Dünya muhabbetiyle kalbinizi işğal ve Cenab-ı Hakk'ın zikir ve muhabbetinden ta'fil etmeyiniz.

671.Dünyaya muhabbet günah-ı kebâirin ekberidir. **[Dünya sevgisi büyük günahlardandır.]** Vâkıa, dünya muhabbetine dûçar olanların **[kapılanların]** her türlü menâhîyi **[dini yasakları]** irtikab edegeldikleri **[işledikleri]** müsellemdir **[bilinmektedir]**.

672.Tahkiken, bu altın ve gümüş sizden mukaddem **[önceleri]** gelen ümmeti ihlâk **[helak]** ettiler. Buhl **[Cimrilik]** ve hırs ve tefâhürden **[övünmekden]** içtinab etmediğiniz **[kaçınmadığınız]** takdirde; bunlar sizin dahi sebab-i helakiniz **[helak sebebiniz]** olur.

673.Dünya müminin cehennemi ve kâfirin cennetidir. Yani bir mümin, dünyada ne kadar ğarîk-i ni'âm-ı lâ-tuhsâ **[sayısız nimetler içinde]** olsa; yine cennete nisbetle cehennemdir. Ve bir kâfir, dünyada ne kadar bela ve musibetle muazzep bulunsa; yine cehenneme nisbetle cennettir.

674.Altın ve gümüşe tapanlar; yani Cenab-ı Hakk'ı unutup da, muhabbetlerini onlara hasr **[tahsis]** edenler mel'undur **[lanetlenmiştir]**.

675.İki dirheme mâlik **[sahip]** olanın hesabı, bir dirheme mâlik olan kim-
senin hesabından eşedir **[daha zordur]**.

87. BAB: ÖLÜM VE ÖLÜLER HAKKINDA

676.Mevtânızı sulehâ civarında defnediniz. **[Ölülerinizi sâlih kişilere yakın gömünüz.]** Zira diriler, fena komşudan muazzep olduğu **[azap çektiği]** gibi; ölüler de, fenaların mücâveretiyle **[komşuluğuyla]** rahatsız olur.

677.Ölüm mukaddimleri **[belirtileri]** zuhûr eden hastalarınız üzerine Yâsin-i şerifi kıraat ediniz.

678.Nâsa **[İnsanlara]** vaaz **[öğüt, ibret]** için, tefekkür-i mevt **[ölümü düşünmek]** yetişir. Ğına **[Zenginlik]** için de Rezzak-ı hakikiye sıdk u yakîn **[kesin iman]** kâfidir.

679.Mukaddimât-ı mevt zâhir olan **[Ölüm belirtileri ortaya çıkan]** hastalarınızın yanlarında kelime-i tevhidi tekrar ile kendilerine isma' ve ihtar ediniz **[işittirerek, hatırlatınız]** demektir.

680. Cenazeyi teşyî' eden **[götüren]** kimse, tabutun her bir koluna girip, birkaç hatve **[adım]** götürmeli.

681. Ömrünü ibadetle geçirip vefat edenleri, Cenab-ı Hak hayırla ihya buyuracağı **[dirilteceği]** gibi; vakitlerini ma'âsî ve menâhî **[günah ve isyan]** ile imrâr eyleyenleri **[geçirenleri]** dahi, amelleri ile mütenasip bir surette ba's eyleyler **[diriltir]**.

682. Mevt-i mufâcee, yani keyfsiz olmaksızın birden bire vefat etmek; redd-i mezâlim **[hak sahiplerine zulmen alınan mallarını iade etmek]** ve vasiyet gibi mukaddimât-ı saâdeti ikmal etmiş olan sulehâ **[vasiyette bulunmak gibi mutluluğun ön hazırlıklarını getirmiş olan Salihler]** için, sebeb-i rahat ve fusekâ için dahi alâmet-i gazaptır. **[Âni ölüm, kendisinde hakkı olanlarla helalleşmiş, vasiyetini yazmış salih kimseler için rahatlık; fâsıklar için ise gazaptır.]**

683. Cenaze hazır olunca, vaktini te'hir etmeyiniz **[geçiktirmeyiniz]**; lâkin namaz kılanlar yüze yahut kırka bâliğ olmak için zararsız te'hir **[geciktirme]** müstesnadır.

684. Tezyîd-i ibadet **[Çok ibadet etmek,]** nimet-i hayata **[hayat nime-tine]** mütevakkıf **[bağlı]** olduğundan; mevt **[ölüm]** ile, o nimetin zevalini **[elinden çıkmasını]** temenni etmeyiniz, demektir.

685. Salâh-ı hal ile **[salih bir kimse olarak]** vefat edenler, mesrûren **[sevinerek]** dirileceği gibi; eliyâzu-billah **[Allah korusun]** isyan ve tuğ-yan içinde vefat edenlerde me'yûsen **[ümitsiz bir halde]** dirilecektir.

686. Mevti tezekkür **[ölümünü hatırlamak]**, yani dünyada misafir olduğunuzu ve karîben **[yakın zamanda]** cemaat-i emvâta iltihak edeceğinizi **[ölüler arasına karışacağınızı]** tefekkür sadakadır.

687. Hakikatte hâneniz kabir olduğunuzu tahattür eylemek **[hatıra getirmek,]** sizi a'mâl-i sâlihaya **[güzel işlere]** teşvik ile cennete karîb **[yakın]** eyleyler, demektir.

688. Bir müslim meyyitin **[ölünün]** üzerine, müslimînden yüz kişi namaz kılsa mağfur olur **[bağışlanır]**.

689. Muhtaç bir meyyiti **[ölüyü]** tekfin eyleyen **[kefenleyen]** mümini, Cenab-ı Allâh cennet sündüsü **[ipeği]** ile iksâ eder **[giyindirir]**.

88. BAB: VASIYET VE VASIYETİN TERKİ

690. Terk-i vasiyet, dünyada ayıp ve âr olduğu gibi, ukbâcada bâis-i şeyn ve nâr olur. **[Vasiyet yazmamak dünyada ayıplanmaya, âhirette kötülenmeye ve cehenneme sebeptir.]**

691. Mahrum şol bir kimsedir; ki vasiyet gibi sebab-i necat **[kurtuluş sebebi]** ve uluvv-i derecâtı **[yüksek dereceleri]** müstelzim olan **[gerekli kılan]** hayırdan mahrum olarak vefat eder, demektir.

692. Vasiyet etmeksizin vefat eden bir mümin, civarında medfun **[gömmülü]** olan emvât ile **[ölülerle]** tekellüm **[konuşmak]** ve muhabbet etmeye me'zun **[izinli]** olamaz.

693. Vasiyet etmek her mümin üzerine haktır.

89. BAB: ÖLÜYE AĞLAMAK VE AĞIT YAKMAK

694. İki şey vardır ki, onlar bir insanda bulunursa sıfât-ı küfürden **[kâfirlik sıfatlarından]** sayılır. Biri, sahîhu'n-neseb **[nesebi temiz]** olan bir kimseye veled-i zinadır, yani piçtir, diyerek iftira ve bu suretle kendisini tafzih **[rezil]** eylemek. Diğeri, vefat etmiş bir zatın evsâf ve ahvâlini **[sıfat ve hallerini]** nazmen veya nesren zikir ve ta'dâd ederek **[sayarak,]** savt ile **[yüksek sesle]** ağlamaktır.

695. Tahkîken, meyyit, dirilerin savt ile olan bükâlarından muazzep olur. **[Hakikaten, ölüler, dirilerin yüksek sesle olan ağlamaları nedeniyle azap çekerler.]**

696. Musibet zamanında saçını yolmak, savt **[yüksek ses]** ile ağlamak, yakasını yırtıp elbisesini parçalamak gibi âdât-ı kabîhayı **[çirkin adetleri]** irtikab edenlerden **[işleyenlerden]** ben teberrî ederim **[uzaklaşırım]**.

697.Emvât için savt ile **[Ölüler için yüksek sesle]** ağlayanlar, yevm-i kıyamette iki saf üzerine tertib olunurlar. Saffın birisi ehl-i azabın sağında, diğeri solunda ahz-ı mevki-i şeâmet ederler **[uğursuz yerlerini alırlar]**. Ve kelplerin **[köpeklerin]** bağıışı gibi bağıarak haykırarak, derekât-ı nâr-ı cahîm **[cehennem ateşinin alt tabakaları]** için sevk olunurlar.

698.Üç şey ehl-i küfür ef'âлиндendir **[fiillerindendir]**. Musibet zamanında yaka yırtmak, emvât için savt **[ölüler için yüksek ses]** ile ağlamak ve neseb hakkında ta'n etmek **[insanların nesebine dil uzatmak]**.

699.İki sada **[ses]** var ki, bu sadaların sahibi iki cihanda mel'un, yani rahmeti Hak'tan mahrumdur. Birisi hengâm-ı surûrda **[sevinç zamanında]** düdük ve zurna ve diğeri birisi musibet zamanında feryat ile ağlamak sadasıdır **[sesidir]**.

700.Musibet için savt ile **[sesli]** ağlayan ve istima' edenlere **[ağıtları dinleyenlere,]** Cenab-ı Hak la'net etsin. İşte bunun için mâtemde bulunmak câiz olamaz.

701.Tahkîken, vefat eden kimse, âilesinin bükasıyla **[yüksek sesle ağlamasıyla]** kabirde muazzep olur **[azap olunur]**.

90. BAB: KABİR AZABI VE CEHENNEME GİRİŞ

702.İstibra hususunda takva üzere olunuz. Zira kabirde birinci muhasebe bevden taharet **[ıdrardan temizlenme]** hakkındadır.

703.Kabir azabı haktır. Tasdik etmeyen kimse kabirde muazzep olur **[azap olunur]**.

704.Ümmetim olan muvahhidîn, mükellef oldukları ibadâtın noksanıyla muazzep olurlar **[azap olunurlar]**.

705.Kalbinde zerre kadar imanı olan kimse, nâr-ı cahîmde **[cehennem ateşinde]** ebedî olarak kalmaz, demektir.

91. BAB: BORÇLU HAKKINDA

706. Medyûn [**Borçlu**] kabrinde mahpustur.

707. Medyûnen [**borçlu olarak**] vefat edenlerin, kabirlerinde elleri omuzlarına bağlıdır. Edâ-yı deynden [**Borcu kapatmaktan**] başka elle-rini bir şey açamaz.

708. Sizin ber-güzîdeniz [**Güzîde mümin**] şol bir kimsedir ki, zimmetinde olan borcu hak sahibini incitmeden îfâ eder [**öder**].

92. BAB: BORÇ VERME HAKKINDA

709. Muhtaç olup da müracaat edenlere, karzan [**borç olarak**] verilen şeylerin kâffesi [**hepsi**] sadaka gibi ecr u mesûbatı [**sevap ve mükâfatı**] muciptir [**gerektirir**].

710. Her hangi karz ki bir menfaati cer etsin, faiz gibi haramdır. [**Alacak-lının her hangi bir şekilde menfaat elde ettiği borç verme işlemi, faiz gibidir, helal olmaz.**]

711. İnsanın muhtacîne olan ikrazı, sadakasından efdaldır. [**İnsanın, dara düşenlere borç vermesi, fakire sadaka vermelerinden daha hayırlıdır.**] Zira muhtaç olmayan istikraz etmez [**borç istemez**].

93. BAB: FAİZ HAKKINDA

712. Faizde alan, veren müsâvidir [**eşittir**].

713. Faiz yiyenlerle, zekât vermeyenleri nâr-ı cahîm [**cehennem ateşi**] ile tebşîr et [**müjdele**].

94. BAB: AÇGÖZLÜLÜK HAKKINDA

714. Nâsın elinde bulunan şeye tama'dan [**göz dikmekten**] hazer ediniz [**sakininiz**]. Zira tama' ayn-ı fakırdır. [**Açgözlülük fakirlik demektir.**] Kezâlik neticesi mahcubiyetle, mazereti müstelzim olan fenalıktan da içtinab ediniz. [**Sonunda utanacağınız ve özür dilemek zorunda ka-lacağınız fenalıklardan da uzak durunuz.**]

715. Mâl-ı dünyaya tama, marifetullahı kulûb-i ulemadan izale eder. [Dünya malına göz dikmek, âlimlerde Allâh'ı bilmeyi yok eder.]

95. BAB: TALAN, HIRSIZLIK, HİLE VE HIYANET

716. Nehb ve ğârat [talan ve yağma] edenler ve haksız yere insanları soyanlar ve yahut soyma için emir ve işaret edenler bizden değildir. Yani ümmet-i kâmilemizden hariçtirler [dışındadırlar].

717. Ğış ve hile eden [İnsanları aldatan ve hile yapan] kimseler ce-maat-i islamiyemizden ma'dud [sayılmış] olamaz.

718. Muâmelâtta bize ğış ve hile edenler bizden değildir.

719. Muhtekirler melundur [Karaborsacılar lanetlenmiştir].

720. Muâmelât-ı dünyeviye de [dünya işleri] olsun, umûr-i diniyede [dini işler] olsun, ümmetime hile ve hud'a eden [aldatan] kimseye Cenab-ı Hak la'net etsin.

96. BAB: RÜŞVET HAKKINDA

721. Âmirlerin aldığı hediye haram, kadıların rüşvet kabulü ise küfre karîb [yakın] bir günahtr.

722. Rüşveti veren ve alan; her ikisi de nâr-ı cahîmdedir [cehennem ateşindedir].

723. Rüşveti alana, verene ve tavassut edene [aracı olana] Cenab-ı Hak la'net etsin.

724. Rüşveti veren ve alana Hazret-i Allâh la'net etsin.

725. Hükm-i şer'iyi infaz [dini hükmü yerine getirmek] için hâkimin aldığı rüşvet, kendisiyle cennet arasında bir hâil-i hâil [korkunç bir engel] olur.

97. BAB: YALAN SÖZ

726. İnsan kizbi irtikab edince [**yalan konuşunca,**] o kizbin râyiha-ı kerihesiyle [**o yalanın saçtığı kötü kokuyla**] muhafızı olan melâike-i kiram kendisinden bir mil tebâud eder [**uzaklaşır**].

727. Günahların a'zamı [**en büyüğü**] lisanın kizbidir [**yalan konuşmasıdır,**] demektir.

728. Kizb [**yalan,**] bühtan[**iftira,**] gıybet, şehadet-i zur [**yalan şahitlik**] gibi kabâyihden [**kabihatlerden**] sizi nehy ederim.

729. Yalandan hazer ediniz [**sakınınız**]. Zira yalan ile iman cem' olmaz [**bir araya gelmez**].

730. Kizb [**yalan,**] insanın yüzünü kara eyler. İki şahsın beynini [**arasını**] ifsada çalışmak [**bozmak**] azab-ı kabri intaç eder [**doğurur**].

731. Yalan ile iman bir mahalde [**yerde**] bulunmaz.

732. Yalan rızkın bereketini tenkîs eder [**azaltır**].

733. Yalan söyleyenler ekîden [**hakikaten**] mel'undur [**lanetlenmiştir**].

734. Bir defa yalan söyleyen üç defa la'nete müstahak olur [**laneti hak eder**].

98. BAB: GIYBET HAKKINDA

735. Gıybetten hazer ediniz. [**sakınınız**] Zira gıybetin bir kısmı zinadan eşdedir [**daha kötüdür**].

736. Fısk ve fücûru zâhir olanların gıybeti haram olmaz.

737. Bir kimse hayâ libasını bırakır ise [**utanma elbisesini çıkarırsa,**] gıybeti haram olmaz.

738. Gıybet, zinanın biraderi ve onun şebîhesidir. [**Gıybet, zinanın kardeşi ve benzeridir.**]

739. Gıybet edenlerle, istima' eyleyenler [**dinleyenler**] günahta şeriktiler [**ortaktırlar**].

99. BAB: HASET VE KISKANÇLIK

740. Hasetten hazer ediniz [**sakinınız**]. Tahkiken, ateş hatabı [**odunu**] mahvettiği gibi, haset de hasenâtin [**iyiliklerin**] mahvına sebep olur.

741. Sarısaбір [**denilen bir çeşit bitkinin,**] balı ifsat ettiği [**bozduğu**] gibi; haset de, müminin imanını ifsat eder [**bozar**].

742. İman ile haset bir mümin-i kâmilin kalbinde katiyen birleşmez.

743. Ateş hatabı [**odunu**] yakıp imha ettiği gibi; ğayrda [**başkasında**] olan nimetin zevalini arzu eylemek manasına olan haset dahi, insanın amel ve ibadetini mahveyler.

100. BAB: KENDİNİ BEĞENMEK VE KİBRİN KÖTÜLÜĞÜ

744. Tahkiken, ucb, yani bir insan kendini beğenip, diğerini beğenmemek; yetmiş senelik ibadeti ifnâ [**yok**] ve imhâ eder.

745. Kibirden hazer ediniz [**sakinınız**]. Zira iblisi, Âdem aleyhisselam'a secde etmemeğe kibir sevk etmiştir.

746. Ne fena bir kuldür şol kimse ki, kendini fâzıl [**erdemli**] bilip kibir eyley ve azamet, kibriya [**büyüklik ve yücelik**] Cenab-ı Hakk'a mahsus olduğunu düşünmez. Kezâlik ne kadar kötüdür şol kimse ki; tecebbür ve teaddî [**zorbalık ve aşırılık**] ile hukûk-ı îbâda [**insanların haklarına**] tecavüz eder; Cebbâr olan Cenab-ı alıyyu'l-a'la'yi unuttur.

747. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Büyüklik kendime mahsus bir sıfat-ı sübhaniyemdir. Bunda benimle iştirak eylemek [**ortak olmak**] fikrinde bulunan mütekebbirleri yevm-i kıyamette zelil ve helak ederim.

748. Bir kimse kendini büyük zannedip, nâsı tasğîr ederse [**insanları küçümserse;**] Cenab-ı Allâh, o kimseyi hakîr [**alçak**] eder.

749. Kalbinde cüzî bir kibir bulunan kimse, azap görmedikçe, cennete dâhil olamaz.

101. BAB: MÜNAFİK VE GİZLİ ŞİRK

750. Ümmetim üzerine en ziyade korktuğum şey, amel ve ibadeti olmadığı halde, mehâfil ve mecâlîste ibrâz-ı ilm u fesâhat gibi sıfat-ı nifâkı ihtiyar eden kimsenin hal ve şanıdır. **[Ümmetim için en çok korktuğum kimseler; İslami hükümlere uymadıkları halde, toplanma yerlerinde konuşan ve bilgiçlik taslayan münafık kimselerdir.]**

751. Dünyada ikiyüzlü olan hâin ve münafıklar, yevm-i kıyamette iki yüzü ateş olduğu halde gelirler.

752. Şirk-i hafî **[Gizli şirk]** nâsın medhini veya ihsânını **[insanların si-tayiş ve lütfunu]** ve yahut ta'zimini **[saygısını]** kazanmak maksadıyla amel ve ibadet etmektir. Şirk-i zâhir ise beyandan müstağnidir. **[Açık şirki ise herkes bilir.]**

753. Şirk benim ümmetimde, karanlık geceleri mermer taş üzerinde yürüyen karıncanın izinden, eserinden daha hafidir **[gizlidir]**. Bunun ednası **[en düşüğü]** cevr **[zulüm]** ile yapılan efâli **[işleri]** hoş görmek, yahut adalet dâiresinde görülen bir şeyi sevmemektir.

754. Nâsa sâlih görünmek için, Cenab-ı Hak'tan olan havf ve haşyetinin fevkinde **[üstünde]** bir haşyet **[korku]** gösterenler riyakâr ve münafıktır.

755. Dünya için ibadet eden kimse naîm-i uhreviden **[uhrevî nimetlerden]** mahrum olur. Meğerki mağfûr olsun.

756. Veyl **[Yazık]** şol bir kimseye ki, libâs-ı sûfiye **[mutasavvîf kıyafeti]** iksâ eder **[giyinir]** de kavl ve fiili birbirine muhalif olur.

757. Veyl şol kimseye ki, lisan ile Allâh'ı zikreder; kalbinden ise Cenab-ı Hakk'ın yaptığına razı olmaz.

758. Veyl şol kimseye ki, lisan ile Cenab-ı Allâh'ı çok zikreder; fiile gelince şer'in hilafını irtikab **[dinin aksini yapmak]** ile, Allâh'a âsî olur.

759. Ümmetimde yalancılar, deccaller vücuda gelir. Yalancı ve deccalden maksad-ı risâlet-penâhîleri; [Hz. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in maksadı] zâhirde nâsı irşad ve islah etmek sıfatıyla görünüp, hakikatte halkı mütâbaat-ı şerîatten [şerîata uymaktan] alıkoyanlardır.

102. BAB: CEHALETİN KÖTÜLÜĞÜ

760. Âlimin günahı birdir; câhilin ise ikidir. Zira cehilde [cahil olmak da] bir günah addolunur.

761. Ferâiz-i diniyesini [dini farzları] öğrenmeksizin ibadet edenler, deşirmen eşeği gibidir. Yani seyr u sülûk edip, Hak'â vâsıl olamaz.

103. BAB: SÖVME, KAVGA VE EZİYET ETME

762. Mümini seb ve şetm [sövme ve hakaret] etmek fîsk ve bi-gayr-ı hakkın [haksız olarak] katli ise küfre karîbdir [yakındır].

763. Bir Müslime ezâ eden, bana ezâ etmiş olur ve bana edilen ezâ ise Cenab-ı Hak'â rücû' eder [gider].

764. Her kim ki hükûmet-i islamiyenin [İslam devletinin] zîr-i cenah [kanatları altında] ve taht-ı emanetinde [güvenliğinde] bulunan bir gayr-ı Müslime ezâ ederse; ben, o kimsenin hasmıyım [düşmanıyım].

765. Müminlere teşhîr-i silah eden [silah çeken] kimse, cemaat-i müminîne iltihak etmez [katılmaz], demektir.

766. Memlukünü [Kölesini] haksız yere darb eden [döven] kimse, yevm-i kıyamette, mahbusiyetle [hapisle] ceza görür.

767. Müslimi katil, küfür gibi günah; seb ve şetm ise bâis-i fîskdır. [mümine sövmek ve hakaret ise fasıklıktır.] Kezâlik bir mümin için, üç gündün ziyade din kardeşiyile kin tutmak câiz olamaz.

768. Din kardeşini meâyibden [ayıplardan] biriyle ta'yîb eden [ayıplayan] kimse, o aybı bizzat kendisi yapmadıkça vefat etmez.

769. Müslim-i kâmil şol bir kimsedir ki, Müslümanlar onun dilinden ve elinden emin olsun.

770. Kölelerine bed **[kötü]** muamelede bulunan kimse, azapsız cennete duhûl edemez **[giremez]**.

771. Veyl şol kimseye ki, bir mümine gazap eder; Cenab-ı Hakk'ın gazabını düşünmez.

772. Aybını yüzüne söylemek üzere, kasîr **[kısa boylu]** olanlara, "Yâ kasîr!" diyerek hitap eyleme.

104. BAB: YALAN ŞAHİTLİK ETME

773. Şahid-i zûr **[yalancı şahit]** eda-yı şehadet **[şahitlik yapmak]** için, daha yerinden hareket etmezden evvel kendisini Cenab-ı Allâh azab-ı cahime müstahak eder.

774. Eda-yı şehadet için davet olunan kimse şehadetini ketm ederse **[gizler, konuşmazsa]** şahid-i zûr **[yalancı şahit]** gibi bir günah-ı kebîre irtikab etmiş **[büyük günah işlemiş]** olur.

105. BAB: ZİNA HAKKINDA

775. Bir kul zina ettikte nur-i iman kalbinden hariç olur. Bir gölge gibi üstünde bulunur. Ancak tevbe ile rücû' eder **[döner]**.

776. Zina gibi fuşşiyatın zuhûru, hareket-i arzın vukûunu mucib olur. **[yer sarsıntılarının meydana gelmesine sebep olur.]**

777. Tahkîken, zina eden kimselerin vücudu, yevm-i kıyamette ateş kesilir, fırın gibi iştiâl eder **[tutuşur, yanar]**.

778. Zinadan hazer ediniz. Zira zinada dört hal vardır: Vecihde olan nûr-i cemali **[çehrede olan güzellik nurunu,]** rızıkta olan hayır ve bereketi giderir. Cenab-ı Allâhın gazabını ve tûl-i müddet **[uzun süre]** nâr-ı cahim ile azabı intaç eder **[doğurur]**.

779. Gözlerin zinası, harama nazardır **[bakmaktır]**.

780. Lisanın zinası, câiz olmayan kelâmı söylemektir.

781. Bir kimse zina ederse, imanı ondan çıkar. Şu kadar var ki kemal-i nedâmetle [**çok pişman olarak**], hâlisân [**samimi olarak**] tevbe eder ise affolunur.

782. Bir kimse ağzını menhiyâtta [**yasaklardan**] ve fercini fuhşiyattan [**iffetini**] hifz ederse [**korursa**] cennete dâhil olur.

Yani bazı kimseler her hal ve harekâtını şer'-i şerife tevfiik etmiş [**uydurmuş**] iken, yalnız lisanını muhafaza edemediği ve yahut esir-i şehvet [**şehvetin kölesi**] olduğu görülür ki; bu gibiler işbu hadis-i şerifin hükümüyle âmil oldukları halde, dâhil-i cennet olacakları [**cennete girecekleri**] şüphesizdir.

783. Zina, fakrı tevlîd eder. [**Zina, fakirliği doğurur.**]

106. BAB: LÛT KAVMİNİN AMELİ HAKKINDA

784. Lût kavminin amelini işleyenler, yani livata edenler [**ters ilişki yapanlar**] vefat edince; Cenab-ı Allâh cesedlerini kavm-i mezkûra ilhak edip [**o kavme katıp**], onlarla haşreder.

785. Lût kavminin fiilini irtikab edenlere [**işleyenlere**], Cenab-ı Hak la'net etsin.

786. Lût kavminin ef'âl-i şenâsını irtikab edenler [**çirkin fiillerini işleyenler**] mel'undur [**lanetlenmiştir**].

107. BAB: SARHOŞLUK VEREN İÇKİLERİN YASAKLANMASI

787. Her ne olursa olsun, keşîri müskir olan şeylerin, kalîfinden de içtinab ediniz. [**Hangi içecek olursa olsun, çoğu sarhoşluk verenin azını içmekten de sakınınız.**]

788. Keşîri müskir olan [**Çoğu sarhoşluk veren**] şeylerin azından da sizi nehy ederim [**sizi sakındırırım**].

789. Şarap içen, puta ibadet eden gibidir.

790. Her sekir [**sarhoşluk**] veren, haramdır.

791. Her sekir veren, hamırdır. [**Sarhoşluk veren herşey içkidir.**]

792. Kesîri müskir olan şeyin, kalîli de haramdır. [**Çoğu sarhoş eden içkinin, azı da haramdır.**]

793. Nur-i iman, şarap içenin kalbinden çıkar.

794. Bir kimse sekir verici [**sarhoşluk veren**] bir şeyi içerse, Cenab-ı Allâh o kimsenin kırk gün namazını kabul buyurmaz.

795. Tahkîken, hamr [**içki**] deva değildir; bilâkis marazdır [**hastalıktır**].

796. Müskirâtı [**Sarhoş edici içecekleri**] içen kimsenin, Cenab-ı Allâh'ın rahmetinden mahrum olacağı; Tevrat, İncil ve Kur'an'da beyan buyurulmuştur.

797. Ümmetinden bir tâife olur ki, "hamr" [**içki**] içerler ve "hamr"ın namını tebdil edip [**ismini değiştirerek,**] istedikleri bir ismi ona takarlar.

108. BAB: BIYIKLARI KISALTMAK VE BENZER KONULAR

798. Dudaklarınız üzerine gelen bıyık kıllarını kesiniz; sakallarınızı çok kesmeyiniz, demektir.

799. Bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyade [**fazla**] kesmeyiniz ve kendinizi Yahudilere benzetecek kadar da uzatmayınız.

800. Saçlarınızı tamamıyla traş ediniz yahut tamamıyla traş etmeyiniz. Yani bir bölümünü traş edip, diğerini bırakmayınız.

801. Dudaklarınız görülecek kadar bıyığınızı kesiniz, sakalınızı terk ediniz.

802. Dudaklarınız üzerine inmiş olan bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyade kesmeyiniz. Yani Mecusilere muhalefet ediniz.

803. Bıyıklarınızı dudaklarınızla beraber edinceye kadar kesiniz.

804. Bıyığını dudakları görününceye kadar kesmeyen, bizden; yani ümmet-i kâmilemizden değildir.

805. Sakalınızı çoğaltınız, bıyıklarınızı kısaltınız.

806. Bıyık kesmek dinimizin şîârındandır [**alametlerindendir**].

807. Bıyıklarını kesmeyip, dudakları üstüne uzatan kimsenin duasını Cenab-ı Allâh kabul buyurmaz.

808. Sakalınızı uzatınız ve bıyıklarınızı kesiniz.

109. BAB: BİD'ATÇILAR HAKKINDA

809. Akâid-i fâside ashâbının [**Yanlıı inancı sahibi olanların**] ibadetini, Cenab-ı Allâh kabulden imtina' buyurmuştur. Meğerki tevbe edip, ehl-i sünnet ve cemaat itikadına rucû' etsin [**dönsün**].

810. Bid'atın cümlesi dalalettir. Meğerki ibadet nevinden olsun.

110. BAB: BAZI MECLİSLERDEN NEHİY

811. Tazyî-i evkat ve gafleti mucip olan mecâlis ve mehâfilden içtinab ediniz. [**Zamanı boıa geçirmeye ve gaflete sebep olacak toplantılardan ve yerlerden uzak durunuz.**]

812. Sû-i karînden [**kötü arkadaştan**], yani âsî ve mücrim rufekâdan hazer et [**günahkâr arkadaşlardan sakın**]. Zira senin de onlardan olduğun anlaşılır, demektir.

813. Füsekânın [**Fâsık kimselerin**] ziyafet ve davetine icabet menhiyâtandır [**yasaklanmıştır**].

111. BAB: RİYA HAKKINDA

814. "Şehvet-i hafiye" [**gizli şehvet**] den hazer ediniz [**sakınınız**]. Me-sela bir âlimin, nâsın rağbet ve ikbalini arzu edip, başına toplanmasını sev-diği gibi.

815. Halka karşı zühd ü takva ibraz [**Halka zâhid ve muttaki görün-mek**] için, libas-ı sûfiye [**mutasavvıf kıyafeti;**] ve yahut mütemevvil [**varlıklı**] görünmek üzere elbise-i fâhire [**pahalı kıyafet**] iksasıyla [**giy-mekle**] hâsil olacak şöhetlerden hazer ediniz [**sakınınız**].

816. Tahkiken, Cenab-ı Allâh riyakârların, bi-lâ-azap cennete duhûlünü [**azap çekmeden cennete girmelerini**] haram buyurmuştur.

817. Şehvet-i hafiye ile riya; şirk-i aşgardır [**küçük şirktir**]. Riya, nâsa göstermek üzere yapılan ibadete; şehvet-i hafiye ise, nâsın hüsn-i zannını kazanmak maksadıyla; taklil-i taâm [**az yemek**], terk-i kelam [**az konuş-mak**] gibi şeylere ittâk olunur [**denir**].

818. Bir kimse nâsa göstermek maksadıyla amel ve ibadette bulunursa; tahkiken, merâhim-i celile-i ilâhiyeden [**Allah'ın yüce rahmetinden**] mahrum olur.

819. Nâsın ziyade müstehıkk-ı azab olanları [**İnsanların en çok azabı hak edenleri,**] şol bir kimsedir ki, kendini âleme iyi gösterir; halbuki ha-kikatte hayırdan behresizdir [**nasibi yoktur**].

112. BAB: ÇEŞİTLİ HADİSLER

820. Cenab-ı Allâh din-i islamı, bir racul-i fâcir [**açıktan günah işleyen bir kimse**] ile de te'yîd eder [**destekler**]. Racul-i fâcir [**açıktan günah işleyen kimse**], ilmiyle âmil olmayan âlime de şâmildir. [**İlmiyle amel etmeyen alimi de içine alır. Yani o da facirlerden olur.**]

821. Muamelât-ı dünyeviyeyi [**Dünya işlerini**] tamamıyla öğrenip de, umûr-i âhirete câhil kalanlara [**Dini hükümleri öğrenmeyenlere**] Cenab-ı Hak buğz eder.

822. Tahkîken, şeytan musallî olan **[namaz kılan]** kimselerin kendine ibadet etmesini beklemez. Lakin o gibiler arasına buğz ve adâvet **[kin ve düşmanlık]** gibi mesâvî ilkâsı **[kötülükleri fısıldamak]** için son derecelerde çalışır.

823. Tahkîken, sabah namazıyla tulû-i şems **[güneşin doğuşu]** beyinde **[arasında]** olan taksîm-i erzak **[rızkın paylaşılması]** zamanını uygunda geçirmek, rızkın bir kısmına mâni olur.

824. Tahkîken, Gayet fesahatle vâki' olan nasâih ve mevâizdeki te'sirât-ı azîmeye "sihir" denilse sezâ. **[Güzel bir ifadeyle söylenen nasihat ve vaazların, bunları dinleyenlerde meydan getirdiği büyük etkilere "sihir" denilse layıktır.]** Ve Cenab-ı Allâh ve Rasulullah'ın hamd ü senasında ve menâkıb-ı evliyada ve guzâtı teşcî' **[gâzileri cesaretlendirmek]** ve ümmeti hayır ve hasenâta teşvîk yolunda, kemal-i belağatla inşad olunun **[okunan]** eşâr-ı müessireye **[tesirli şiirlere]** ayn-ı hikmet **[hikmetli sözler]** söylenilse be-câdır **[yerindedir,]** demektir.

825. Tahkîken, vahiy nâzil olmayan mesâilde **[meselelerde]** ben de sizler gibiyim.

826. Tahkîken, ben latife ve mizah ederim. Lakin hakkın gaynısını da söylemem. Mesela sinn-i şeyhûhete vâsil olmuş **[ihtiyarlık çağına gelmiş]** bir hatuna : "İhtiyar kadın cennete dâhil olamaz." Yolunda vâki olan iltifat ve latife-i risalet-penâhîleri **[Hz. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in latifeleri]** gibi ki; bundan maksad-ı âlîleri, Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla cennete dâhil olacak zevâtın **[cennete girecek zatların]**, umumiyetle genç olacağına işaret buyurmaktır.

827. Ervâh mütenevvi' ve muhtelif. Evsâf ve ahlakı muvâfık olanlar, dünyada yekdiğeriyle ülfet ve istînâs ederler; muvafık olmayanlar sevişmezler, demektir. **[Ruhlar çeşit çeşittir. Ahlakı ve mizaçları uyuşanlar, dünyada birbirlerine ısınır ve severler; mizaçları uyuşmayanlar ise uzlaşamazlar.]**

828. Hayır ve bereket; cihad gibi mekâsîd-ı mebrûre **[güzel maksadlar]** üzerine beslenen at ve kısrakların nâsiyesindedir **[alınlarında, perçemindedir].**

829. Erbâb-ı ma'siyete buğz ile Cenab-ı Hakk'a takarrüb ediniz. **[Allah'ın emirlerine karşı gelenlere öfke duyarak Allâh'a yakınlaşınız.]**

830. Üç fırka yevm-i hisabda **[hesap gününde]** helak olur. Birincisi, ihsân ve in'âmı Allâh için olmayan eshiyâ **[cömertler]**. İkincisi, mahza **[sadece]** din uğrunda muharebeye gitmeyen şüc'ân **[kahramanlar]**. Üçüncüsü, ilmiyle âmil olmayan ulemâdır **[ilmiyle amel etmeyen âlimlerdir].**

831. Ricâlin hüsn-i cemali; lisanındaki fesâhat ve belağattır. **[Erkeklerin güzelliği, düzgün ve edebî konuşmalarındadır.]**

832. Nâsın medh u senasıyla mesrûr ve müftehir olmak **[İnsanların övmesine sevinmek ve iftihar etmek;]** insanı kendi aybını görmekten kör ve işitmekten sağır eder.

833. Senin bir şeye ve yahut bir şahsa muhabbetin; onun meâyib ve kabâyihinden **[ayıp ve kusurlarını]** seni görmez ve işitmez eder.

834. Din ile akıl birdir. Aklı olmayanın dini de yok, demektir.

Yani din, akıl nisbetinde olur ki; erbâb-ı ukûl **[akıllı kişiler,]** dâima rızau'llahı istihsal **[Allah'ın rızasını kazanma]** yolunda kimseyi incitme-yerek; kulûb-i nâsı tatyîb ve taitife **[insanların gönlünü hoş etmeye]** sa'y ve ihtimam **[gayret ve özen]** ile dinlerini takviye ederler.

835. Deccalin sol gözü yoktur. Vücudu gayet tüylüdür. "Cennet" ve "cehennem" namıyla, nezdinde iki mevki vardır. Lakin hakikatte, cehennem gösterdiği mevki, cennet ve cennet gösterdiği mevki ise, cehennemdir.

836. Etfâl-i müslimîn **[Müslümanların çocukları,]** cennette İbrahim aleyhisselam hazretleri'nin taht-ı tekeffül ve terbiyelerinde **[bakım ve eğitiminde]** bulunurlar.

837. Gençlik, cünûndan bir şubedir. **[Gençlik çağı bir çeşit deliliktir.]**

Bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki, gençlerin kendi akıllarına itimadları câiz olmayıp; belki dâima ehl-i fazl ve erbâb-ı kemale **[erdemli, tecrübeli kişilere]** müracaat eylemeleri ehem ve eizemdir **[çok önemli ve gereklidir]**.

838. İhtiyarların kalbi iki şeyin muhabbetinde gençtir. Birisi, çok yaşamak diğeri para toplamak.

839. Fakr ve ihtiyaç; kısmet-i ilâhiyeye itiraz ve adem-i rızayı intaç edince küfre karîb olur. **[Fakirlik ve mahrumiyet; Allâh'ın taksimine itiraz etmek gibi büyük bir günaha sebep olabileceğinden neredeyse "küfür" gibidir.]**

840. İnsandan başka bir şey yoktur ki, bir'i kendi cinsinden bin'e değsin **[bin taneden hayırlı olsun]**.

841. Kendilerini ehl-i küfre benzetenler bizden değillerdir.

842. Veyl **[yazıklar]** şol bir âlimedir ki, muhtaç olan bir câhile, ferâiz-i diniyeyi ta'lim etmez **[dini farzları öğretmez]**. Kezâlik cehennem şol bir câhil içindir ki, ferâiz-i diniyesini ulemadan **[dini farzlarını âlimlerden]** öğrenmeye sa'y **[çalışma]** ve gayret eylemez.

843. Mecnûn **[deli]** ancak şol bir kimsedir ki, tevbe ve nedâmet **[pişmanlık]** etmeyip, ma'siyetinde **[günahında]** devam eder.

844. Çocuk bulunmayan bir hânede bereket yoktur.

845. Dünyanın izzeti, gına ve servetle; âhiretin saadeti ise, takva ve tâatledir.

846. Müşrikînin sinn-i bulûğa ermeyen **[bulûğ yaşına gelmemiş]** çocukları, ehl-i cennete hizmetçi olurlar.

847. Evlat kokusu cennet kokusundandır. Bu kokunun, hafide **[torunlara]** de şumûlü olduğu **[kapsadığı;]** bence meşhûd **[şahit olunmuş]** ve muhakkaktır.

848. Şiir kelamdır. Şer'a muvafık **[Şeriata uygun]** ve hakka müşevvik **[hakkı teşvik edici]** olanları güzel ve bunun hilâfında **[aksinde]** bulunanları çirkindir.

849. İnsan bir şeyi severse dâima onu yâd eder **[anar]**. Yani bir insan, Cenab-ı Hakk'ı çok zikretmezse iddia-yı muhabette kâzibdir **[sevgi iddiasında yalancıdır]**.

850. Benim rayihamı **[kokumu]** almak arzu edenler, kırmızı gül koklasınlar.

851. Bir kimse aşka dûçar olur **[tutulur]** da, iffetine hâlel **[leke]** getirmezse vefat ederken, şüheda **[şehidler]** zümresine lâhık olur **[katılır]**.

852. İlim ve irfan sahibi olduğunu iddia eden, câhildir.

853. Bir kimse, Cenab-ı Hakk'ın gazabından emin olarak, her halde cennete gideceğini iddia ederse; o kimse, cehennemdedir.

854. Akılsız, yani diyanetsiz kadınların sütünü çocuklarınıza vermeyiniz. Zira te'sir eder.

855. Hazer **[sakinme, tedbir]** kaderden kurtulmaya medar **[çare]** olamaz. Lâkin bu kaderden maksat dua ve tasadduk gibi hiçbir şeye muallak **[bağlı]** olmayan bir kaderdir.

113. BAB: NİKÂH HAKKINDA

856. Teehhül ediniz **[Âile kurunuz;]** çok olunuz. Zira ben sizin kesretinizle **[sayınızın çokluğuyla]** ümem-i sâlîfe **[geçmiş ümmetler]** üzerine iftihar ederim.

857. Nikâhın hayırlısı, gerek mehir ve gerekse kabul ve muvâfakat cihetlerinden olsun; kolaylıkla husûle **[meydana]** gelenidir.

858. Gûnahtan pâk olarak, Cenab-ı Hakk'a mülâkî olmasını [**kavuşmasını**] murad eden kimse; tehhül etmelidir [**evlenmelidir**] demektir.

859. Nisâ tezevvüç ediniz. [**Kadınlarla izdivaç ediniz.**] Zira onlar mal ve rızıkla gelirler.

Yani iâşelerinden [**geçimlerinden**] korkup, teksîr-i nufûs-i İslam [**Müslümanların nüfusunu arttırmak**] için meşrû ve mesnûn [**sünnet**] olan emr-i nikâhı terk etmeyiniz.

860. Mehrinin killeti ve mukaddimât-ı nikâhının teshîl ve teysîri; kadınların meymenetine delalet eder. [**Mehrinin az olması ve nikâh hazırlıklarının basit ve kolaylığı; gelinin uğurlu olduğunu gösterir.**]

861. Her kimse ki, kerîmesini [**kızını**] bir fâsika tezvîc ederse [**nikâhlarsa;**] kat'-ı rahim etmiş [**yakınlık bağıını koparmış**] olur.

862. Nikâh benim sünnetimdir. Sünnetimle âmil olmayan [**amel etmeyen**] kimse, ümmet-i kâmilemden değildir.

863. Cenab-ı Allâh, bana dünyanızdan nisâ ile itriyatı [**kadınlar ve güzel kokuyu**] sevdirdi. Mahzûziyet-i kesîrem [**En çok haz aldığım**] ise, münâcât-ı Hâlık'tan [**Allah'la münâcâttan**] ibaret olan salât [**namaz**] ile husule geldi.

114. BAB: KADINLARIN HAKLARI

864. Cenab-ı Allâh, şer'an câiz olan şeyler miyanında [**arasında,**] talakı [**boşamayı**] sevmez.

865. Râyiha-i tayyibesini [**Güzel kokusunu**] nâsa [**insanlara**] duyurmak üzere isti'mal-i itriyat eden [**koku süren**] kadınlar zâniye [**zinakâr**] hükümdededir.

866. Kadın beş vakit namazını kılar ve Ramazan orucunu tutar, fercini hıfz [**iffetini korur**] ve zevcine itaat ederse, muazzep olmaksızın cennete dâhil olur.

867. Cennete muttali oldum, ehlinin ekserisini [**çoğunu**] dünyada fakir olan kimselerden buldum. Nâr-ı cahîme de kesb-i vukûf eyledim [**cehennem ateşine de vakıf oldum**], ehlinin ekserisini kadınlardan gördüm.

868. Hangi kadın ki zevcini gazaplandırır; Cenab-ı Allâh'ın la'netine müstahak olsun.

869. Zevci kendisinden razı olduğu halde bir kadın vefat ederse, cennete dâhil olur. Bu hadis-i şerifteki beşaret [**müjde,**] günah-ı kebirden masûn olan [**büyük günahlardan sakınan**] hanımlara âid olduğu âşikardır.

115. BAB: HAYIRLI MAL HAKKINDA

870. Takva ve tâat için; mal ve servet müminlere ne güzel bir muîndir [**yardımcıdır**].

871. Bir senelik teayyüşüne [**geçimine**] medar olan [**karşılık gelen**] kût [**erzak,**] insanın diyânetine ne güzel bir muîndir [**yardımcıdır**].

872. Racul-i sâlih [**salih adam**] için, mal-ı helâl ne güzeldir. [**Salih bir adam için, helâl kazanılmış mal ne güzeldir.**]

116. BAB: DİN KARDEŞLERİ VE ARALARINDAKİ SEVGİ

873. Sulehâdan [**Sâlihlerden**] birçok ihvân [**kardeş**] edininiz. Zira sulehâdan her fert şefaât için kıyamette me'zundur [**izinlidir**].

874. Cenab-ı Allâh'a imandan sonra efdal-i a'mâl [**en hayırlı amel,**] suleha [**salihler**] ile muhabbet ve meveddet [**sevgi**] eylemektir.

875. Efdal-i a'mâl [**En üstün amel**] Allâh için sulehâyı [**salihleri**] sevmek, Allâh için fusekaya [**fâsıklara**] buğz eylemektir.

876. Aklın başı, ba'de'l-iman [**imandan sonra**] kavlen ve fiilen nâs [**insanlar**] ile muhabbet ve meveddeti husule [**sevgiyi meydana**] getirmektedir.

877. Şeytan bir veya iki mümine tasalluta ikdam eder [**sataşmaya kalkışır;**] lakin üç olunca, me'yûs [**ümitsiz**] olur. Yani İnsan namaz için olsun,

zikir için olsun dâima cemaatten ayrılmamalıdır. Bir sefer **[yolculuk]** bile murad olunduk da kezâlik sulehadan müteaddid refik **[sâlih yol arkadaşları]** aramalıdır.

878. Her şey için bir anahtar vardır. Cennetin anahtarı ise fukara ve mesâkîni **[fakir ve düşkünleri]** sevmektir.

879. Bir kimse hub ve buğzunu **[sevgi ve nefretini]** men' ve atâsını **[men etmeyi ve ihsanını;]** hâlisân Cenab-ı Allâh rızası için ederse; tahkîken imanını kâmil etmiş olur.

880. Mümin mümin için duvar gibidir. Birbirinden kuvvet alır.

Filhakîka **[hakikaten]** ne büyük hikmettir ki, müminler kemal-i ihlas ve muhabbetle yekdiğerine rabt-ı kalp edince **[kalbini bağlayınca];** maddî olsun, manevî bulunsun zuhûr ve sudûru me'mul ve melhûz **[meydana gelmesi düşünülen ve muhtemel]** olan mekâyid u mefâsid-i a'dâdan **[düşmanların fesat ve tuzaklarından]** masûn ve mahfûz olur **[korunmuş olurlar].**

881. Hasbeten-lillah **[Sadece Allâh rızası için]** yekdiğerine muhabbet eden müminler, etrâf-ı arş-ı azîmde **[Arşın etrafında]** yakuttan musanna' **[yakutla süslenmiş]** kürsüler üzerinde otururlar.

882. İnsan sevdiğiyle haşr olunur.

883. Yalnız bulunmak, kötü refiklerle **[arkadaşlarla]** bulunmaktan ve sulehâ ile refâkat **[arkadaşlık]**, yalnızlıktan hayırlıdır.

884. Mümin-i kâmilden başka kimseyle musâhabe **[dostluk]** etme.

885. Nefsin için sevdiğin hayrı, nâs için dahi sev; o halde Müslim-i kâmil olursun.

886. Fukara ve mesâkîni **[Yoksul ve düşkünleri]** seviniz ve onların mecâlisinde **[meclislerinde]** oturunuz.

887. Tahkîken, uhuvvetin muhafazasıyla, muhabbet-i kadîmeye müdâ-
vemet olunmasını Cenab-ı Allâh sever. [**Cenab-ı Allâh, din kardeşli-
ğini korumayı ve kardeşler arasında sevginin devam etmesini
sever.**]

888. Tahkîken, Cenab-ı Allâh için birbirini sevenler, yevm-i kıyamette
arşullahın gölgesinde kemal-i âsâyiş ve istirahatle mahfûz olurlar. [**Arşın
gölgesinde emniyet ve huzur içinde istirahat ederler.**]

889. Allah için sulehâyı [**sâlihleri**] sevmek; Allâh için fusekaya [**fâsık-
lara**] buğz eylemek farzdır.

890. Sâlih ihvâna mâlik [**Sâlih kardeşlere sahip**] olmak; insanın saadet
ve selametindedir.

891. Cenab-ı Hak herkesi, sevdiği tâife ile haşr eder.

892. Bir insan bir tâifeyi yaptıkları amel sebebiyle severse, yevm-i kıya-
mette, onlarla haşr olunur.

893. Sıdk ve salah ile mevsûf [**dürüstlük ve iyilikle tanınmış**] olanlar-
dan ahhâbı çoğaltınız. Zira onlar şefaata ederler.

117. BAB: HEDİYE, SADAKA VE HÂCET İSTEMEK

894. Talep ve tese'ül [**dilencilik**] etmeksizin, emvâl-i selâtinden [**sultan-
ların malından**] Cenab-ı Allâh, sana bir şey ihsan ederse; onu alıp ye-
meli ve kendine mal etmelisin.

895. İ'tâ ve in'âm ederken [**Hediye veya sadaka verirken,**] yüzünde
Âsar-ı lütuf ve şefkat numûdâr olan [**lütuf ve şefkat eserleri ortaya
çıkan, görünen**] zevât-ı kiramda hayrınızı arayınız.

896. Bi-lâ-tese'ul, mal-ı helâlden sana bir şey i'tâ olundukta; bi't-tenavül,
fazlasını tasadduk et. [**İstemediğin halde, helâl maldan sana veril-
diği zaman; onu kabul et ve ondan daha fazlasını sen de tasad-
duk et.**]

897. Muhtaç olduğunuz şeyleri izzet-i nefis ile **[onurunuzu kırmadan]** isteyiniz. Zira umûrun kâffesi **[bütün işler,]** mukadderat-ı ilâhiye **[ilâhi takdir ve taksîm]** ile cereyan eder.

898. Yekdiğerinize **[birbirinize]** hediye veriniz; beyninizde **[aranızda]** muhabbet vücuda getiriniz.

899. Yekdiğerinizle teâtî-i taâm ediniz. Zira tevsi⁴-i rızka medar olur. **[Birbirinize yemek ikram ediniz. Bu durum rızkın bereketine sebep olur.]**

900. Mal-ı dünyadan, her kime istemeksizin, bir şey verilirse; onu kabul etmeli.

901. Hediyeleşiniz; bu suretle beyninizdeki **[aranızdaki]** muhabbeti teksîr ve tezyîd etmiş **[çoğaltmış, arttırmış]** olursunuz.

902. Yekdiğerinize **[birbirinize]** hediye veriniz. Zira hediye kalpteki muhabbeti tezyid eder **[çoğaltır].**

118. BAB: TİCARET, KAZANÇ VE MESLEK HAKKINDA

903. İnsanın kazandığı şeylerin efdali **[en üstünü;]** yetiştirdiği evladı ve hiyanetsiz olan mübâyaâttır **[ticaretidir].**

904. Te'min-i maişet için **[Geçimini sağlamak için]** çalışan hırfet **[meslek]** ve sanat sahiplerini Cenab-ı Hak sever.

905. Sâdık ve emîn olan tacir; yevm-i kıyamette enbiya ve siddîkîn ve şüheda ile haşr olunur.

906. Sıdk ile mevsuf olan **[dürüstlük sıfatını taşıyan]** tacir, yevm-i kıyamette **[kıyamet gününde]** arşullah sâyesinde **[arşın gölgesinde]** haretten mahfuz olur **[sıcaktan korunmuş olur].**

907. Korkak tacir, ticarettten mahrum ve cesur ise bilakis merzuk **[rızkını kazanmış]** olur.

908. Vatanına hizmet ve kendisine ticaret maksadıyla, diyar-ı âherden erzak celb edenler [**başka bir şehirden yiyecek getirenler**] merzuk ve yüksek fiatla satmak garazıyla [**gayesiyle**] erzakı haps eden [**yiyecekleri depolayan**] muhtekirler [**karaborsacılar**] mel'undur.

909. Helâl lokma aramak ve onunla karnını doyurmak cihad gibi mucib-i ecirdir [**sevabı gerektirir**].

910. Bir ağacın yenilen meyvesi o ağacı diken için sadaka olur, demektir.

119. BAB: YİYECEK VE İÇECEKLER HAKKINDA

911. El ve ağız yakacak kadar sıcak olan taamdan [**yiyecekten,**] vücut müstefid olamayacağı [**faydalanamayacağı**] cihetle, derece-i i'tidali [**normal sıcaklığı**] buluncaya kadar soğutunuz.

912. Su içerken nefes almak icab ederse, bardağı ağzından ayır; sonra nefes al.

913. Taama müctemian [**Sofraya topluca**] oturunuz ve besmele-i şerife ile bed' ediniz [**başlayınız**]; o taam sizin için, bi'l-vucûh mübarek ve müteyemmin olur [**her bakımdan bereketli ve uğurlu olur**].

914. Cenab-ı Allâh kullarının me'külât ve meşrûbâtında [**yiyecek ve içeceklerinde**] (ve belki melbûsâtında [**giyeceklerinde**] bile) âsâr-ı nimetini [**vermiş olduğu nimetinin izlerini**] görmeyi sever.

915. Tahkîken, bereket Cenab-ı Allâh tarafından taâmın vasatına nâzil olur [**bereket yemeğin ortasına iner**]. Binaenaleyh yemeğin sonuna kadar, taâmı [**yemeği**] kenardan yiyiniz, ortasından yemeyiniz.

916. Dünya ve âhiret taâmının e'az ve elezzi lahmdir. [**Et, hem dünya hem de âhiret yiyeceklerinin en aziz ve lezîz olanıdır.**]

917. Taâmın [**yemeklerin**] fenası bir velîme taâmıdır [**düğün yemeğidir**] ki; ona tok ve ağniya [**zenginler**] davet olunup; aç ve muhtaç olan fukara [**fakirler**] ondan mahrum edilir.

918. Taâmı müctemian yiyiniz, infirad etmeyiniz. [**Sofraya toplu olarak oturunuz, yalnız yemeyiniz.**] Zira bereket cemaattedir.

919. Sol el ile yemek yemeyiniz. Zira şeytan sol eliyle yer.

920. Bir insan Allâh için az yerse, kalbi nur ile memlû' olur [**dolar**].

921. Tahkîken, doyduktan sonra yemek yenilmesine Cenab-ı Allâh buğz eder.

922. Lokma-i haramdan neşv u nema bulan vücud-i insana, nâr-ı cahîm evlâdır. [**Haram lokmayla beslenen insan vücuduna cehennem ateşi daha iyidir.**]

923. Bir günde iki defa yemek israftır.

924. Zeytinyağını yeyiniz ve hastalarınıza sürünüz. Tahkîken o mübarektir.

925. Çok yiyip içen kimsenin kalbi kâsî [**katı**] olur, yani zikir edemez.

926. Hil ve hürmeti, dâ'î-i şüphe olan nesneyi terk [**Helâl ve haramlığı şüpheli olan şeyleri terk ederek;**] ve helâl olduğu muhakkak [**kesin**] bulunan şeyleri kabul et.

Bu hadis-i şerif, insan, bâtnı [**içini**] haramdan tevakki etmek [**sakınmak**] için kemal-i ihtiyat üzere [**ihtiyatlı, temkinli**] bulunmasının lüzumu hakkında îrâd buyurulmuş [**söylenmiş**] ise de; ef'âl ve akvâl ve sâir muamelelerine [**fiil, söz ve diğer davranışlarında**] dahi tatbîk için bir kâide-i külliye [**genel bir kural**] tarzında bulunmuştur.

927. Kıyâmen ekl u şurb menhîdir. [**Ayakta yemek ve içmek yasaktır.**]

120. BAB: YÜZÜK TAKMAK

928. Kaşı akîk taşından olan hâtemi isti'mal ediniz [**yüzüğü takınız**]. Zira gamm-ı fakr ifnâ eder, demektir. [**Akîk taşından kaşı olan yüzük takınız; zira bu, fakirlik üzüntüsünü yok eder.**]

929. Kaşı zeberced taşından olan hâtemi isti'mal ediniz; tahkîken usursüz bir yüsrüdür. **[Kaşı zeberced taşından olan yüzük takınız; zira bu kendisinde hiç zorluk olmayan bir kolaylıktır.]**

930. Kaşı zümrütten olan hâtem **[yüzük]** isti'mal ediniz **[takınınız]**. Zira fakrı izale eder **[yoksulluğu giderir]**.

931. Yakut-i asfardan **[Sarı yakutdan]** hâtem isti'mal eden **[takıman]** kimse fakir olmaz.

121. BAB: TOKALAŞMA VE ÖPME HAKKINDA

932. Din kardeşinin elini öpmek musâfahadır.

Öyle olunca (tesâfehû...) ilâ-âhirihi hadis-i şerifi mucibince; el öpmek sünnet-i seniyyeden olur.

122. BAB: SİLA-İ RAHİM

933. Sıla-i rahim, ömrü tezyîd **[arttırır;]** ve sadaka-i hafîye **[gizli verilen sadaka]** Cenab-ı Hakk'ın gazabını itfâ eder **[söndürür]**.

934. Sıla-i rahmi kat' eden **[kesen]** kimsenin nasibini, Cenab-ı Allâh cennetten keser.

935. Sıla-i rahmi kat' ve ebeveyne isyan; günah-ı kebâirdendir. **[Akrabalık bağını kesmek ve ebeveyne karşı gelmek; büyük günahdır.]**

123. BAB: ARABULUCULUK VE FİTNEİNİN KÖTÜLÜĞÜ

936. İki zat beynindeki adâveti **[İki kişi arasındaki düşmanlığı]** izale ve ıslah; efdal-i sadakâtandır **[en efdal bir sadakadır]**.

937. Fitne haddizatında uykudadır. Cenab-ı Allâh onu uyandıranlara la'net etsin.

938. Nâsın beynini **[İnsanların arasını]** ıslah et, velev ki yalan bir sözü irtikab ile olsun. **[Yalan söylemek zorunda kalsan bile, insanların arasını düzeltmeye çalış.]**

124. BAB: CUMANIN FAZİLETİ

939. Cuma gününe musâdif hasenâtın ecri muzaaftır. [**Cuma gününde yapılan iyiliklerin mükâfatı kat kat verilir.**]

940. Bi-lâ-özür [**Mazeretsiz olarak**] üç Cuma namazını terk edenler, mü-nafikîn güruhundan [**münafıklar topluluğu arasına**] yazılırlar.

941. Cuma günü vefat eden mümin, azab-ı kabirden hıfz buyurulur [**mu-hafaza olunur**].

125. BAB: İMAM VE MÜEZZİN HAKKINDA

942. İmam ve müezzin için hâsil olan ecir, cemaatin umûmuna verilen ecrin bir mislidir.

943. Cenab-ı Allâh'ın in'âm ve ihsanını [**kıyamet günü**] herkesten ziyade bekleyen, fi-sebilillah ezan okuyanlardır, demektir.

126. BAB: KELİME-İ ŞEHÂDET HAKKINDA

944. Her kim Cenab-ı Hakk'ın birliğine şehadet ederse, cennete dâhil olur. (Velev ki günahı nisbetinde bir zaman muazzep olsun.)

945. Her kim ki Cenab-ı Hakk'ın vahdâniyetini ve Muhammed el-Mustafa aleyhi ekmelü't-tehâyâ Efendimiz'in Rasulullah olduğunu, kemal-i hulûs ile [**samimi olarak**] tasdik ederse, onun üzerine azab-ı ebedî haram olur.

946. Bir kimse hulûs-i kalple [**halis bir kalple**] kelime-i tevhidi söylerse, cennete dâhil olur. Yani günahı nisbetinde muazzep olsa bile nihayet affolunur.

947. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ [**Lâ ilâhe illallah**] kelime-i tayyibesıyla, hatm-i hayat eden [**son nefesini veren**] mümin cennete dâhil olur.

127. BAB: PEYGAMBERLER HAKKINDA

948. Nâs [**insanlar**] içinde ziyade mihnet [**sıkıntı**] ve meşakkatler, imtihan olunan enbiya-ı izâm; ikinci derecede evliya-ı kiram ve üçüncü dere-

cede onlara müşâbih [**benzer**] zevât-ı zevi'l-ihtramdır [**hürmete değer büyük kişilerdir**].

949. Enbiyanın gözleri uyur, kalpleri uyumaz. Yani dâima Cenab-ı Hakk'ı zikreder.

128. BAB: HZ. PEYGAMBER'E SALÂT VE SELÂM GETİRMEYEN HAKKINDA

950. Tahkîken, Nâsın en ziyade bahîli [**İnsanların en cimrisi,**] ismimi işitip de bana salât u selam göndermeyen kimsedir.

951. Bir kimse ismimi işitir de, salât u selam getirmezse; bana cefa etmiş olur.

952. Bir kimse indinde [**yanında**] ismim zikrolur da, bana salât u selâm göndermezse; o kimse şakîdir [**bedbahttır**].

953. Bana salavat vermeyi unutan kimse, cennetin yolunu şaşırır.

129. BAB: SELÂM VERMEK VE SELÂMI TERKETMEK

954. Tahkîken, nâsın [**insanların**] ziyade bahîl [**cimri**] olanı, mülâkî olduğu [**karşılaştığı**] din kardeşlerine selam vermeyen kimsedir.

955. A'maya [**köre**] selâm vermemek hıyanettir.

956. Selâm vermek sünnet ve red etmek [**karşılık vermek**] yani "ve aleykumu's-selam" demek farzdır.

957. Müminlere selam vermek ve umûr-i hayriyeye [**hayırlı işlere**] dair güzel söz söylemek; Cenab-ı Hakk'ın af ve mağfiretini mucib olan [**gerek-tirecek**] şeylerdendir.

130. BAB: ÇOK KONUŞMAK VE GÜLMEK

958. Bir kimse gülererek, günah işlerse; ağlayarak, cehenneme dâhil olur.
959. Çok söyleyenlerin hatası çok olur. Hatası çok olanların ise günahları çok olur. Günahı çok olanlara da yevm-i kıyamette layık olan azaptır.
960. Kahkaha ile gülmek şeytandan ve gültümsemek Rahman'dandır.
961. Çok gülmek kalbi öldürür. Yani zikirten gafil eder ve mucib-i fakr olur [**fakirliği gerektirir**].

131. BAB: KABİR ZİYARETİ VE ÖLÜMÜ HATIRLAMAK

962. Bir kimse ebeveyninin ve yahut onlardan birisinin, Cuma günü kabirini ziyaretle, yâsin-i şerif okusa günah-ı sağâiri mağfur olur [**küçük günahları affolur**].
963. Kabirleri ziyaret ediniz; zira âhireti hatırıza getirir.
964. Hastaları iyâdet [**ziyaret**] ve cenazeleri teşyî' ediniz [**uğurlayınız**]. Zira bunlar âhireti hatırıza getirirler. Kale aleyhisselam (eksirû zikre'î-mevt...) [**Hz. Peygamber şöyle buyurdu: Ölümü çok hatırlayınız.**]
965. Mevti [**Ölümü**] çokça tezekkür ve tefekkür edenleri [**hatırlayarak, düşünenleri**] Cenab-ı Allâh sever.

132. BAB: KIYAMET SAATİ HAKKINDA

966. Yeryüzünde "Allah, Allâh" zikri münkatı olmadıkça [**kesilmedikçe**] kıyamet zamanı gelmez.
967. Beytullah'ı tavaf etmek terk olunmadıkça kıyamet kaim olmaz [**kopmaz**].
968. Kur'an ile Hacer-i Esved yeryüzünden kalkmadıkça kıyamet kaim olmaz [**kopmaz**].

969. Âhir zamanda bir takım âbid zuhûr eder ki [**ortaya çıkar ki**], ferâiz-i diniyesini [**dini farzlarını**] olsun öğrenmemiştir. Kezâlik [**aynı şekilde**] bazı kurrâya tesadûf olunur ki fisk ile âlûdedir. [**Bazı Kur'an hâfızları da günahlara bulaşmışlardır.**]

133. BAB: SU VERMEK

970. Sadakanın efdali muhtaç olanlara su içirmektir.

971. Hiçbir sadaka yoktur ki, su içirmek gibi bir ecri-azîmi müstelzim olsun [**büyük mükâfatı gerektirsin**].

972. Susuz kalan bir şahsı su ile doyuran kimse için, cennet kapısı güşad olunur [**açılır**].

973. Susuz bir mümini sakyeden [**su içiren**] kimseye; Cenab-ı Allâh cennet şarabından ihsan eder.

134. BAB: RÜYA VE MÜJDELER

974. Tahkîken risalet ve nübüvvet [**peygamberlik**] münkatı' oldu [**kesildi**]. Benden sonra dünyaya resul ve nebi gelmez. Ancak mümin-i kâmilin, âlem-i manada [**mana âleminde**] gördüğü mübeşşirât [**müjdeler**]; yani rü'ya-yı sâliha [**sâlih rüyalar**] münkatı' olmaz. Bunu ecza-yı nübüvvetten bir cüz [**Bu rüyaları peygamberliğin kısımlarından biri**] makamında kabul ve telakki ediniz [**alınız**].

975. Benden sonra nübüvvet kalmaz. Lâkin rü'ya-yı sâliha bâkidir.

976. Rü'ya-yı sâliha, nübüvvetin kırk altı cüzünün birisidir.

Zira aleyhissalatu vesselam Efendimiz müddet-i nübüvveti [**peygamberlik süresi**] olan yirmiüç sene zarfında, o evâmîr-i ilâhiyeyi [**ilahi emirleri**] altı mâh [**ay**] rüya ile ahz u telakki buyurmuştur [**vahyi almıştır**]. Altı mâh ise, yirmi üç senenin kırk altı cüzünden bir cüzdür.

977. Âlem-i manada [**Rüyada**] beni gören, hakikatte beni görmüştür. Zira şeytan bana temessül edemez [**benim suretime giremez**].

978. Rü'ya-yı sâliha mümin için beşarettir. [**Sâlih rüyalar mümin için müjdedir.**]

979. Rüyada süt içmek, kemal-i imana işarettir.

980. Rüyayı ulema ve sulehanın [**âlim ve sâlih olanlardan**] gayrı bir kimseye tabir ettirme.

135. BAB: GÖZ DEĞMESİ (NAZAR)

981. İsalet-i ayndan [**Göz değmesinden**] muhafazanız için Cenab-ı Allâh'a sığınınız. Zira isabet-i ayn [**nazar**] vardır.

982. Gözden [**Nazardan**] ve nefesten Cenab-ı Hakk'a sığınınız.

983. İsalet-i ayn [**Nazar**] hakıdır. İnsanı kabre; deveyi kazana idhal eder [**sokar**].

984. İsalet-i ayn [**göz değmesi**] hakıdır. Dağı yerinden oynatır.

136. BAB: SURETLER VE SURET YAPAN HAKKINDA

985. Tahkiken, yevm-i kıyamette eşedd-i azab ile muazzep olan, bir hayvanın resmini çıkararak kimsedir. [**Gerçekten kıyamet günü en şiddetli azaba uğrayacak kimse, bir canlının resmini yapandır.**]

986. Tahkiken içinde hayvan resmi bulunan bir hâneye melâike-i rahmet girmez.

987. Cenab-ı Allâh o kimseleri helak etsin ki, halkına kâdir olamadıkları zî-ruhu tasvîr ederler. [**Yaratmaya güçleri yetmediği ruh sahibi canlıların suretini yaparlar.**]

988. Zî-ruh [**Ruh sahibi, canlı**] olanların resmini çıkararak kimse mel'un'dur [**lanetlenmiştir**].

989. İçinde kelp [**köpek**] veya heykel mevcut olan hâneye melâike-i rahmet dâhil olmaz.

137. BAB: TEDAVİ OLMAK HAKKINDA

990. Cenab-ı Hak derdi de devayı da nâzil ettiği [**indirdiği**] gibi, her derd için bir deva halk buyurmuştur. Binaenaleyh tedaviye devam ediniz, fakat haramla tedavi etmeyiniz.

991. Deva, mukadderât-ı ilâhiyedir. [**İlaç ilâhi takdirlerdendir.**] Tahkiken, Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve ihsanıyla menfaat-bahş [**fayda verici**] olur.

992. Bir hastalık zuhûrunda [**ortaya çıktığında**] tedaviye devam ediniz. Zira Cenab-ı Allâh devasız bir hastalık nâzil buyurmamıştır [**indirmemiştir**].

993. Bir kimse şarap gibi haram bir şeyle tedavi ederse; Cenab-ı Allâh, onu kendine şifa etmez.

138. BAB: GÜNLER HAKKINDA

994. Bir kimse âşûra gününde ehl ü iyâlinin [**âilesinin**] rızkını tevsî' ederse [**genişletirse;**] Cenab-ı Allâh, o kimsenin senesini kâmilen vüs'at-ı rzk [**rızık bolluğu**] ile geçirir.

995. Pazar günü; ağaç dikmek ve ebniye [**bina**] yaptırmak için mübarek bir gündür.

996. Pazartesi günü; sefer ve taleb-i rzk için mübarek bir gündür.

997. Salı günü; hiddet ve şiddet ve muharebe günüdür.

998. Çarşamba günü; ahz u i'tâ [**alış veriş**] için mesut bir gün değildir.

999. Perşembe günü; taleb-i hâcât [**ihtiyaç duyulan şeylerin peşinde koşmak**] için mübarek bir gündür.

1000. Cuma günü; ibadât ve ezkâr ile müminlerin kalbi mesrur [**sevinçli**] olacak bir yevm-i îddir [**bayram günüdür**].

1001. Cumartesi günü; a'dâ-yı din-i mübine [**İslam düşmanlarına**] letâyif-i hiyel ile [**çeşitli ince taktiklerle**] gâlip olacak bir gündür.

Fâzıl-ı şehîr ve ârif-i rûşen-zamîr, mektûbî-i ser-askerî, atûfetlû
Muhtar Beyefendi Hazretleri'nin takrîz-i âlîleridir:

Barekallah! Ey Mukaddes Kenz-i İrfan u hüda!
Sendedir, envâr-ı tevfik-i ilâhî; Rûşenâ!

Her güher kim, senden oldu cilve-saz-ı i'tibar;
Dide-i akla verir nur-i yakîn u ihtidâ...

Cevheru'l-asl-ı füyûzundan olanlar behre-mend,
Olsa layıktır, saadet-yâb-ı nef'-i dû-serâ...

Vâcibu't-takdissin; zira tecelli eyledi,
Senden envâr-ı ehâdis-i Habîb-i Kibriyâ...

Bâdi-i icâd-ı âlem, şâfi'-i rûz-i nedem,
Seyyid-i evlad-ı Âdem, nur-i çeşm-i enbiyâ...

Sırr-ı pâk-i akl-ı kül, ayn-ı tecellî-i rûsul,
Hâdi-i hayru's-sübül, Ahmed Muhammed Mustafa...

Her hadisidir ânın bir gevher-i rahşan-ı vahy...
Nur-i feyz-efruzuna karşı güneştir çün Süha...

Âfitabın nuru zâildir, bu nur amma verir,
Subh-i mahşerde uyûn-i müminîne incilâ...

Hâsılı, bi'l-cümle meknûzât-ı hikmet-perverin
Her biridir ehline bir âfitab-ı hak-nüma...

Fâzıl-ı şehîr ve ârif-i rûşen-zamîr, mektûbî-i ser-askerî, atûfetlû
Muhtar Beyefendi Hazretleri'nin takrîz-i âfleridir :

Mübarek olsun! Ey mukaddes irfan ve hidayet hazinesi!
Ey Ruşen, ilahi başarının nurları sende saklıdır...

Senden ibret vermek için tecelli eden her inci,
Aklın gözüne yakın ve hidayet nurlarını bahşeder...

Senin feyizlerinden nasibi olanlar,
İki cihanın saadetine erişeler, layıktır...

Hürmetle anılman gerekir, zira senden tecelli etti,
Allah Rasulü'nün nurlu hadisleri...

O Rasul ki cihanın yaratılmasının sebebi, kıyamet gününün şefaathçısıdır
Adem oğullarının efendisi, peygamberlerin göz nurudur...

Akl-ı kül'ün pak sırrı odur, Resuller onda tecelli etmiştir...
En hayırlı yolu gösterir; Ahmed, Muhammed ve Mustafa odur...

Onun her hadisi, vahyin parlak bir incisidir.
Güneş, onun çok feyizli nurunun yanında Süha yıldızı gibi sönük kalır.

Güneşin ışığı gün gelir yok olur; ama bunun nuru,
Mahşerin sabahında müminlerin gözlerini aydınlatır...

Özetle, bütün hikmetli sözlerinin hazinesi,
Hakkı gösteren bir güneş gibidir...

Söyle kimdir, hâzin-i dâniş-ver-i ulviyetin?
Kim seni keşf etti? Ey Kenz-i Hakâyik-İhtivâ!

Himmet-i ulyâsı şöhret-gîr olan Ârif midir?
Eyleyen senden nikab-endâz-ı İşkâl u hafâ?

Mürşid-i rûşen-güher, allâme-i ulvî-nazar,
Şeyh-i Bistamî-siyer, minhac-ı Hakk'a pîşvâ...

Hazret-i Es'ad Efendi kim uluvv-i şânını,
Dâniş u irfanını; tasdik eder ehl-i nuhâ..

Teng-destân-ı meâni-i hadis-i envere
Kenz-i irfan açtı, ol genç-ver-i irşâd u tukâ.

Hikmet-i vakte göre cem'-i ehâdis eyleyip,
Türkçe medlûlâtını tezyile kıldı i'tina.

"Kellimu'n-nâse" hadis-i intibah-efzâsına
İmtisâlen, meslek-i îcâza kıldı iktifâ...

Behre-dâr etti Arapça bilmeyen müminleri,
Hikmet-i hükm-i ehâdis-i Nebi'den. Ni'mezâ!

Nef'i şâmil, feyzi kâmil böyle bir Türkî eser
İntiba etmiş eğer varsa cihana es-salâ

Revnağ-ı taht-ı hilâfet, ruh-i cism-i saltanat,
Hâmi-i irfan-ı ümmet, hüsrev-i ferman-reva,

Senin yüce bilgilerinin hazinedarı kimdir?
Seni kim keşfetti? Ey hakikat hazinesi!

Yüce himmeti meşhur olan Arif midir,
Senden işkal ve gizlilik perdesini kaldıran?

Parlak bir inci olan Mürşid, ulvi bakışlı allame,
Hayatı Beyazıd-ı Bistami gibi, Hakk yolunun öncüsü...

Hazret-i Esad Efendi ki onun yüce şanını,
Âlimler tasdik ederler ilim ve irfanını...

Nurlu hadislerin manalarına erişemeyenlere,
O irşad ve takva yolunu "Kenz-i irfan" açtı...

Zamanın ihtiyacına göre hadisleri bir araya derledi...
Türkçe anlamlarını ilave etmeye özen gösterdi...

"İnsanlara akıllarına göre hitap ediniz..." hadisine uyarak,
Kısa hadisleri seçme yolunu izledi...

Arapça bilmeyen müminleri nasibdar etti,
Hadislerdeki hükümlerin hikmetinden.. Ne güzel!

Faydası kapsamlı, çok feyizli böyle bir Türkçe eser,
Basılmış değil, kendine güvenen ortaya çıksın!

O ki Hilafet tahtının revnakı, saltanatın ruhu,
Ümmetin irfanını himaye eden, fermanı yürüten Padişah...

**Hazret-i Sultan Mehmed Han-ı Hâmis asrıdır;
Böyle âsâra veren hüsn-i revâc u i'tilâ...**

**Hak Teâlâ, ömr ü iclâlin ferâvân eylesin.
Her işi olsun tahakkuk-yâb-ı tevfik-i Hudâ.**

**Ahd-i lütfunda nice âsâr-ı feyza-feyz-i din
Müntezir olsun, uyûn-i ehl-i hak bulsun cila.**

**Her ne sûye veche-dâr olsa cunûd-i şevketi,
Mazhar-ı nasr u fütûh olsun, İlâhi! Dâima...**

**Bu duaya -lâ-cerem-, Muhtar âmîn-hân olur;
Yerde müminler, semada hep surûşân-ı ulâ**

Sultan Beşinci Mehmed Reşad asrıdır,
Bu gibi eserlerin basılmasına imkân ve değer veren...

Hak Teala onun ömür ve saltanatına bereket versin...
Allah'ın tevfiikiyle her işi yolunda gitsin...

Onun lütüfkar zamanında dinin nice feyizli eserleri,
Neşredilsin ve bunları okuyarak hakikat ehlinin gözleri nurlansın...

Her ne tarafa yönelirse kudretli askerleri,
Daima zafer ve fetihlere mazhar olsun, İlâhi!

Ey Muhtar!.. Bu duaya "amin" der mutlaka...
Yeryüzünde müminler, yüce melekler semâda...